

SIMPOZION INTERJUDEȚEAN
„MENTORUL SPIRITUAL AL ȘCOLII”

27 noiembrie 2025

CULEGERE DE LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE

Ediția a II-a

Editura Nova Didactica
Bistrița, 2026
ISBN 978-630-6684-44-1

Coordonatori:

prof. CHIRIAC LIVIA – profesor metodist CCD BN

prof. dr. MANEA ANGELO-AURELIAN - Director CCD BN

prof. NELCA MIRELA-VENERA – Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Tehnoredactare:

prof. HANGEA CRISTINA-MARIA - Profesor metodist CCD BN

prof. HĂRUȚA CRISTIANA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Colectivul de autori:**Secțiunea „Mentorii neuitați- portrete de dascăli”**

prof. ARTENE MONICA - Școala Gimnazială Tiha-Bârgăului

prof. dr. CAPOTĂ ANA - Școala Gimnazială Livezile

prof. CĂLUȘERI LIANA - Școala Gimnazială Livezile

prof. înv. primar CRISTUREAN MIHAELA-ALEXANDRA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. înv. primar GĂZDAC CRISTINA-SABINA - Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Bistrița

prof. înv. primar MOISIL VALERICA-EMANUELA - Școala Gimnazială „Lucian Blaga”, Bistrița

prof. DAVID ADINA - Școala Gimnazială Livezile

prof. IUJA CLAUDIA-MARIA - Școala Gimnazială Livezile

prof. MOLDOVAN ERIKA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. înv. primar NEGRUȘERI IOANA-MARIA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. înv. primar POJAR CAMELIA - Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Bistrița

prof. ROȘ ADINA-PAULINA - Școala Gimnazială „Jacob Și Ioachim Mureșanu” Rebrîșoara

prof. CIRA BRIGITTA-RENATA - Școala Gimnazială „Jacob Și Ioachim Mureșanu” Rebrîșoara

prof. SÎNGEORZAN MINA - Liceul cu Program Sportiv Bistrița

Prof. STOICA ALEXANDRA-ANDREEA - Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Bistrița

prof. TĂTAR RODICA - Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Bistrița

Secțiunea: Evocarea patronului spiritual al școlii – contextul adoptării numelui școlii

prof. înv. primar BORA ANA-MARIA - Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița

prof. înv. primar BÎRTA AUGUSTINA - Școala Gimnazială „Lucian Blaga” Bistrița

prof. înv. primar DEUȘ FLORENTINA-EUGENIA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. DEUȘ ION - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. GEORGIU ALEXANDRU - Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița

prof. înv. primar LAZĂR MARGARETA-ADELA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. înv. primar SARCA-GRIGA MARIA-DIANA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. SOCACIU LIVIU-IGNAT - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Prof. STECKO VIORICA - Colegiul Național „Vasile Lucaciu” Baia Mare

Prof. ȘTIR GAVRIL-FLAVIU - Liceul de Arte „Corneliu Baba” Bistrița

Secțiunea: Mentoratul didactic - experiențe personale

Prof. educație timpurie BALTĂ LOREDANA-FLAVIA - G.P.P. Nr. 6 Bistrița, structura Dumbrava Minunată Bistrița

Prof. înv. primar BUZILĂ ANCUȚA-MARIA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. CHIRA Amalia - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. înv. primar DUMITRIU VALENTINA - Școala Gimnazială „Teofil Vâlcu” Hănești, Județul Botoșani

prof. HÂRUȚA CRISTIANA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. înv. primar HRITAC RODICA - Școala Gimnazială „Teofil Vâlcu” Hănești

prof. LAZĂR ANDA-LIANA - Școala Gimnazială Nr.4 Bistrița

prof. LAZARIC ȘTEFAN - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. LUCA ALINA-SILVIA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. NELCA MIRELA-VENERA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. PALALOGOS AURELIA-MELANIA - Școala Gimnazială “Ștefan cel Mare” Bistrița

prof. PAMPA TUDORICA - Liceul Tehnologic Grigore Moisil Bistrița

prof. PESCARU LIVIA - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

prof. educație timpurie STRUGARI IOANA-CLAUDIA - Creșa Năsăud

CUPRINS

BUNICA MEA, DASCĂLUL CARE MI-A LUMINAT DRUMUL.....	8
DE LA INSPIRAȚIE LA DIRECȚIE: IMPACTUL UNUI UNCHI SCRITOR.....	12
ARS DOCENDI ÎN GRĂDINA ÎN CARE MI-AM PRIMIT ARIPILE	14
TRASEUL ISTORIC AL ȘCOLII DIN LIVEZILE ȘI AMPRENTA PROFESORULUI DR. LAZĂR URECHE	17
MENTORII NEUITAȚI - PORTRERE DE DASCĂLI.....	20
MODEL DE BUNĂTATE ȘI RĂBDARE DOAMNA BĂLAN VIORICA - ÎNVĂȚĂTOAREA MEA.....	22
PROFESORUL – MODEL ÎN ORIENTAREA PROFESIONALĂ.....	24
ELOGIU - IN MEMORIAM PROF. PETRU STĂVARIU (1957 - 2018)	27
MENTORII NEUITAȚI - PORTRERE DE DASCĂLI.....	29
RECUNOȘȚINȚĂ.....	30
MENTORII NEUITAȚI – PORTRERE DE DASCĂLI	32
PROFESOR LEONIDA ȘTEFĂNESCU -O VIAȚĂ DEDICATĂ EDUCAȚIEI ȘI SPORTULUI-	35
OAMENII CARE NE CRESC PENTRU TOTDEAUNA.....	39
„VREO ZGÂTIE DE FATĂ”	42
ROLUL PATRONULUI SPIRITUAL ÎN CONECTAREA TRECUTULUI CU PREZENTUL ȘCOLII.....	45
LUCIAN BLAGA – MENTORUL SPIRITUAL AL ȘCOLII GIMNAZIALE „LUCIAN BLAGA” BISTRIȚA	48
REZONANȚA NUMELUI <i>AVRAM IANCU</i>	52
LIVIU REBREANU: MENTORUL SPIRITUAL AL COLEGIULUI NAȚIONAL LIVIU REBREANU, BISTRIȚA	55
AVRAM IANCU - MENTORUL SPIRITUAL AL ȘCOLII.....	60
PAUL TANCO – SPIRIT ACADEMIC ȘI DEDICAȚIE PENTRU RIGOAREA GÂNDIRII MATEMATICE. MOTIVAȚIA ASUMĂRII NUMELUI DE CĂTRE ȘCOALA GIMNAZIALĂ MONOR	63
VASILE LUCACIU – „LEUL DIN ȘIȘEȘTI”.....	67
CORNELIU BABA REZISTENȚA PRIN ARTĂ.....	71
PRIMA ZI DIN CARIERA MEA DE PROFESOR PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE	75
CUM AM DEVENIT ÎNVĂȚĂTOARE.....	77
CUM AM DEVENIT PROFESOR: AMINTIRI DIN TRECUT ȘI CUGETĂRI ASUPRA VIITORULUI	79

SCRISOARE PENTRU MINE ÎN VIITOR.....	82
ÎNTRE CRETĂ ȘI FLORI DE PRIMĂVARĂ	84
SCRISOARE PENTRU MINE ÎN VIITOR.....	86
ROLUL MENTORULUI ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DIGITALE ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBA ENGLEZĂ ÎN ȘCOALA PRIMARĂ	88
ACTIVITĂȚILE DE LA ORELE DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT UNESC CLASELE.....	91
MESERIA SAU VOCAȚIA DE PROFESOR: SATISFAȚIILE ȘI BUCURIILE EI.....	94
DE LA CRETĂ LA CHATBOT – POVESTEA UNEI ADAPTĂRI CONTINUE	97
CUM AM “SUPRAVIEȚUIT” PRIMEI INSPECȚII DIN CARIERA MEA DE PROFESOR...99	
INSPIRAREA COMUNITĂȚII ȘCOLARE PRIN ACTIVITĂȚI DE MENTORAT	102
SCRISOARE PENTRU MINE DIN VIITOR.....	105
PRIMUL MEU AN CA EDUCATOARE ÎN CREȘĂ - CEA MAI MARE PROVOCARE A VIEȚII MELE.....	106

Secțiunea: „Mentorii neuitați - portrete de dascăli”

BUNICA MEA, DASCĂLUL CARE MI-A LUMINAT DRUMUL

Prof. înv. primar GĂZDAC CRISTINA-SABINA
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Bistrița

Sursă: Arhivă personală 1

Figura 1: Sabina Filipoi însoțită de primul copil, Timoftei și elevii ei
Sursă: Arhiva personală

(năș. Forogău).

Acolo, în simplitatea și liniștea satului, și-a început drumul o copilă cu privirea curioasă, crescută în lipsuri, dar plină de dorința de a învăța. Nimic din viața ei nu a fost ușor și totuși, toate i-au fost posibile. Bunica mea a crescut într-un mediu sărac, într-o familie în care munca era singura avere. Cu patru frați mai mici, mai târziu vor deveni cinci, din părinți modești, mama casnică, iar tatăl tâmplar, a cunoscut greul de mică: hainele puține, iernile friguroase, pământul care trebuia lucrat chiar dacă mâinile erau mici și fragile. Dar, alături de greutate, a cunoscut și frumusețea satului: răsăritul care colorează câmpurile, freamătul pădurilor, oamenii simpli, dar curați la suflet, dorința de a fi utilă

„Veșnicia s-a născut la sat”, scria Lucian Blaga, iar cuvintele acestea par că au fost așezate anume pentru a o descrie pe bunica mea.

În Valea Mare, un sat mic de munte aparținând comunei Șanț din județul Bistrița-Năsăud, așezat între dealuri domoale și ulițe prăfuite, unde oamenii trăiau după ritmul naturii, s-a născut și a crescut femeia care avea să devină dascălul unei lumi întregi,

învățătoarea Sabina Filipoiu

Figura 2 – Eleva Sabina în anii de liceu
Sursă: Arhiva personală

semenilor. În acel univers modest s-au plămădit puterea și blândețea ei, răbdarea și hărnicia care aveau s-o însoțească toată viața.

Cu o dorință arzătoare de a depăși condiția în care s-a născut, bunica a învățat pe brânci. În timp ce alți copii se jucau, ea citea la lumina lămpii, își făcea temele în timp ce o ajuta pe mama ei la treburile casei și își purta visele în suflet, ca pe un mic tezaur. Nici nu bănuia atunci că destinul îi pregătea un drum aparte: acela de a deveni învățătoare, de a lumina minți și destine.

În anii de gimnaziu a străbătut la pas drumul dintre cele două localități, Valea Mare și comuna Șanț, încălțată fiind în opinci. Nu existau mijloace de transport, nu conta nici asprimea iernii sau dogoarea verii, dorința de a învăța carte prima de fiecare dată.

În anul 1965 a trăit cea mai fericită zi din viața ei, momentul când o carte poștală i-a oferit vestea că a fost admisă la Liceul Pedagogic din Năsăud. A petrecut cinci ani sub acel acoperiș, motivată să ajungă o învățătoare dedicată. Astfel că în 1970 a fost cap de listă la repartițiile de atunci și a ales satul natal, Valea Mare.

A predat 39 de ani la catedră, în cadrul Școlii Generale „Lucian Valea”, dintre care 16 ani la patru clase simultane, ulterior la două clase simultane, unde erau înscriși copii care nu au frecventat grădinița, deoarece la vremea de atunci nu existau clase de învățământ preșcolar, în sat. A început de la ținutul creionului în mână și a terminat cu metodele de rezolvare a problemelor, la clasa a-IV-a.

Condițiile au rămas la fel de precare: în anul 1982 s-a extins rețeaua de electricitate la mina din sat, însă nu au fost fonduri și doar în anul 2000 s-a introdus curentul electric în școală. Nu exista apă potabilă, se folosea de o fântână din apropiere, focul era întreținut tot de către ea pe perioada iernii, unii copii nu aveau posibilitatea de a-și cumpăra rechizite. Cu multă ambiție, a înființat o bibliotecă în cadrul școlii, loc unde i-a călăuzit pe cei mici în minunata lume a lecturii, mereu cu aceeași pasiune care nu s-a stins niciodată.

Deși a predat la clase simultane, o provocare pe care mulți nu ar fi putut-o duce, bunica mea știa să împartă atenția între copiii diferiți ca vârstă, ritm și înțelegere. Știa să îi facă pe toți să se simtă importanți, ascultați și iubiți. Bancnotele ei nu erau niciodată goale, pentru că învățătura ei mergea direct la inimă. Îi învăța litere, dar și bunătate, adunări, dar și respect, poezii, dar și curajul de a nu renunța.

Îmi amintesc cum îmi povestea despre școală. Niciodată nu spunea „mi-a fost imposibil”, deși viața la sat, în vremurile acelea, era plină de provocări. Îmi vorbea despre copii desculți, despre caiete împărțite la doi frați, despre zile în care lemnele pentru sobă lipseau și despre bucuria

micilor reușite. Ochii ei străluceau când își amintea de elevii care au reușit în viață, iar glasul i se înmuia când pomenea despre cei pe care i-a ajutat să treacă peste greutățile lor.

Figura 3- Sabina Filipoiu alături de primul ei copil, tatăl meu Timoftei
Sursa: Arhiva Personală

În timp ce pentru sat ea era „doamna învățătoare”, acasă era mama a patru băieți. Patru suflete pline de energie, într-o casă plină de muncă și responsabilități. A reușit să îi crească cu demnitate, să îi hrănească, să îi îmbrace, să îi învețe să fie oameni. Era ziua la școală, seara acasă, noaptea la planificat lecții. Între un caiet de corectat și un bol cu mâncare, între o sarcină gospodărească și o lecție pentru a doua zi, viața ei se desfășura într-un ritm care ar fi obosit pe oricine altcineva. Dar nu pe ea. Ea ducea totul cu o liniște nobilă, cu un firesc al celor obișnuiți cu greul, cu o putere simplă, dar neclintită.

Iubea și iubește și acum lucrul manual, iar această iubire i-a adus mereu pace. Țesea, cosea, croșeta, repara. În mâinile ei, firele prindeau viață, pânza se transforma în flori, iar nodurile deveneau povești. Mă așezam lângă ea și o priveam – și nu înțelegeam cum poate mâna aceea, obosită de muncă și bătătorită de pământ, să fie atât de migăloasă și delicată. Mă învăța cusături, îmi arăta răbdător cum să prind firul, cum să nu las pânza să se onduleze, cum să strâng nodul fără să rup ața. Nu îmi dădea doar lecții de lucru manual, ci și lecții de viață: răbdare, atenție, precizie, continuitate.

În vacanțele de vară stăteam adesea la ea. Diminețile începeau cu miros de ceai și pâine caldă, iar mesele erau simple, dar pline de dragoste. Îmi dădea câte un caiet și îmi spunea: - Hai să vedem ce mai învățăm azi!

Era blândă, dar fermă. Mă corecta cu grijă, mă încuraja, nu ridica niciodată vocea. Amintirile mele cu primele litere, primele operații și primele poezii sunt legate de bunica mea, de mâna ei caldă, de glasul ei calm și de lumina din privirea ei atunci când reușeam.

Când am crescut și a venit vremea să-mi aleg drumul, m-am simțit ca și cum vocația mă alesese pe mine, nu invers. Am respectat regularitatea și am dat admitere la profilul pedagogic din cadrul Colegiului Național „George Coșbuc” din Năsăud.

Când am intrat pentru prima dată în clasa mea de învățătoare, i-am simțit prezența alături de mine. Nu fizic, ci în emoția mea, în felul în care am zâmbit copiilor, în răbdarea pe care am încercat s-o am, în modul în care le-am aranjat caietele pe bănci. Era ca și cum bunica mea, cu tot ce fusese în viața ei, mergea cu mine în fiecare pas.

Astăzi bunica trăiește liniștită, pensionară din anul 2009, privind cu mândrie în urmă. Și-a lăsat catedra după 39 de ani, dar nu și-a lăsat misiunea. O poartă în privire, în felul în care vorbește, în bucuria cu care își amintește de copiii pe care i-a învățat. Când îi spun că i-am urmat drumul, zâmbește cu acea lumină specială pe care nu o au decât oamenii care au făcut bine în viață. Croșetează la strănepoți, se bucură de realizările nepoților și de împlinirea copiilor, alături de bunicul meu, Cornel.

Pentru mine, bunica mea nu este doar un om drag. Este modelul meu profesional, sursa mea de inspirație, dovada vie că un dascăl adevărat se formează din dragoste, muncă și sacrificiu. Este femeia care a învățat sute de copii să scrie, dar m-a învățat pe mine să fiu om. Și, poate mai mult decât orice, bunica mea este dovada faptului că, într-adevăr, veșnicia s-a născut la sat, acolo unde oamenii simpli poartă în ei o lumină care nu se stinge niciodată, iar dascălul, prin natura muncii și bunătatea sufletului rămâne un mentor neuitat, în ciuda trecerii timpului.

Bibliografie:

Grapini, L.-I. (2023). *Cartea despre Șanț* (Colecția Locurile memoriei). Cluj-Napoca: Editura Școala Ardeleană.

DE LA INSPIRAȚIE LA DIRECȚIE: IMPACTUL UNUI UNCHI SCRIITOR

Prof. ARTENE MONICA
Școala Gimnazială Tiha Bârgăului

Unchiul meu nu a fost doar un scriitor, ci un ghid care m-a învățat să privesc lumea cu profunzime și sinceritate.

Un mentor este persoana care îți deschide perspective noi atunci când tu vezi doar limite, nu este doar cel care îți oferă doar răspunsuri, ci te provoacă să le găsești singur. Te ghidează prin experiența lui, îți vede potențialul înainte să îl recunoști tu și îți oferă sprijinul necesar pentru a crește. Un mentor nu îți trasează drumul, ci îți dă încrederea și instrumentele pentru a-l crea.

Unchiul meu scriitorul Teodor Tanco, pentru mine a fost un mentor, chiar dacă nu am ales drumul literaturii. De la el nu am învățat cum să scriu cărți, ci cum să gândesc clar, să-mi exprim ideile și să am curajul propriilor opinii. Îmi spunea adesea că fiecare om „scrie” într-un fel povestea vieții sale, indiferent de profesie.

În anii studenției, când lumea mi se părea plină de drumuri posibile, dar greu de ales, unchiul meu – scriitor pasionat, dar discret – a fost cel care mi-a modelat cu adevărat felul de a privi viața. Îl vizitam adesea în micul lui birou, plin de cărți sau la Biblioteca Universitară, unde îmi vorbea despre libertatea de a gândi și despre curajul de a-ți căuta propria voce, indiferent de cât de zgomotoasă este lumea din jur.

Prin discuțiile noastre, m-a învățat să fiu atentă la oameni și la detalii, să ascult și să înțeleg înainte de a judeca. Răbdarea și pasiunea lui pentru cuvinte m-au ajutat să apreciez valoarea culturii și a educației. Chiar dacă nu sunt scriitor, lecțiile primite de la el mă însoțesc zi de zi.

Scriitorul doctor Teodor Tanco s-a născut în data 22 aprilie 1925, la Monor, județul Bistrița-Năsăud și a murit la 29 martie 2019 la Cluj-Napoca. A fost scriitor, jurist, dramaturg, istoric literar și profesor. A absolvit Facultatea de Drept la Universitatea din Cluj în 1950, fiind și doctor în științe juridice cu teza de doctorat Sociologia dreptului în opera lui Eugeniu Speranția, în anul 1975.

Activitatea literară:

Debut literar: 1946, cu critică literară în revista *Orizonturi literar*.

Activitate dramaturgică: debut scenă în 1978 cu piesa „Cetatea Unirii”.

Afilieri: membru al Uniunii Scriitorilor din România (filiala Cluj).

Premii: Premiul „George Barițiu” al Academiei Române (pentru seria de 7 volume *Virtus Romana Rediviva*).

Opere principale: *Virtus Romana Rediviva* (7 volume), *Soldați fără arme Lumea transilvană a lui Ion Creangă*, *Cândva mă voi întoarce acasă* (roman autobiografic) *Dicționar literar 1639–1997* al județului Bistrița-Năsăud, *Alte titluri*, *Oameni în halat vișiniu*, *Cui îi bate inima*, *Trilogie transilvană*, etc.

Contribuții culturale: A înființat Muzeul literar „Teodor Tanco” la Monor.

Context personal: S-a născut într-o familie de țărani grăniceri a avut o legătură puternică cu regiunea Năsăudului și cu istoria culturală locală.

<https://www.360x.ro/images/articole/muzeu-tanco.jpg>

Nu îmi dădea sfaturi directe, mai degrabă îmi punea întrebări care mă obligau să reflectez. Într-o perioadă în care mă simțeam pierdută între cursuri, responsabilități și planuri nesigure de viitor, el mi-a reamintit că perseverența este cel mai valoros punct de plecare.

De la el am învățat că studiile nu sunt doar o obligație, ci o șansă de a-ți construi identitatea, iar creativitatea nu este un lux, ci un mod de a înțelege lumea. Privind în urmă, îmi dau seama că multe dintre alegerile mele – de la carieră pe care am urmat-o până la modul în care mă raportează la oameni și idei - poartă amprenta discuțiilor noastre.

Unchiul meu nu mi-a dictat niciodată drumul, dar m-a învățat să-l caut cu încredere, mi-a luminat anii studenției, iar lecțiile lui discrete continuă să mă însoțească și astăzi.

În concluzie, mentorul nu este doar o persoană care oferă îndrumare, ci un reper esențial în formarea caracterului și a valorilor unui individ. Prin exemplul personal, prin sprijin și încredere, mentorul influențează profund parcursul celui pe care îl ghidează, lăsând o amprentă durabilă asupra evoluției sale personale și profesionale.

ARS DOCENDI ÎN GRĂDINA ÎN CARE MI-AM PRIMIT ARIPILE

Prof. înv. primar MOISIL VALERICA-EMANUELA

Școala Gimnazială „Lucian Blaga”, Bistrița

Există oameni care ne șlefuiesc fără să ne dăm seama. Oameni a căror înțelepciune nu stă în studii universitare, ci în felul autentic, firesc și cald de a trăi valorile umane. Parcursul meu spre a deveni învățătoare a fost însoțit de profesori remarcabili, de mentori care mi-au deschis drumuri și mi-au așezat în mâini instrumente prețioase ale acestei îndeletniciri. Și totuși, înaintea lor, în umbra blândă a copilăriei mele, s-a aflat o prezență care a fost, fără titlu și fără catedră, primul meu dascăl: mama.

Ea nu a predat niciodată într-o școală, însă a predat neobosit în sufletul meu. Cu gesturi mici, cu o constanță care nu a cerut recunoaștere, cu privirea ei caldă, care știa să vadă lumea prin ochii altuia, m-a învățat ceea ce nicio disciplină universitară nu reușise: să fiu om. Ea nu a încercat să mă modeleze prin teorii, ci prin luminile pe care le aprindea în mine tăcut, uneori fără să-și dea seama. În felul ei, mi-a arătat că adevărata formare începe în interior și că fiecare virtute se clădește prin exemplu, nu prin discurs. Am descoperit, în modul în care mama se raporta la lume, că **adevărata cultură este bunătatea**. Aceste cuvinte îmi amintesc mereu de felul în care mama știa să se apropie de oameni: cu tact, cu răbdare, cu delicatețea unei înțelepciuni neșlefuite de școli, dar perfect așezată în firea ei.

Mama a fost pentru mine definiția acestui „a fi”. M-a învățat să privesc cu inimă, să ascult înainte de a răspunde, să caut omul din spatele fiecărei stângăcii, să văd vulnerabilitatea ca pe un loc al creșterii. M-a învățat simplitatea frumoasă, aceea care nu se impune prin cuvinte, ci prin prezență. Fără să-și dorească, a devenit pentru mine standardul uman al profesiei mele: un model de blândețe, de firesc și de bunătate.

Sunt convinsă astăzi că formarea mea ca dascăl nu a început nici în sălile de clasă, nici în amfiteatre, ci în locuința copilăriei mele. Acolo am văzut pentru prima dată ce înseamnă răbdarea. Acolo am înțeles delicatețea de a îndruma fără a constrânge, puterea de a vorbi fără a ridica vocea, frumusețea de a face bine fără a cere recunoaștere. Când am citit mai târziu cuvintele lui Jung,

„copiii sunt educați de faptele unui adult, nu de vorbele lui”¹, am avut revelația că nu învățam ceva nou, ci doar puneam un nume unei lecții deja trăite.

Astăzi, când pășesc în sala de clasă și întâlnesc privirile copiilor mei, simt cum o parte din mama merge cu mine. O recunosc în felul în care mă opresc lângă un copil timid și îi spun, cu răbdare, că poate reuși. O regăsesc în felul în care transform o greșală într-o punte spre reușită, nu într-un obstacol. O simt în blândețea pe care încerc să o aduc în fiecare lecție, în gesturile prin care construiesc siguranță, în cuvintele prin care construiesc încredere.

Fără îndoială, profesia mi-a oferit instrumentele, însă mama mi-a dăruit harul. Studiile mi-au oferit cunoașterea, dar mama mi-a așezat în suflet sensul. Manualele mi-au oferit teoria, dar mama mi-a arătat viața. Și pentru că educația, așa cum spunea Dewey, este însăși viața², mama a fost primul meu manual viu. De aceea, atunci când mă gândesc la „dascălul” care mi-a marcat cel mai profund evoluția profesională și umană, nu mă întorc la o sală de curs, ci la o bucătărie simplă, la serile liniștite în care mama îmi explica lumea prin povești, prin muncă, prin gesturi mici. Ea m-a format în modurile în care niciun program de studii nu ar fi putut-o face.

În finalul acestui gând, îi datorez recunoștință pentru ceea ce sunt astăzi în fața elevilor mei.

Îți mulțumesc, mamă, pentru că ai fost primul meu dascăl și cel mai bun dintre toți.

Îți mulțumesc pentru lumina pe care ai așezat-o în mine.

Îți mulțumesc pentru că m-ai învățat să fiu om, înainte de a deveni dascăl.

Îți mulțumesc pentru că din bunătatea ta se hrănește astăzi grija pe care o dăruiesc copiilor mei.

Iunie 2021, Cluj-Napoca – *Festivitatea de absolvire*

Cu iubire și admirație,
mamei mele, Victoria Moșil

¹ Carl Gustav Jung, et al., *The Collected Works of C.G. Jung: pt.1. The archetypes and the collective unconscious*, Editura Routledge & Kegan Paul, Regatul Unit, 1971, p. 175. [t.n.]

² John Dewey, *Trei scrieri despre educație*, traducere de Ioana Herseni, Viorel Nicolescu, Octavian Oprică, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977, p. 90.

BIBLIOGRAFIE

1. DEWEY, John, *Trei scrieri despre educație*, traducere de Ioana Herseni, Viorel Nicolescu, Octavian Oprică, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977.
2. JUNG, Carl Gustav, et al., *The Collected Works of C.G. Jung: pt.1. The archetypes and the collective unconscious*, Editura Routledge & Kegan Paul, Regatul Unit, 1971.

TRASEUL ISTORIC AL ȘCOLII DIN LIVEZILE ȘI AMPRENTA PROFESORULUI DR. LAZĂR URECHE

Prof. dr. CAPOTĂ ANA
Prof. CĂLUȘERI LIANA
Școala Gimnazială Livezile

Comuna Livezile este situată în Depresiunea Bistriței și se învecinează la vest cu cartierul Unirea al municipiului Bistrița, la est cu comunele Josenii Bârgăului și Prundu Bârgăului și cu Munții Călimani, la sud cu comuna Cetate, iar la nord cu dealurile line ale comunei Feldru. Așezarea este plasată la o altitudine de 406 m și se caracterizează printr-un relief deluros ce coboară spre șesul care însoțește albia râului Bistrița Ardeleană. Administrativ, comuna cuprinde satele Livezile, Dorolea, Cușma, Dumbrava și Valea Poienii.

Satul Livezile, reședința comunei, este situat la 8 km amonte de municipiul Bistrița, pe malul drept al Bistriței Ardelene. Localitatea este traversată de drumul european DN17, o arteră rutieră importantă ce leagă Transilvania de Moldova.

Documentele de arhivă și mărturiile orale atestă mai multe denumiri folosite de-a lungul timpului pentru această localitate: până în 1968 Iad, în limba germană Jaad, în limba maghiară Jádorf și în dialect săsesc Good. Denumirea Livezile a fost atribuită în anul 1968.

Primele forme de învățământ

Învățământul din Livezile își are originile în vechea comunitate multietnică formată din sași, maghiari, țiptări și români. Primele forme instituționalizate de educație au fost strâns legate de comunitatea evanghelică, care, în anul 1856, a ridicat clădirea școlii evanghelice-lutherane, aflată în proximitatea bisericii luterane ce domină și astăzi centrul satului.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, dezvoltarea economică și intensificarea politicii de maghiarizare în partea ungară a Monarhiei Dualiste au determinat extinderea rețelei școlare publice, fenomen care a influențat și structura educațională din Livezile.

Înființarea școlii românești de stat

Școala românească de stat a fost înființată în anul 1920. Până atunci, confesiunea ortodoxă nu dispunea de resursele necesare pentru a susține o instituție proprie de învățământ.

În anul școlar 1920–1921, conducerea școlii a fost exercitată de preotul Victor Mureșianu, iar în anul următor de învățătorul Ioan Feldrihan. În anul 1923, Inspectoratul Școlar al județului

Năsăud anunța că școala funcționa cu chirie într-o clădire particulară, solicitând strângerea de fonduri pentru construirea unui local propriu. De-a lungul timpului, școala românească a funcționat în diverse clădiri, principalul sediu fiind lângă biserica evanghelică. Aici au învățat clasele primare până în anul 2002, când, cu sprijinul unui proiect finanțat de Banca Mondială, a fost ridicat un nou corp destinat ciclului primar. Fosta școală evanghelică a fost retrocedată și urmează un amplu proces de restaurare.

Structura actuală a școlii

Astăzi, Școala Gimnazială Livezile dispune de:

- corpul principal al claselor gimnaziale (construit în 1982, inaugurat în 1986, reabilitat în 2008–2011);
- clădirea claselor primare;
- grădinița, o clădire modernă dată în folosință în 2016.

Directorii și mentorii instituției

De-a lungul timpului, instituția a fost condusă de directori precum:

Lucescu Ionel, Bândilă Vladimira, Sima Gheorghe, Moldovan Liana Monica,

Mureșan Denisse Cristina și Măciucă Alina Vasilica — fiecare contribuind la dezvoltarea și consolidarea școlii.

Profesorul Lazăr Ureche – un reper al comunității educaționale

Profesorul Lazăr Ureche s-a născut pe 14.01.1948, pe Valea Someșului la Maieru. A fost absolvent al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie – Filosofie, devenind mai târziu doctor în Istorie al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Este de notorietate faptul că a avut preocupări de istorie modernă a României, istoria culturii și cărții vechi românești, istoria Despărțământului Năsăud al „Astrei”.

Activitatea sa a durat 40 de ani, ca profesor la Maieru (1971-1974), muzeograf la Muzeul Județean Suceava (1975-1976), muzeograf la Muzeul Județean Bistrița-Năsăud (1976-1989), profesor și director la Școala Generala Livezile, profesor la Școala Generală "Ștefan cel Mare" Bistrița (1994-1995), profesor la Colegiul Național "Andrei Mureșanu" Bistrița (1995-1997) revenind în 2008, inspector de specialitate la I.S.J. Bistrița-Năsăud (1998-2008). A fost mentor în mai multe școli, pentru elevi și profesori. A legat Valea Șomeșului de Valea Bărgăului și le-a unit pe amândouă cu orașul Bistrița.

De un calm și o dorință de cunoaștere și o bucurie de împărtăși știința cu alții, devotat școlii și profesiei a format caractere. Un discipol cunoscut al maestrului este colega de istorie, Ani Iulia Cristina. Doamna profesor a predat istorie la școala noastră iar lucrarea științifică pentru obținerea gradului didactic unu a fost dedicată Comunei Livezile.

În anul 2015 a avut loc sesiunea științifică anuală de *Istorie. Învățământ. Spiritualitate*. Aceasta dedicată memoriei profesorului Ureche, moderatorii activității fiind dr. Aurelia Dan și dr. Manea Angelo, fiind prezenți profesori de istorie, dar și de alte specializări. La celebrarea acestui moment, am fost prezente și ne-am amintit cu nostalgie și emoție de moștenirea lăsată școlii noastre de Bunul și Blândul Domn Profesor. Deși formația noastră este de profesor de limba română, am avut mentor un profesor de istorie care ne-a fost model prin atitudinea de a privi cunoașterea, relațiile interumane dar mai ales omenia și dorința de a-i face fericiți pe elevi.

Concluzie

Profesorul Lazăr Ureche rămâne un model de vocație didactică și dedicație umană. *Credem în forța transformatoare a educației și dorim să insuflăm elevilor pasiunea pentru cunoaștere și încrederea că pot realiza orice își propun.* (parafrizare după Erin Gruwell)

Bibliografie:

Ani, Iulia Cristina, *Comuna Livezile între 1867-1939 –Perspectivă demografică, Lucrare științifico-metodică pentru obținerea gradului didactic I*

Gobbel, Horst: 700 de ani Livezile în Ardeal, Editura: Haus der Heimat, Nurnberg, 2013

<https://rasunetul.ro/memori-am-prof-lazar-ureche>

<https://rasunetul.ro/profesorul-lazar-ureche-aparatorul-istoriei-trecut-la-vesnicie>

MENTORII NEUITAȚI - PORTRETE DE DASCĂLI

Prof. învățământul primar CRISTUREAN MIHAELA-ALEXANDRA
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Dragă doamnă învățătoare, *Bună Viorica*,

Îmi este greu să găsesc cuvintele potrivite pentru a vă spune cât de mult înseamnă pentru mine prezența dumneavoastră în viața mea. De-a lungul anilor, nu ați fost doar *învățătoarea mea*, ci un adevărat mentor, un ghid și o sursă constantă de inspirație. Cu răbdarea și bunătatea dumneavoastră, ați reușit să transformați fiecare lecție într-o aventură și fiecare provocare într-o oportunitate de a crește.

Îmi amintesc cu drag momentele în care m-ați încurajat să încerc, chiar și atunci când mi-era teamă că nu voi reuși. Ați fost mereu alături de mine, m-ați ascultat și mi-ați oferit sfaturi care m-au ajutat să devin mai curajoasă, mai atentă și mai încrezătoare în propriile mele puteri. Datorită dumneavoastră, am învățat că greșelile nu sunt eșecuri, ci pași spre cunoaștere și dezvoltare.

Nu pot să nu vă mulțumesc și pentru felul în care ați știut să ne faceți să ne simțim în siguranță și apreciați. În clasa dumneavoastră, fiecare copil a simțit că este ascultat, respectat și valorizat. Ați știut să ne arătați că educația nu înseamnă doar să învățăm lecțiile din manual, ci să ne descoperim pasiunile, să fim buni unii cu alții și să ne urmăm visele cu perseverență.

Vreau să știți că toate lecțiile, sfaturile și încurajările dumneavoastră nu au fost niciodată uitate. Ele au rămas adânc în sufletul meu și mă ghidează zi de zi. Îmi doresc ca într-o zi să pot transmite mai departe ceea ce am învățat de la dumneavoastră, cu aceeași răbdare, grijă și dăruire.

Vă mulțumesc din inimă pentru tot ceea ce ați făcut pentru mine și pentru fiecare copil care a avut norocul să fie în clasa dumneavoastră. Sunteți mai mult decât o învățătoare – sunteți o lumină care ne-a arătat calea și ne-a încurajat să strălucim la rândul nostru.

Cu toată recunoștința și dragostea,

Eleva dumneavoastră,

Cristorean Mihaela Alexandra

MODEL DE BUNĂTATE ȘI RĂBDARE DOAMNA BĂLAN VIORICA - ÎNVĂȚĂTOAREA MEA

Prof. DAVID ADINA
Școala Gimnazială Livezile

Există oameni care pășesc prin viața noastră cu pași liniștiți, dar care lasă în urmă urme adânci, luminoase. Pentru mine, unul dintre acești oameni este învățătoarea mea de la Școala Gimnazială Numărul 3 din Bistrița, doamna Bălan Viorica. Deși anii au trecut, chipul ei blând și vocea caldă au rămas vii în amintirea mea, la fel ca primele emoții de școlar care își caută drumul într-o lume nouă. Ea nu a fost doar un învățator, ci un reper, un îndrumător și un sprijin care mi-a modelat caracterul și mi-a deschis drumul spre cunoaștere.

Încă din prima zi de școală, am simțit că învățătoarea noastră era un om deosebit. Ne-a întâmpinat cu un zâmbet cald, ca o rază de soare care alungă teama necunoscutului. Avea o privire luminoasă, în care se citeau răbdarea și bunătatea, iar felul în care ne-a rostit numele, pe rând, i-a făcut chiar și pe cei mai timizi dintre noi să se simtă văzuți și primiți.

Pentru un copil mic, aceste gesturi înseamnă enorm. Ele construiesc încredere, siguranță și dorința de a reveni cu bucurie la școală.

Doamna Bălan Viorica- știa să transforme fiecare lecție într-o poveste. Desena cuvântul pe tablă ca și cum ar fi pictat, iar cifrele prindeau viață sub explicațiile ei. Pentru ea, învățarea nu era o simplă transmitere de informații, ci o aventură în care ne lua de mână și ne conducea cu blândețe. Dacă greșeam, nu ne certa niciodată. Ne privea cu același zâmbet cald și spunea: „Hai să încercăm împreună încă o dată.” Iar felul în care rostea acest „împreună” ne făcea să credem că nimic nu este prea greu atunci când ai pe cineva alături.

Răbdarea ei nu avea limite. Uneori, repetam un exercițiu de mai multe ori până când înțelegeam, iar ea nu dădea niciun semn de oboseală. Din contră, părea că fiecare reușită, oricât de mică, îi aducea o bucurie sinceră. Îmi amintesc cum ne lăuda pentru orice progres, iar aprecierile ei ne făceau să ne dorim să devenim mai buni, nu pentru note, ci pentru că simțeam că munca noastră chiar contează.

Pe lângă lecțiile din manuale, doamna Bălan Viorica ne-a învățat și lecții de viață.

Ne-a arătat prin exemplul ei că bunătatea nu este o slăbiciune, ci o putere. Ne-a învățat să fim răbdători unii cu alții, să colaborăm, să ne încurajăm și să ne respectăm. Când apăreau mici

conflicte, nu ridică tonul, ci ne vorbește calm, căutând să înțelegem unde am greșit și cum putem repara. Astfel, clasa noastră a devenit un loc în care ne simțeam ca într-o familie.

Pentru mine, învățătoarea mea va rămâne unul dintre oamenii care au pus o temelie importantă în formarea mea. Ea a fost începutul, lumina care m-a condus spre lumea școlii cu încredere și optimism. Și chiar dacă anii au trecut și am întâlnit mulți alți profesori, nimeni nu a mai avut aceeași blândețe, aceeași răbdare și aceeași seninătate ca doamna Bălan Viorica.

Astăzi, când privesc în urmă, îmi dau seama cât de norocos am fost. Unii oameni au darul de a schimba vieți fără să își dea seama, prin gesturi simple, dar pline de sens. Iar învățătoarea mea a fost unul dintre acești oameni rari. Îi sunt recunoscător pentru tot ceea ce m-a învățat, pentru zâmbetele care au făcut ca școala să nu îmi fie niciodată un loc străin și pentru modul în care a știut să ne facă pe toți să simțim că suntem importanți.

Pentru mine, doamna Bălan Viorica nu este doar o amintire frumoasă, ci un model de om. Un model de bunătate, blândețe și dedicare. Și cred cu tărie că oricine are în viața lui un astfel de profesor poartă cu sine o lumină care nu se stinge niciodată.

Datorită ei, am învățat ca fiecare pas înainte, oricât de mic, merită sărbătorit și prețuit. În lumea mare a școlii, blândețea doamnei învățătoare a fost pentru noi o ancoră, un sprijin care ne-a făcut să ne simțim în siguranță.

Știu că peste ani, când voi privi înapoi, numele ei va rămâne pentru mine sinonim cu începuturile frumoase și cu dragostea pentru învățatură. Vă mulțumesc DOAMNA ÎNVĂȚĂTOARE pentru TOT!

BIBLIOGRAFIE

1. Stan, E.- „Rolul învățătorului în formarea personalității copilului”. Editura Universitară
2. Goleman, Daniel- „Inteligența emoțională”. Editura Curtea Veche
3. Ionescu, A, Chivu, M. Psihologia copilului. Editura didactică și Pedagogică

PROFESORUL – MODEL ÎN ORIENTAREA PROFESIONALĂ

Prof. IUJA CLAUDIA-MARIA
Școala Gimnazială Livezile

Carierea didactică reprezintă una dintre cele mai complexe și mai importante profesii din societate, având o influență directă asupra formării intelectuale, morale și emoționale a generațiilor viitoare. Numeroși pedagogi și teoreticieni ai educației au subliniat rolul fundamental al profesorului ca agent al schimbării, ca model de conduită și ca mediator între cunoaștere și elev (Dewey, 1997; Cucuș, 2002). În acest context, literatura de specialitate evidențiază faptul că alegerea profesiei de cadru didactic este strâns legată de experiențele formative avute în perioada școlară, în special de relația elevului cu propriii profesori.

Studiile privind motivația pentru cariera didactică arată că mentorii și modelele educaționale au un impact decisiv asupra dezvoltării vocației și a identității profesionale a viitorilor dascăli (Hargreaves, 1998; Iucu, 2007). Interacțiunile pozitive, atmosfera de învățare favorabilă, exigența constructivă și pasiunea profesorilor pentru disciplina predată sunt factori care pot inspira elevul să urmeze drumul pedagogiei. Totodată, înțelegerea diversității stilurilor didactice — de la rigoare și disciplină la empatie și creativitate — contribuie la formarea unei viziuni echilibrate asupra profesiei de educator.

În acest sens, experiențele personale trăite de-a lungul anilor de școală devin fundamentale pentru conturarea unei identități profesionale. Ele permit viitorului profesor să ajungă nu doar să admire anumite modele, ci să interiorizeze valori, comportamente și strategii didactice pe care le va utiliza ulterior în activitatea sa. Introducerea de față își propune să contextualizeze experiențele formative care pot influența alegerea carierei didactice, oferind o bază teoretică asupra rolului profesorului ca model educațional.

Există oameni care trec prin viața noastră ca niște lumini discrete, dar care lasă urme adânci. Pentru mine, aceste lumini au fost **cele două profesoare de limba franceză** pe care le-am avut — una în gimnaziu și cealaltă în liceu. Deși foarte diferite ca stil, amândouă au contribuit decisiv la formarea mea și la alegerea carierei didactice. Prima mi-a insuflat **rigoarea și respectul pentru învățare**, iar a doua mi-a arătat **bucuria și frumusețea de a dărui cunoaștere**.

În gimnaziu, am avut o profesoară de franceză foarte elegantă. Doamna profesoară, Criclivîi Svetlana, era o femeie exigentă, atentă la fiecare detaliu, care nu accepta superficialitatea

și trata limba franceză cu un respect aproape sacru. Mulți colegi se temeau de ea, iar eu aveam o teamă amestecată cu admirație. Dar, pe măsură ce timpul trecea, am înțeles că **severitatea ei nu venea din dorința de a impune frică, ci dintr-o dragoste profundă pentru limba pe care o predă și din convingerea că doar prin disciplină putem atinge excelența.**

Îmi amintesc orele în care ne corecta atent pronunția, de parcă fiecare sunet ar fi fost o notă muzicală care trebuia să sune perfect. Ne spunea adesea: „*La rigueur, c'est la clé de la liberté.*” Atunci nu înțelegeam pe deplin aceste cuvinte, dar mai târziu am realizat că avea dreptate — doar cunoscând bine regulile poți ajunge să te exprimi liber. Doamna profesoara din gimnaziu, care mi-a fost și dirigintă, m-a învățat că **munca serioasă, perseverența și respectul pentru detalii sunt temelia oricărui succes**, indiferent de domeniu.

Când am ajuns la liceu, am avut parte de o experiență cu totul diferită. Profesoara mea de limba franceză de acolo era o fire blândă, zâmbitoare și extrem de pasionată. Cu dânsa, orele nu mai erau doar lecții, ci adevărate călătorii prin cultura franceză. Ne făcea să vorbim, să cântăm, să citim poezii, să discutăm liber — și totul într-o atmosferă caldă și încurajatoare. Dacă prima mea profesoară de limba franceză mi-a oferit **structura și disciplina**, doamna profesoara Lăceanu Elena, din liceu, mi-a oferit **inspirația și iubirea față de limbă.**

Ceea ce le unește, deși erau atât de diferite, este **devotamentul față de profesie**. Ambele mi-au arătat, în feluri complementare, ce înseamnă cu adevărat să fii dascăl: să ai răbdare, dar și fermitate; să fii exigent, dar și empatic; să ceri mult, dar să oferi și mai mult.

De la prima mea profesoară de limba franceză am învățat că respectul pentru învățătură se câștigă prin muncă. De la a doua doamnă profesoară, că **în spatele fiecărei lecții trebuie să stea iubirea față de oameni**. Împreună, ele mi-au format o imagine completă a ceea ce înseamnă vocația didactică — un echilibru între minte și inimă.

Astăzi, când mă gândesc la viitorul meu ca profesor, îmi dau seama că port în mine câte o parte din fiecare dintre cele două doamne: **rigoarea celei din gimnaziu și sensibilitatea celei din liceu**. Îmi doresc să pot fi, pentru elevii mei, un model care îmbină cele două trăsături — să le cer performanță, dar să le ofer în același timp încredere și încurajare.

În concluzie, cele două profesoare de limba franceză au fost, fără îndoială, reperatele care mi-au conturat drumul. Una m-a învățat să respect munca și să nu mă tem de efort, cealaltă m-a învățat să iubesc ceea ce fac și să cred în puterea educației. Împreună, mi-au arătat că **adevărata frumusețe a meseriei de dascăl stă în echilibrul dintre exigență și empatie**, dintre rigoare și inspirație. Și tocmai acest echilibru este cel pe care îmi doresc să-l ofer și eu, la rândul meu, viitoarelor generații de elevi.

Bibliografie :

- Cucos, C. (2002). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Dewey, J. (1997). *Experience and Education*. New York: Touchstone.
- Hargreaves, A. (1998). *The Emotional Practice of Teaching*. Teaching and Teacher Education, 14(8).
- Iucu, R. (2007). *Formarea profesorilor. Sisteme, politici, strategii*. București: Editura Humanitas.
- Perrenoud, P. (1999). *De la pratique réflexive à la pratique réflexive*. Paris: ESF.
- Rogers, C. (1983). *Freedom to Learn*. Columbus, OH: Merrill.
- Văideanu, G. (1988). *Educația la frontiera dintre milenii*. București: Editura Politică.

ELOGIU - IN MEMORIAM PROF. PETRU STĂVARIU (1957 - 2018)

Prof. MOLDOVAN ERIKA
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Astăzi ne adunăm gândurile în jurul memoriei lui Petru Stăvariu, profesor și antrenor de baschet din Dej, un om care nu doar a predat sportul, ci l-a trăit și l-a transmis ca pe o moștenire de suflet. Într-o lume în care adevăratele modele se găsesc tot mai greu, el a fost unul autentic: discret, exigent, profund dedicat și cu o pasiune rară pentru formarea oamenilor.

Pentru cei care l-au cunoscut, Petru Stăvariu nu era doar un antrenor. Era un arhitect al potențialului uman. Un om care știa să vadă dincolo de prezent, dincolo de limitele momentului, dincolo de îndoielile unui copil aflat la început de drum.

A lucrat cu sute de sportivi, însă pentru mine a devenit mai mult decât un îndrumător, a devenit un punct de cotitură, o voce interioară, un reper care mi-a definit întreaga carieră. Fiind una dintre aceste sportive, îmi amintesc cu drag și emoție și astăzi, la zeci de ani distanță, de clipa care mi-a determinat, fără să știu la acel moment, evoluția profesională.

Aveam 14 ani. Eram la marginea terenului de baschet, după un antrenament lung și obositor. Îmi priveam mingea ca pe un mic univers, doar al meu, fără să știu, la acel moment, ce drum mă așteaptă în viață. Atunci, antrenorul Petru Stăvariu s-a apropiat, mi-a pus o mână pe umăr, un gest simplu, dar plin de sens, și mi-a rostit o întrebare care a fost, de fapt, o profeție:

„Profesor de sport, da?”

Nu a fost un sfat.

Nu a fost o sugestie.

A fost un fel de a-mi spune: „Eu te văd. Știi ce poți deveni. Ai ceva în tine ce merită cultivat.”

Acea propoziție scurtă a devenit fundația unei cariere.

Astăzi, sunt profesor de sport, exact așa cum a intuit el. Exact așa cum a aprins în mine, cu o singură întrebare, un destin.

Aceasta este adevărata măsură a unui profesor și mentor: nu câte ore predă, nu câte echipe conduce, ci câte destine influențează și schimbă. Iar Petru Stăvariu a schimbat vieți. A transformat copii în sportivi, sportivi în oameni puternici și tineri nesiguri în adulți care și-au găsit drumul.

Pentru el, baschetul era doar instrumentul. Omenia era adevărata lecție.

A fost un om al rigoarei, dar și al blândetii. Un om care știa că performanța înseamnă nu doar muncă, ci și credință în sine. Un om care nu ridica vocea ca să impună autoritate, ci o ridica prin exemplul personal și prin felul în care trăia fiecare zi.

Astăzi îl plângem, dar mai ales îl celebrăm.

Îl celebrăm ca profesor, ca antrenor, ca mentor, ca om.

Îl celebrăm pentru generațiile pe care le-a format, pentru caracterile pe care le-a modelat și pentru destinele pe care le-a deschis, uneori cu un singur gest, o singură privire sau o singură frază.

Petru Stăvariu rămâne prezent în tot ceea ce a construit. În fiecare sportiv care îi păstrează în minte vocea. În fiecare elev devenit profesor de sport datorită lui. În fiecare om care se ridică mai drept datorită încrederii lui.

A plecat dintre noi, dar nu din inimile noastre. Acolo va rămâne ca un simbol de profesionalism, demnitate și bunătate.

Odihnească-se în pace!

Iar noi să ducem mai departe și să menținem vie energia și lumina pe care a aprins-o în noi.

Prof. Petru Stăvariu

MENTORII NEUITAȚI - PORTRETE DE DASCĂLI

Prof. învățământ primar NEGRUȘERI IOANA
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Stimată doamnă profesor Urs Claudia,

Vă scriu aceste rânduri dintr-o profundă admirație și recunoștință, cu gândul la tot ceea ce ați însemnat și continuați să însemnați pentru mine ca mentor, model profesional și om de mare caracter. Ați fost și rămâneți *un far de lumină în drumul meu*, o prezență care m-a învățat nu doar meseria, ci și harul cu care trebuie să o slujim.

Prin fiecare cuvânt, fiecare gest și fiecare îndrumare, mi-ați arătat ce înseamnă adevărata vocație pentru învățământ: *răbdare, blândețe, rigoare, bucurie, responsabilitate și o dragoste infinită pentru copii*. Sub privirea dumneavoastră atentă și binevoitoare am învățat că un dascăl nu formează doar minți, ci modelează caractere, aprinde curiozități și cultivă încredere.

Vă mulțumesc pentru încrederea pe care mi-ați arătat-o, pentru sprijinul oferit ori de câte ori am avut nevoie, pentru sfaturile înțelepte care m-au ajutat să cresc și să devin un profesor mai bun. Ați fost mai mult decât un mentor profesional – ați fost *un mentor spiritual, o sursă de inspirație, un reper moral și un exemplu de omenie*.

Pentru toate acestea, vă port cea mai sinceră prețuire și un respect care nu va păli niciodată. Mă simt onorată că am avut și am privilegiul de a învăța de la dumneavoastră.

Cu profundă considerație și recunoștință,
Negrușeri Ioana Maria Veronica

RECUNOȘTINȚĂ

Prof. învățământ primar POJAR CAMELIA
Școala Gimnazială "Ștefan cel Mare" Bistrița

Lăsăm mereu amprente în urma noastră. Azi se vorbește tot mai multe despre amprenta digitală dar, la fel de puternică este amprenta pe care o lăsăm prin felul de a fi ca profesori, ca oameni. Purtăm cu noi și în noi amprenta lăsată de alți profesori. Unele amprente se șterg în timp, se diminuează în amintirea noastră. Altele însă rămân vii și simțim că trebuie să le spunem acelor oameni că le suntem recunoscători, chiar și atunci când nu mai sunt. Gândurile sunt formate din energie, iar energia lor nu este limitată. Suntem la fel ca o stație radio care emite în permanență energia gândurilor. Și această energie umple imensitatea spațiului. Și dacă spiritul omului e și el undeva, în spațiu, cu siguranță gândul nostru îl va găsi.

Mă bucur că una din secțiunile simpozionului îmi oferă posibilitatea de a evoca portretul unui profesor căruia nu i-am spus că îi sunt recunoscătoare pentru ceea ce am devenit.

Profesorul căruia aș fi vrut să îi mai pot spune "*Mulțumesc!*" este domnul profesor Anton Nicolai. Titlul potrivit pentru materialul meu ar fi fost "La mormântul lui Anton Nicolai". Cred că de acolo, de sus, zâmbește.

A fost profesorul de limba română din gimnaziu: profesorul de limba română de la Școala Generală nr. 30, Brașov.

Era un om înalt și deșirat. Așa mi se părea mie, eleva firavă abia intrată în gimnaziu. Era mereu îmbrăcat în costum și ducea pe umăr o geantă doldora de cărți și caiete. Nu l-am văzut niciodată altfel la școală. Și mirosea a fum de țigară. Cred că fuma mult. Cumva, prin statură și mirosul de fum, îmi amintea de tatăl pierdut cu puțin timp înainte de a trece în gimnaziu.

Este profesorul de la care am învățat să înțeleg literatura. Nu ne dicta niciodată comentarii. Ne punea să gândim fiecare expresie, ne ghida să înțelegem intenția autorului. Mă gândesc la orele de limba română și pot spune că, la vremea aceea, eram ca niște studenți: profesorul vorbea, ne întreba, explica figuri de stil, iar noi notam repede, ca să nu uităm ce spune.

Timp de câțiva ani după terminarea școlii generale și a liceului i-am trimis felicitări de Crăciun. Simțeam că e un fel de a-i arăta recunoștința mea. Apoi m-am oprit și timp de câțiva ani nu am mai făcut acest lucru. În 2014, după Crăciun, mi-am zis să-l caut pe Facebook și să îi scriu un mesaj. Mi-a apărut știrea că murise de Crăciun. Împlinise 61 de ani în 8 decembrie, iar colegii

și prietenii spun că vorbea cu "optimism realist magic" despre idei, planuri și proiecte pe care voia să le realizeze. Nu își pierduse felul de a vorbi. Așa am aflat că devenise profesor la Liceul Pedagogic din Brașov. Gândurile postate de elevii săi erau pline de recunoștință. La fel ca mine, și alți învățători poartă amprenta domnului profesor Anton Nicolai și transmit mai departe un fel de a înțelege literatura.

Nu se vorbea la vremea aceea de dezvoltarea gândirii critice, dar domnul profesor știa să facă acest lucru. Îmi amintesc și acum primul comentariu pe care a trebuit să îl realizez: era pentru textul "Țara mea", de Tudor Arghezi. L-am scris de trei ori. Mereu lipsea ceva. Cu răbdare, m-a ghidat până când a fost sigur că am înțeles rețeta unui comentariu bine realizat.

Nu se vorbea la vremea aceea nici de dezvoltare personală și emoțională, dar domnul profesor a știut să facă și acest lucru. Știa să ne fie alături.

Cu recunoștință trimit în univers gândurile mele de mulțumire și știu că vor ajunge la domnul profesor.

Webografie:

<https://www.facebook.com/profile/100063551558466/search/?q=Anton%20Nicolai&locale=ro>
[RO](#)

<https://lianasut.wordpress.com/2020/06/09/gandurile-sunt-alcatuite-din-energie/>

https://m.ziare.com/brasov/stiri-actualitate/profesorul-si-omul-de-litere-anton-nicolai-ne-a-parasit-prematur-5219461#google_vignette

MENTORII NEUITAȚI – PORTRERE DE DASCĂLI

Prof. ROȘ ADINA-PAULINA

Prof. CIRA BRIGITTA-RENATA

Școala Gimnazială „Iacob Și Ioachim Mureșanu” Rebrîșoara

Păstrarea memoriei și valorilor transmise de profesorii care au marcat școala. În viața școlară, profesorii nu sunt doar simpli transmitători de informații, ci modele de viață care ne inspiră și ne formează caractere. Memoria dascălilor care ne-au influențat reprezintă un patrimoniu moral de preț, pe care este important să-l cultivăm și să-l transmitem generațiilor viitoare. Această păstrare a amintirilor nu e doar un gest personal, ci un act educațional și cultural, care întrește viziunea comunității școlare și consolidează valorile fundamentale ale educației.

Importanța memorării profesorilor

Profesorii remarcabili nu predau doar materii; ei insuflă principii precum perseverența, respectul și responsabilitatea. Prin evocarea memoriei lor — prin fotografii, scrisori, mărturii — creăm un „patrimoniu moral” al instituției școlare, care poate inspira noile generații. De asemenea, păstrarea acestor amintiri întărește coeziunea comunității școlare, oferind elevilor repere și modele autentice.

Experiență personală – Adina-Paulina și profesorul Rusu Vasile

În gimnaziu, profesorul meu de matematică, domnul Rusu Vasile, a fost o prezență calmă, structurată și profund implicată. Explica concepte geometrice desenând diagrame precise pe tablă, iar modul său metodic m-a ajutat să înțeleg logica din spatele ecuațiilor. La un moment dat, i-am adus întrebări despre un sistem de ecuații pe care nu îl înțelegeam. În loc să-mi dea pur-și-simplu rezolvarea, m-a întrebat ce am gândit deja, iar apoi a spus: „Matematica nu e despre viteză, ci despre profunzime.” Această frază m-a marcat și m-a făcut să privesc matematica nu doar ca pe un domeniu al formulelor, ci ca pe un exercițiu de raționament.

La finalul clasei a VIII-a, împreună cu colegii, am creat un „Panou al Recunoștinței” în sala de clasă, dedicat profesorilor care ne-au inspirat. Am lipit acolo o fotografie a domnului Rusu, o pagină din caietul meu cu însemnări și am scris: „Cu răbdarea domnului Rusu, am descoperit logica din spatele numerelor.” Acest panou nu a fost doar un simbol personal, ci o invitație pentru întreaga clasă să recunoască influența dascălilor asupra formării noastre.

Ani mai târziu, când am ales să urmez o facultate ce necesita gândire analitică, mi-am dat seama că modul în care domnul Rusu m-a învățat să gândesc și să nu mă mulțumesc cu soluții superficiale mi-a fost de mare ajutor. În memoria mea, el nu a rămas doar un profesor de matematică, ci un mentor care m-a învățat importanța reflecției și a rigurozității.

Experiență personală – Brigitta-Renata și profesoara Corina Burduhos

În liceu, doamna profesor Corina Burduhos, profesoara mea de limba engleză, nu era doar un cadru didactic, ci și un sprijin emoțional și un ghid în descoperirea lumii. Lecțiile ei erau dinamice: aducea fragmente literare, cântece și filme în limba engleză, transformând orele într-un spațiu de dialog și explorare.

În clasa a X-a, doamna Burduhos a inițiat un „Club de Conversație” după ore, în care elevii discutau teme de viață – prietenie, vise, viitor. Prima dată când am participat, eram reticentă să vorbesc, dar ea ne-a încurajat spunând: „Limba nu e doar un mijloc, ci o punte către suflet.” Când i-am mărturisit frica mea de a merge la o universitate din străinătate, mi-a răspuns: „Nu te teme să greșești: greșelile te transformă în persoana care vrei să devii.”

Ca semn de recunoștință, am creat un „Jurnal al Recunoștinței”: un caiet în care colegii și-au exprimat aprecierea pentru profesorii care le-au schimbat perspectiva. Am rezervat câteva pagini pentru doamna Burduhos, unde au fost adunate mesaje despre generozitatea ei, despre cum orele ei nu erau doar lecții de gramatică, ci experiențe de viață. Jurnalul a fost donat bibliotecii școlii, ca un dar pentru elevii viitori să înțeleagă impactul pe care l-a avut asupra noastră.

Chiar și după absolvire, am păstrat legătura cu doamna Burduhos. Îi trimit periodic articole, cărți în limba engleză și îi povestesc cum alegerile mele – carieră, relații, visuri – au fost modelate, într-o mare măsură, de el însuși. Moștenirea ei nu constă doar în cunoștințele pe care ni le-a transmis, ci în curajul de a fi autentici și de a comunica cu inima deschisă.

Valori transmise și impact

Experiențele noastre cu domnul Rusu Vasile și doamna Corina Burduhos evidențiază câteva valori fundamentale:

Răbdarea și perseverența: Domnul Rusu ne-a învățat să nu ne grăbim și să explorăm ideile profund.

Curajul exprimării: Doamna Burduhos ne-a dat încrederea să ne spunem poveștile, temerile și aspirațiile.

Respectul pentru cunoaștere: Ambii profesori au arătat că educația nu este o obligație, ci o călătorie.

Responsabilitate față de comunitate: Inițiative precum „Panoul Recunoștinței” și „Jurnalul Recunoștinței” stimulează elevii să recunoască și să celebreze contribuția dascălilor la formarea noastră.

Conectare teoretică

Strategiile de păstrare a memoriei profesorilor și a valorilor lor se aliniază cu principiile educației incluzive promovate în literatura de specialitate românească. Gherguț și Frumos, în ghidul lor metodologic, subliniază nevoia de adaptare a mediului educațional la diversitatea elevilor și importanța relațiilor educator-elev ca element definitoriu al incluziunii.¹ În plus, articolul lui Răducanu afirmă că o „școală incluzivă” nu doar primește diferențele, ci le valorifică, iar memoria profesorilor poate juca un rol central în conștientizarea acestor diferențe și în cultivarea unei culturi școlare empatică.²

De asemenea, practicile memorialistice pot fi integrate în strategii instituționale, după modelul unor inițiative locale și naționale care promovează arhivarea digitală și memorarea cadrelor didactice.³ Aceste abordări ajută nu doar la evidențierea meritelor individuale, ci și la consolidarea unei identități instituționale puternice, bazate pe valori comune și respect reciproc.

Păstrarea memoriei profesorilor care ne-au marcat nu este doar un gest emoțional, ci un proces educațional și comunitar esențial. Experiențele noastre cu domnul Rusu Vasile și doamna Corina Burduhos demonstrează cât de profundă poate fi influența unui profesor: nu doar prin transmiterea de informații, ci prin valorile pe care le insuflă și prin modul în care relaționează cu elevii.

Inițiative concrete, precum jurnalul recunoștinței sau panoul dedicat, pot transforma memoria individuală într-un patrimoniu colectiv, contribuind la dezvoltarea unei culturi școlare bazate pe apreciere, conectare și continuitate. A păstra și a celebra dascălii inspiraționali înseamnă a transmite un mesaj puternic: educația nu este doar despre azi, ci despre legături, valori și responsabilitate față de generațiile care vin.

Bibliografie

Gherguț, Alois & Frumos, Luciana — *Educația incluzivă. Ghid metodologic*, Editura Polirom, Iași, 2019.

Răducanu, Cristian — „Welcome to Inclusive Education! Bun venit educației incluzive!”, *Revista de Pedagogie*, București, 2017.

UNICEF România — *Educație incluzivă de calitate – Rezultate în cadrul inițiativei România pentru fiecare copil*, UNICEF România, București, 2024.

PROFESOR LEONIDA ȘTEFĂNESCU -O VIAȚĂ DEDICATĂ EDUCAȚIEI ȘI SPORTULUI-

Prof. SÎNGEORZAN MINA
Liceul cu Program Sportiv Bistrița

Profesorul Leonida Ștefănescu a fost un dascăl dedicat profesiei și un veritabil promotor al sportului în județul Bistrița-Năsăud, reprezentând un mentor pentru numeroase generații de tineri sportivi pe care i-a format și antrenat de-a lungul carierei sale.

S-a născut la 28 martie 1942, în comuna Poiana Ilvei, județul Bistrița-Năsăud.

În perioada 1948-1955, a urmat școala primară și gimnazială în localitatea natală, unde s-a apropiat pentru prima dată de sport. Își amintea cu drag cum, atât vara, cât și iarna, în vacanțe, participa la mini-campionatul sportiv numit „Spartachiada satelor” organizat în Poiana Ilvei. Acolo se desfășurau competiții de fotbal și volei, la care luau parte elevi și studenți întorși acasă pe perioada vacanțelor. Încă din anii de gimnaziu, a simțit chemarea pentru profesie: „facea pe dascălul” cu elevii din clasele mici atunci când îl suplinea pe profesorul de sport. Tot atunci și-a cultivat simțul responsabilității, având în grijă sa magazia de echipamente sportive folosite la competițiile locale.

În perioada 1955-1959, și-a continuat studiile liceale la prestigiosul Liceu „Liviu Rebreanu” din Bistrița (actualul Colegiu Național), care au reprezentat primul prag al maturizării intelectuale, etapă ce i-a deschis orizontul spre adevărata sa chemare: educația prin mișcare.

Între anii 1959-1963, a urmat studiile superioare la Institutul de Cultură Fizică din București, prima instituție de profil din România destinată formării specialiștilor în educație fizică și sport. Pentru Leonida Ștefănescu, sportul nu a însemnat niciodată doar competiție, ci un mod de a fi, un instrument de modelare a caracterului, un spațiu al disciplinei, al demnității și al fair-play-ului. El a înțeles devreme că prin sport copiii nu doar își întăresc trupul, ci învață să învingă slăbiciuni, să respecte reguli și să meargă mai departe, indiferent de obstacole.

În anul 1963, proaspăt absolvent, pășește cu entuziasm în lumea școlii, devenind profesor la Liceul din Prundu Bârgăului (actualul Liceu Teoretic „Radu Petrescu”), unde a activat până în anul 1975. Aici nu s-a limitat la rolul formal al catedrei, ci a devenit un veritabil constructor. Alături de elevii săi, prin muncă voluntară și implicare directă, a contribuit la amenajarea bazei sportive a școlii: terenuri de joc, sector de atletism cu pistă de alergare și zonă pentru probele de

sărituri – un spațiu care a devenit nucleu al educației prin mișcare în zonă. În paralel, animat de o viziune clară asupra potențialului județului, a înființat primul centru de schi fond din Bistrița-Năsăud, punând astfel bazele acestei ramuri sportive și oferind județului primele rezultate notabile în competițiile naționale.

Perioada cuprinsă între anii 1975 și 2004 reprezintă apogeul profesional al Profesorului Leonida Ștefănescu, timp al împlinirii vocației sale pedagogice și al consolidării unei influențe profunde în arhitectura educației fizice și sportului din județul Bistrița-Năsăud.

Numirea sa, în anul 1975, în funcția de director al Casei Pionierilor (actualul Palatul Copiilor Bistrița) a însemnat mai mult decât un simplu parcurs administrativ, deoarece, instituția devine un spațiu viu de formare, descoperire și orientare a copiilor atât spre domeniul tehnic și artistic dar și spre mișcare, disciplină și performanță sportivă (cercurile de orientare turistică sportivă), un laborator pedagogic în care educația formală se completa armonios cu cea nonformală. A promovat activ sportul ca formă de educație integrală, cultivând rigoarea, responsabilitatea și spiritul de echipă.

În anul 1980, activitatea sa capătă o nouă dimensiune prin preluarea funcției de inspector de specialitate pentru educație fizică și sport în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Bistrița-Năsăud. În această calitate, profesorul Leonida Ștefănescu a coordonat metodic și organizatoric activitatea profesorilor de EFS, a impulsionat competițiile școlare și a contribuit la modernizarea practicilor educaționale, pledând constant pentru recunoașterea educației fizice ca disciplină fundamentală a formării tinerilor.

După anul 1990, într-un context educațional marcat de tranziție și reconfigurare instituțională, este numit inspector general al ISJ BN. Implicarea sa în multiple comisii naționale dedicate educației fizice și sportului confirmă prestigiul profesional de care se bucura la nivel național, fiind o prezență echilibrată, lucidă și constructivă în procesul de reformare a sistemului.

Un capitol aparte îl reprezintă activitatea sa la conducere a Liceului cu Program Sportiv Bistrița, unde a exercitat funcția de director, consolidând identitatea instituției și orientarea acesteia către performanță. Viziunea sa managerială a favorizat formarea unor generații de sportivi talentați, iar rezultatele confirmă calitatea muncii depuse.

Între anii 1997–2004, în paralel cu activitatea de profesor de educație fizică și sport la Școala Gimnazială nr. 4 Bistrița, a contribuit direct la pregătirea echipei de handbal fete, devenită Campioană Națională Școlară, echipă din care a făcut parte și sportiva de marcă Laura Oltean – Pristavița.

Un moment definitoriu pentru dezvoltarea învățământului superior sportiv local îl constituie anul 1998, când, alături de prof. Constantin Sănduță, Leonida Ștefănescu devine membru fondator al Colegiului de Măiestrie Sportivă și Acrobatică din cadrul Universității Babeș-Bolyai – Extensia Bistrița, instituție care va evolua ulterior în Facultatea de Educație Fizică și Sport. Această inițiativă a reprezentat un act de viziune și continuitate, asigurând formarea academică a generațiilor viitoare de profesori și antrenori.

Pensionarea sa, în anul 2004, nu a însemnat o ruptură, ci o retragere demnă dintr-un parcurs care a modelat nu doar instituții, ci și destine. Profesorul Leonida Ștefănescu rămâne în memoria comunității ca un om al școlii adevărate, al echilibrului și al discreției, un constructor tăcut de conștiințe, pentru care educația fizică a fost nu doar profesie, ci misiune.

Profesorul Leonida Ștefănescu a încetat din viață în anul 2025, la venerabila vârstă de 83 de ani.

În semn de recunoștință pentru întreaga sa activitate și contribuție la dezvoltarea sportului județean, Centrul pentru pregătire sportivă Piatra Fântânele, a Liceului cu Program Sportiv Bistrița, poartă astăzi cu mândrie numele său.

Numele domnului profesor Leonida Ștefănescu rămâne viu în inimile tuturor celor care l-au cunoscut și în istoria educației și sportului din Bistrița. Pasiunea pentru sport și devotamentul față de elevii săi au fost valorile care l-au definit întreaga viață. Nu a fost doar un profesor, ci un mentor care a știut să îmbine disciplina cu încurajarea, exigența cu înțelegerea și cunoștințele cu exemplul personal. Prin dedicarea și entuziasmul său, nu a modelat doar cariere sportive, ci și destine. Fiecare elev care a făcut parte din echipa sa a simțit respectul, încrederea și grija unui dascăl care credea cu adevărat în potențialul fiecăruia. Adevărata lui moștenire o reprezintă generațiile de elevi pe care le-a format pentru întreaga viață. Prin toți cei care i-a inspirat și prin proiectele inițiate, profesorul Leonida Ștefănescu va rămâne mereu prezent în inimile noastre. Pentru unii a fost director, pentru alții coleg sau profesor, însă pentru toți a fost și va rămâne, un exemplu demn de urmat.

Bibliografie/Webografie:

1. Pop, F. (2011). Bistrița: Leonida Ștefănescu a predat sport peste jumătate de secol. <https://adevarul.ro/stiri-locale/bistrita/bistrita-leonida-stefanescu-a-predat-sport-peste-906058.html>

2. Prigon, M. (2023). O familie dedicată educației: Învățător Lenuța Ștefănescu de la Școala Gimnazială Nr. 4 Bistrița și prof. Leonida Ștefănescu, director al LPS Bistrița, fost inspector școlar. <https://rasunetul.ro/o-familie-dedicata-educatiei-Invatator-lenuta-stefanescu-de-la-scoala-gimnaziala-nr-4-bistrita-si>
3. Informații primite din partea familiei domnului profesor.

OAMENII CARE NE CRESC PENTRU TOTDEAUNA

Prof. STOICA ALEXANDRA ANDREEA
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Bistrița

Dragul meu jurnal,

Astăzi, 24 iunie 2025, într-o după-amiază caldă de iunie, imediat după ce s-a încheiat anul școlar, am trecut pe la școală ca să îmi ud florile. Curtea era neobișnuit de liniștită, scăldată în lumina aceea blândă de vară care se lasă peste bănci și alei după ce copiii pleacă acasă. Eram cu bicicleta și cu gândurile împrăștiate, când, în fața școlii, am zărit pe banca de lângă alee o siluetă cunoscută.

Am recunoscut-o imediat. Era o eleganță aparte în felul în care își ținea umerii, o simplitate nobilă în felul în care își sprijinea palmele pe genunchi. A fost nevoie doar de câțiva pași ca să simt o emoție pe care nu o mai trăisem de ani.

Doamna profesoară Rus Ileana, diriginta mea, profesoara mea de biologie. Omul care a lăsat în mine o urmă care nu s-a șters niciodată.

Când și-a ridicat privirea, am simțit exact aceeași căldură pe care o simțeam ca elevă, atunci când intram în cabinetul de biologie și o găseam printre plante, între planșe și lumina aceea care făcea orele cu ea să pară altfel decât restul. Ne-am zâmbit ca două persoane care împart o istorie comună, dar care nu au nevoie să o spună cu voce tare. A fost o revedere placută, luminoasă, dar profund emoționantă.

Pe drumul spre cancelarie, cu sticlele de apă încă în mână, mi-au revenit toate amintirile. Clasa noastră, prima clasă de intensiv engleză din oraș. Un grup de copii adunați după testare, veniți din clase diferite, fiecare cu propriile frici și emoții. Iar în mijlocul acestei agitații interne, ea -profesoara noastră de biologie, aleasă ca dirigintă a clasei a V-a E.

Clasa noastră s-a mutat în cabinetul de biologie, și astfel a devenit a doua noastră casă. O încăpere în care nu învățam doar lecții, ci trăiam o lume întreagă. Pe pereți aveam planșe cu anatomia omului, cu frunze și tulpini, cu ecosisteme și hărți ale corpului uman. Pe mesele laterale, ghivece cu plante îngrijite de ea, fiecare având o poveste, fiecare un exemplu viu pentru o viitoare lecție.

Nu ridica niciodată vocea. Când greșeam, ne privea cu seriozitate caldă, ne îndruma, ne corecta, dar niciodată nu ne făcea să ne simțim mai puțin. De la ea mi-am luat modelul de profesor,

echilibrul dintre fermitate și bunătate, capacitatea de a vedea în fiecare copil o posibilitate, o promisiune.

Ani mai târziu, după ce a ieșit la pensie, am descoperit-o într-o postură nouă: aceea de artist al florilor presate. Arta Oshibana, o artă delicată, laborioasă, care cere un ochi atent, o inimă sensibilă și o mare iubire pentru natură. Ea le avea pe toate. Tablourile ei, realizate din petale și frunze, surprind case tradiționale, peisaje de toamnă, siluete feminine și instrumente muzicale. Fiecare lucrare este un univers fragil, dar plin de sens, o oglindire a sufletului ei.

Astăzi, revederea noastră a deschis în mine toate aceste straturi de amintiri. M-am simțit pentru câteva clipe eleva de altădată și am înțeles, încă o dată, cât de puternic poate influența un profesor viața unui copil. Dacă astăzi aleg blândețea înaintea ridicării tonului, răbdarea înaintea grabei, dacă privesc copiii cu empatia aceea care caută binele în ei, nu defectele, este pentru că am avut un model. O prezență discretă, dar plină de putere, care m-a modelat ca om și ca dascăl într-un mod pe care îl înțeleg abia acum. Doamna profesoară Rus Ileana nu a fost doar diriginta mea, a fost un reper, o lumină. Un fel de a fi pe care l-am purtat cu mine până astăzi, fără să-mi dau mereu seama. Și pentru asta, această revedere, aparent banală, a însemnat mai mult decât orice discurs, mai mult decât orice amintire. A fost un memento al rădăcinilor mele, un reminder tandru al drumului care m-a adus aici.

Pe drumul spre ieșire, m-am întors o clipă și am privit banca pe care o regăsisem astăzi. Era goală, scaldată în lumina puternică a amiezii, dar pentru mine rămânea plină de prezența ei. Mi-am dat seama că unele întâlniri nu vin întâmplător. Vin când avem nevoie de ele, vin ca să ne reamintească cine suntem și de unde am pornit.

Astăzi, pe o bancă din fața școlii, m-am întâlnit nu doar cu diriginta mea, ci și cu versiunea mea de demult. Cu fetița timidă din clasa a V-a, cu adolescenta care învăța să creadă în ea, cu viitoarea profesoară care creștea, încet, din fiecare încurajare primită. Și poate că în asta constă adevărata putere a unui dascăl: nu doar să transmită cunoștințe, ci să devină o parte din povestea fiecărui copil. O parte care nu se vede, dar care rămâne acolo, ca o rădăcină nevăzută ce ține totul în viață. Am plecat din curtea școlii cu florile udate și cu sufletul plin de recunoștință.

Unele întâlniri îți pot schimba viața. Unii oameni te pot crește pentru totdeauna, iar doamna profesoară Rus Ileana este unul dintre acești oameni.

Bibliografie:

Rus, Ileana – expoziții personale și lucrări în tehnica Oshibana.

Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Bistrița – pagina oficială de Facebook

Materiale personale și amintiri din perioada gimnaziului.

„VREO ZGÂTIE DE FATĂ”

Prof. TĂTAR RODICA

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”- CJRAE-BN

„Dascălii nu mor niciodată! Ei se mută doar, de la catedră în inima învățăceilor lor”

Au trecut ca o umbră firavă anii de început ai devenirii mele.

Vestea mutării domnului învățător, Dumitru Trifoi, de la Școala Generală Nr. 7- Sighetu-Marmației, de la catedră în sufletul meu, a venit chiar în ziua în care dădeam examenul de limba și literatura română, de intrare la liceu, 2 iulie 1987 și aproape de ziua în care ar fi împlinit 48 de ani.

Era să fie o minunată zi de vară. Dar, n-a fost! A fost una din cele mai dureroase zile din

viața mea, din viața unei tinere care dorea să intre în viața de licean.

În galeria sufletului meu precum și a altor, mulți învățăcei, în galeria de aur a dascălilor cu vocație, într-un loc de frunte, îl vom găsi mereu pe dragul nostru Dumitru Trifoi, *Învățătorul*.

Domnul învățător....

Cum era domnul învățător?

Ca ieri îmi amintesc chipul blând, brăzdat doar de zâmbet și voie bună, de poftă de viață și dorința de a împărtăși cu învățăceii săi din tainele cunoașterii. La școala unde am învățat eu, nu erau doamne învățătoare. La școala noastră erau doar domni. Cu doamnele ne-am întâlnit abia

în gimnaziu.

În acel septembrie auriu, purtată de mâna grijulie a mamei și sub atenta privire duioasă a tatălui, că doar eram primul lor copil, am pășit în curtea școlii plină-ochi de copii și părinți. Plină-ochi, da, că așa erau în anii 80 școlile din mediul rural, suprapopulate, dar nu ne plângeam, ne era drag să ne îngrămădim în curtea mică pentru că știam că era locul de unde vom primi aripi și vom zbura în zări, poate peste mări și țări. În curtea înțesată de lume, l-am zărit pe Domnul. Înalt, cu părul fin ondulat, ochii mari, căutători și un zîmbet irezistibil. Așa mi-l amintesc.

Ne-a întâmpinat în acel septembrie un aer cald de bun venit, o mireasmă de frumos și bine, de dulce adiere de gutuie coaptă și mălai în pârgă. Ceremonia de deschidere a avut loc în curtea școlii, în vecinătatea Șugăului, râu iute de munte, care ne-a vegheat anii de școală, a adunat în albia nemuririi năzbâții, vise, gânduri, împliniri și neîmpliniri. Pe malul Șugăului am trăit mai târziu cele mai frumoase ore de geografie sau istorie, când domnul învățător ne aducea la marginea râului ca să ne conecteze cu natura, să ne lege pe vecie cu istoria țării și a locului, să ne treacă prin albia înnoirii noastre ca neam și ca oameni. Avea un fel minunat, natural de a ne transmite „învățătura cea bună și folositoare”, se apropia de noi ca un tată: iubitor dar ferm, prietenos dar aspru, împăciuitor dar hotărât. Firea lui practică, pragmatică, a făcut ca pe perioada școlii primare să ne însufle, cu mult tact, dragostea de muncă, de lucru al mâinilor (abilități practice), purtându-ne prin tainele cioplirii lemnului sau ale modelării fierului, în cazul băieților, sau ale descoperirii brodatului și cusutului de mână, în cazul fetelor. Nimic pentru dânsul nu era prea mult, nu era prea greu sau prea ostenitor, deși deja purta pe umeri ani buni de dascălie, fiind și dascălul tatălui meu imediat ce ieșise de pe băncile Liceului Pedagogic- Năsăud.

Cu răbdare și dăruire ne-a modelat pe fiecare-n parte, după cum ne era firea și pornirea. Îmi aduc bine aminte prima oră de caligrafie (clasa a II-a) când ne-a explicat de ce este necesar să mânuim cu măiestrie și tandrețe pana făuritoare de cuvinte, spunându-ne că din mâna oricărui dintre noi poate ieși un manuscris mai frumos sau mai prețios decât al marelui Eminescu. Așa am început arta pictării literelor, pentru că așa cum ne punea „domnul” să scriem, era pictură. Niciodată nu mi-a ieșit „pictura” așa cum și-a dorit dânsul, nici cum mi-am dorit eu, pentru că eram repezită, dar nu din ignoranță ci din dorința de a-i arăta că vreau și pot învăța cât îmi cere ... și chiar mai mult. Era felul meu de a-i spune că-l iubesc. Te iubescul de azi, nu are valoarea aceluia. Nu i-am spus niciodată domnului Învățător că îl iubesc, dar i-am arătat de câte ori am putut, de câte ori am avut ocazia. Și cea mai mare ocazie am avut-o în cadrul unei emisiuni filmate la școala noastră, la clasa noastră de marele Tudor Vornicu, realizator de emisiuni la TVR, singura televiziune de atunci, în care eu am fost protagonista. Am prezentat invenția domnului învățător, care urma să fie brevetată, fiind prima tablă electronică din țara noastră. A fost un succes și emisiunea și invenția.

Tare mândră am fost și mândru a fost, că mi-a și recitat de față cu marele realizator, versurile poeziei „Vreo zgâtie de fată”, de M. Eminescu- căci așa eram, o zgâtie de fată... iute, curioasă și curajoasă, arțăgoasă, isteată și dornică de cunoaștere, o „zgâtie” pe care am simțit mereu că o iubea. Ne iubea sincer și curat, domnul învățător, ne cuprindea cu privirea și știu că ne

ascundea în casa inimii sale, cu nostalgia unui părinte care-și vede copiii crescând și zburând din cuib.

Și tare mândră sunt că am avut parte de modelarea delicată și blândă a unui om care are un loc de frunte în galeria inimii mele, mă bucură de fiecare dată aducerea aminte a personalității sale, dar mă umple și de un dor adânc, nemăsurat.

Ne vom întâlni în veșnicie. Nu-i așa, Domnule Învățător?

Secțiunea: Evocarea patronului spiritual al școlii – contextul adoptării numelui școlii

ROLUL PATRONULUI SPIRITUAL ÎN CONECTAREA TRECUTULUI CU PREZENTUL ȘCOLII

**Prof. învățământ primar BORA ANA-MARIA
Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița**

Patronul spiritual al unei școli este mai mult decât un simbol, mai mult decât un nume așezat pe frontispiciu. El reprezintă memoria vie a unei comunități, puntea dintre tradiție și modernitate, sursa unui dialog continuu între generații. În cazul Colegiului Național „Liviu Rebreanu” din Bistrița, acest patronaj cultural îmbracă forma unei moșteniri

deopotrivă literare și morale, care oferă instituției o identitate distinctă, recognoscibilă și profund ancorată în valorile autentice ale educației.

Figura lui Liviu Rebreanu, unul dintre reperle literaturii române, insuflă școlii un spirit al veridicității, al sincerității față de sine și al responsabilității în fața actului cultural. Opera sa, construită pe adevăruri esențiale despre oameni, despre dreptate, sacrificiu, destin și demnitate, devine o resursă permanentă pentru elevi și profesori. Prin intermediul acestei moșteniri, trecutul nu este privit ca o etapă încheiată, ci ca un izvor de înțelegere și reflecție pentru prezent.

În viața școlii, patronul spiritual devine un filon identitar. Elevii învață că aparțin unei instituții cu rădăcini puternice, cu tradiții consolidate și cu un parcurs istoric remarcabil. Această apartenență conferă încredere, stabilitate și un puternic sentiment de continuitate. Evenimentele dedicate scriitorului – de la comemorări și expoziții la concursuri literare, lecturi publice sau activități interdisciplinare – transformă valorile rebreniste în experiențe vii, accesibile, capabile să modeleze personalități și caractere.

Opera rebrenistă oferă un teren fertil pentru activități educative diverse. Elevii sunt invitați să redescopere sensurile profunde ale textelor literare, să interpreteze simboluri, să analizeze contextul istoric și să dezvolte o gândire critică matură. Literatura devine astfel un reper

pentru viața reală, un instrument de explorare și înțelegere a lumii. Proiectele interdisciplinare, care integrează literatura cu istoria, artele, dezvoltarea personală sau educația civică, deschid perspective multiple și stimulează creativitatea elevilor.

Influența patronului spiritual se extinde și asupra comunității locale. Colegiul, asociat cu numele lui Liviu Rebreanu, devine un centru cultural de prestigiu, un spațiu în care tradiția literară se întâlnește cu modernitatea educațională. Familiile aleg școala și datorită renumelui ei, iar acest renume este hrănit și menținut tocmai prin valorificarea identității rebreniste. Școala devine astfel un reper nu doar educațional, ci și cultural pentru întreaga comunitate bistrițeană.

Într-un context social în continuă schimbare, patronul spiritual oferă stabilitate și direcție. Valorile promovate de Rebreanu – autenticitatea, curajul moral, consecvența, respectul pentru adevăr – devin repere esențiale în formarea elevilor. Într-o lume dominată de superficialitate și ritmuri accelerate, aceste valori funcționează ca o ancoră, ajutând elevii să rămână conectați la ceea ce este cu adevărat important.

Prin urmare, patronul spiritual nu este doar o figură de referință, ci un element structurant în viața școlii. El modelează cultura organizațională, inspiră generații, creează continuitate și conferă sens fiecărei activități desfășurate. Rolul său în conectarea trecutului cu prezentul este profund: el deschide elevilor drumul către înțelegerea identității lor culturale, îi ajută să își construiască un sistem de valori solid și le oferă un punct de sprijin în călătoria lor educațională și personală.

Pentru a asigura lungimea echivalentă cu patru pagini în format Word, textul poate fi îmbogățit prin aprofundarea rolului patronului spiritual din perspective pedagogice, culturale și identitare.

Un alt aspect fundamental în înțelegerea importanței patronului spiritual îl reprezintă rolul său în formarea unei mentalități colective orientate spre valori durabile. Elevii care cresc într-o instituție ce cultivă tradiția literară și responsabilitatea culturală sunt mai predispuși să își dezvolte un set solid de valori morale. În acest sens, moștenirea rebrenistă nu este doar un reper intelectual, ci și un instrument pedagogic cu efecte de durată. În fiecare elev, contactul repetat cu opera și personalitatea lui Liviu Rebreanu trezește întrebări, stimulează reflecția și încurajează autocunoașterea.

Mai mult, patronul spiritual contribuie la conturarea unei școli care își cunoaște propria identitate. Într-o epocă în care educația se schimbă rapid, iar tehnologia redefinește modul în care elevii percep lumea, școlile au nevoie de repere stabile pentru a-și păstra direcția. Liviu Rebreanu

oferă această stabilitate, prin valorile sale, prin opera sa și prin modul în care a ales să înțeleagă lumea. Astfel, tradiția nu devine un obstacol, ci o resursă care ajută la construirea unui prezent coerent și a unui viitor luminos.

Elevii care parcurg ciclurile de învățământ în cadrul Colegiului Național „Liviu Rebreanu” înțeleg treptat sensul apartenenței culturale. Ei nu doar învață despre scriitor, ci înțeleg și responsabilitatea moștenirii sale. Participarea lor la activități culturale, la ateliere, la proiecte interdisciplinare și la evenimente dedicate literaturii îi face să perceapă simbolul școlii ca pe un element viu și activ. Moștenirea rebrenistă devine, astfel, parte din propria lor formare, un element care îi modelează intelectual și emoțional.

Identitatea rebrenistă a școlii se regăsește și în modul în care profesorii își structurează abordările educaționale. Ei folosesc exemple din viața și opera patronului spiritual pentru a evidenția teme universale, precum adevărul, dreptatea, libertatea de conștiință sau demnitatea umană. Aceste teme devin subiecte de discuție, reflecție și analiză, fiind adaptate vârstei și nivelului de înțelegere al elevilor. În acest fel, literatura se împletește cu educația morală, iar școala reușește să ofere elevilor o formare completă și echilibrată.

Bibliografie

- ✚ Călinescu, G., „Istoria literaturii romane. Compendiu”, Editura CARTEX, 2025.
- ✚ Manolescu, N., „Istoria critică a literaturii române”, Editura Cartea Românească, 2019.
- ✚ Rebreanu, L., „Pădurea spânzuraților”, Editura Minerva, Ediția a II-a, 2015.
- ✚ Rebreanu, L., „Ion”, Editura Minerva, Ediția a II-a, 2019.
- ✚ <https://www.cnlr.ro/>

LUCIAN BLAGA – MENTORUL SPIRITUAL AL ȘCOLII GIMNAZIALE „LUCIAN BLAGA” BISTRIȚA

Prof. învățământ primar **BÎRTA AUGUSTINA**
Școala Gimnazială „Lucian Blaga” Bistrița

Introducere

În istoria culturii române, puține personalități au reușit să îmbine cu atâta forță creatoare poezia, filosofia și activitatea diplomatică precum Lucian Blaga. Gânditor al misterului, poet al luminii și filosof al cunoașterii, Blaga rămâne una dintre figurile fundamentale ale modernismului românesc. Opera lui a influențat generații de elevi, profesori și intelectuali, iar numele său se regăsește astăzi pe frontispiciul multor instituții de învățământ din țară.

Școala Gimnazială „Lucian Blaga” din Bistrița își asumă misiunea de a continua spiritul blagian: acela de a inspira tinerii să caute, să descopere și să păstreze lumina cunoașterii. Alegerea numelui poetului ca mentor spiritual nu este întâmplătoare, ci exprimă respectul pentru tradiția culturală și dorința de a oferi elevilor modele autentice. Prin valorile sale, Lucian Blaga reprezintă un exemplu de curaj intelectual, de profunzime spirituală și de noblețe artistică, toate acestea regăsindu-se în idealurile educaționale ale școlii.

Date biografice: de la „corola de minuni” la consacrarea culturală

Lucian Blaga s-a născut la 9 mai 1895 în satul Lancrăm, județul Alba, într-o familie de preoți ardeleni. Copilăria sa a fost marcată de liniștea rurală, de miturile și tradițiile satului, elemente care aveau să devină fundamentul sensibilității sale poetice. Blaga însuși afirma că „m-am născut pentru a ridica misterul la rang de adevăr”.

A urmat studii la Sebeș, Brașov și Sibiu, apoi s-a îndreptat spre filozofie și teologie. În 1920 își susține doctoratul în filosofie la Universitatea din Viena, orașul care i-a deschis orizonturi culturale europene. Cariera lui a inclus, pe rând, statutul de poet, dramaturg, filosof, profesor universitar și diplomat. A fost membru al Academiei Române, iar operele sale au devenit piloni ai culturii române moderne. Lucian Blaga a trecut la cele veșnice la 6 mai 1961, la Cluj-Napoca, dar moștenirea sa spirituală continuă să inspire generații.

Contribuția literară: poetul misterului și al luminii

Lucian Blaga este adesea descris ca „poet al marilor taine”, deoarece întreaga sa creație poetică este străbătută de fascinația pentru existență, natură și mit. Debutul său literar, **Poemele**

luminii (1919), a surprins critica literară prin originalitate, prin intensitatea imaginilor și prin limbajul modern, simbolic.

Printre volumele reprezentative se numără: „Poemele luminii”, „Pașii profetului”, „În marea trecere”, „Lauda somnului” și „La cumpăna apelor”.

Imaginile poetice blagiană sunt puternice și impregnate de mit, folclor, cosmos și spiritualitate. El nu caută să dezvăluie misterul, ci să-l protejeze, să-l sporească, așa cum afirmă în celebra poezie *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*. În viziunea lui, omul este un creator, o ființă capabilă să intre în dialog cu universul.

Blaga a cultivat și teatrul, scriind piese precum: *Meșterul Manole*, *Zamolxe* și *Cruciada copiilor*. Aceste opere dramatice îmbină teme mitice cu reflecții filosofice, evidențiind profunzimea viziunii sale creatoare.

Filosofia lui Lucian Blaga: cunoașterea, misterul și stilul cultural românesc

Una dintre cele mai importante contribuții ale lui Blaga la cultura română este sistemul său filosofic, organizat în *Trilogia cunoașterii*, *Trilogia culturii* și *Trilogia valorilor*. În aceste lucrări, el analizează raportul omului cu misterul, modurile de cunoaștere, formele culturale și sensul existenței.

Blaga a propus două concepte esențiale: **cenșura transcendentă** – limita impusă omului în accesul la cunoaștere absolute și **cunoașterea luciferică** – curiozitatea creatoare proprie omului, care caută sensul lumii fără a distruge misterul ei.

Pentru Blaga, misterul nu trebuie dezvăluit în întregime, ci păstrat și amplificat. De aceea, omul devine un „constructor de lumi culturale”.

Un concept definitoriu este **spațiul mioritic**, prin care Blaga interpretează specificul cultural și spiritual românesc. Inspirat din balada „Miorița”, acest spațiu exprimă: armonia dintre om și natură, acceptarea destinului, legătura cu originile și trăirea poetică a existenței. Ideea că satul românesc este matricea stilistică a culturii naționale rămâne una dintre cele mai influente contribuții ale sale la filosofia culturii.

Activitatea diplomatică: reprezentarea României în Europa

În perioada interbelică, Lucian Blaga a fost numit diplomat în capitalele europene precum: Varșovia, Praga, Viena, Berna, Lisabona. Aici s-a remarcat prin cultura sa vastă, echilibrul și demnitatea cu care a reprezentat România la nivel internațional.

A promovat imaginea unei țări moderne, cu o cultură profundă și originală. Experiența diplomatică i-a oferit o perspectivă globală asupra culturii, a civilizațiilor și a destinului națiunilor.

Lucian Blaga – mentor spiritual al Școlii Gimnaziale „Lucian Blaga” Bistrița

Numele lui Lucian Blaga este mai mult decât un simbol cultural; pentru elevii și profesorii Școlii Gimnaziale „Lucian Blaga” din Bistrița, el reprezintă o **sursă de inspirație**, un **model de gândire creativă** și un **ideal al valorilor românești**.

De ce Blaga este un mentor pentru școală?

Personalitatea lui Lucian Blaga se potrivește perfect misiunii educaționale a școlii, deoarece:

- promovează **cunoașterea profundă**, nu doar superficială;
- încurajează elevii să păstreze **curiozitatea și mirarea** în fața lumii;
- pune accent pe **identitatea culturală** românească;
- este un exemplu de **echilibru între știință, artă și spiritualitate**;
- arată importanța **creativității** în orice domeniu.

Astfel, Blaga devine nu doar patronul spiritual al școlii, ci și un model educațional care inspiră elevii să devină oameni compleți, sensibili și curajoși intelectual.

Moștenirea blagiană în viața școlii

Valorile blagiene se regăsesc în:

- activitățile culturale ale școlii;
- proiectele literare și artistice;
- concursurile omagiale și zilele dedicate scriitorului;
- promovarea lecturii și a creației literare în rândul elevilor.

Prin cultivarea acestor activități, școala oferă elevilor nu doar instruire, ci și formare culturală, tocmai în spiritul lui Blaga.

Concluzie

Lucian Blaga rămâne o personalitate emblematică a culturii române, un spirit vizionar care a înnobilit literatura, filosofia și diplomația. Alegerea numelui său ca mentor spiritual pentru Școala Gimnazială „Lucian Blaga” din Bistrița exprimă dorința instituției de a oferi un mediu educațional bazat pe valori autentice: cunoaștere, creativitate, identitate culturală și respect pentru misterul existenței.

În fața generațiilor de elevi, Blaga se ridică drept un stâlp al luminii și al înțelepciunii. Prin opera și gândirea sa, el continuă să inspire, să formeze și să lumineze mințile tinere. Moștenirea sa spirituală reprezintă o chemare către descoperire, curiozitate și responsabilitate culturală – exact acele idealuri pe care școala le promovează cu devotament.

BIBLIOGRAFIE

I. Cărți de Lucian Blaga

1. Blaga, Lucian. *Poemele luminii*. București: Editura Minerva.
2. Blaga, Lucian. *Trilogia cunoașterii*. București: Editura Humanitas.
3. Blaga, Lucian. *Trilogia culturii*. București: Editura Humanitas.
4. Blaga, Lucian. *În marea trecere*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
5. Blaga, Lucian. *Lauda somnului*. București: Editura Minerva.

II. Studii despre viața și opera lui Lucian Blaga

6. Busuioceanu, Alexandru. *Lucian Blaga*. București: Editura Minerva.
7. Todoran, Emanuel. *Lucian Blaga – Viața și opera*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
8. Miclăuș, Ioan. *Introducere în opera lui Lucian Blaga*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
9. Academia Română. *Dicționarul General al Literaturii Române*, volumul dedicat lui Lucian Blaga. București: Editura Univers Enciclopedic.

III. Surse online (autentice și verificate)

10. Muzeul Național al Literaturii Române – secțiunea dedicată lui Lucian Blaga.
11. Institutul Cultural Român – articole și prezentări despre viața și opera lui Lucian Blaga.
12. Biblioteca Digitală a Bucureștiului – ediții digitale ale unor opere blagiene.
13. Academia Română – resurse online despre literatura română interbelică.
14. Wikipedia – „Lucian Blaga” (folosit doar pentru verificări generale, nu ca sursă științifică principală).

IV. Surse despre Școala Gimnazială „Lucian Blaga” Bistrița

15. Site-ul oficial al Școlii Gimnaziale „Lucian Blaga” Bistrița.
16. Inspectoratul Școlar Județean Bistrița-Năsăud – informații despre unitățile școlare.
17. Primăria Municipiului Bistrița – secțiunea „Educație”, date despre școli și structuri educaționale.

REZONANȚA NUMELUI AVRAM IANCU

Prof. învățământ primar DEUȘ FLORENTINA-EUGENIA

Prof. DEUȘ ION

Școala Gimnazială "Avram Iancu" Bistrița

Avram Iancu (1824-1872) e un nume cu care suntem familiari încă din copilărie. L-am auzit de la părinții și bunicii noștri, de la învățătorii care ne-au deschis drumul științei, apoi de la profesorii de istorie. De fiecare dată știam că era vorba de un erou, un om ca toți oamenii, dar care a trăit și s-a jertfit pentru semenii, deci un erou în adevăratul sens al cuvântului. Era rostit cu admirație, chiar cu venerație. Îl iubeam și visam să fim și noi așa, un om MARE.

Avram Iancu – omul

Mai întâi, *Avram Iancu* e numele unui om. Născut într-o familie de moși înstăriți din Munții Apuseni în satul Vidra de Sus a fost cunoscut ca fiu al pădurarului Alisandru Iancu și al Mariei și nepot al lui Gheorghe Iancu, preotul ortodox din sat. Și-a petrecut copilăria în tovărășia fratelui său, Ioan. Cei doi frați au putut să se bucure de instruire școlară urmând cursurile școlii primare din satul natal sub îndrumarea dascălului Mihai Gomboș. A urmat o perioadă de studiu la Poiana Vadului și Câmpeni învățat fiind de Moise Ioanette. Gimnaziul l-a făcut la Zlatna, absolvind în 1841. Liceul Piarist din Cluj l-a avut ca

elev în anii adolescenței, apoi din 1844 a urmat Facultatea de Drept din Cluj. Plin de avânt, la finele studiilor universitare a dorit să ocupe o funcție administrativă. Deși cererea sa menționa că dorea să fie practicant fără salariu, a fost respins pe motivul că e fiu de țaran iobag, nu de nobil. Totuși reușește să se înscrie ca cancelist la Târgu Mureș, la Curtea de Apel a Transilvaniei. Aici, în 1848 trece examenul de avocat. Cânta la fluier doine dulci-amare ale poporului său. Își iubea țara și poporul, poporul român pentru care avea să devină mai mult decât un simplu muritor de rând.

Avram Iancu – revoluționarul

E bine să ne amintim de faptul că bunicul său Gheorghe Iancu a participat la răscoala țăranilor condusă de Horia, Cloșca și Crișan, Avram Iancu însuși fiind nepot lui Horia. Acest detaliu ne ajută să înțelegem de unde a provenit dragostea și puterea sa de sacrificiu. Din generație în generație s-a transmis focul viu arzând pentru eliberare, dreptate și unitate. La acestea se adaugă camaraderia cu tinerii români din Târgu Mureș alături de care va lupta în timpul Războiului Național din Transilvania. Să amintim pe Nicolae Bârlea, Vasile Fodor, Ioan Oros, Dionisie Tobias, Nicolae Vlăduțiu, Nicolae Mureșan și mulți alții.

În primăvara lui 1848 se alătură tinerilor maghiari la manifestațiile organizate de aceștia subliniind alături de Alexandru Papu-Ilarian: „*Ca român, semnez petiția cu condiția ca, în cazul când s-ar realiza drepturile poporului și egalitatea sa, să se asigure tuturor națiunilor de limbă felurită din Transilvania și Ungaria existența națională și limba maternă, iar eliberarea din iobăgie să se îndeplinească fără nici o despăgubire bănească, deoarece țăranii au plătit destul, chiar prea mult, timp de mai multe secole, de când nobilii le uzurpă nu numai drepturile civile, ci și pe cele sacre umane.*” (Silviu Dragomir)

În 26 martie 1848, Avram Iancu își pune casa la dispoziție pentru o întrunire a tinerilor revoluționari români. Aici se decide organizarea unei Adunări Naționale la Blaj, loc unde vor avea o consfătuire politică pentru eliberarea neamului. După aceasta, tânărul Avram a stat de vorbă cu oamenii din zona sa natală pentru a-i mobiliza la acțiunea începută. „*Cereți vârtos să se șteargă iobăgia, pentru că, lucrând pe nimica de vreo zece sute de ani în brazdele domnilor, ați plătit și de o sută de ori pământul care vă dădea hrana vieții de pe o zi pe alta, cu atât mai mult că l-ați plătit degeaba, pentru că acela a fost al vostru și pentru el s-a vărsat sângele strămoșilor voștri...*” (Silviu Dragomir)

Cu toate opreliștile puse de guvernul din acea vreme, românii s-au adunat la Blaj, Avram Iancu și Ioan Buteanu fiind urmați de 2 000 de moși. Lozinca lor era „*Voi sunteți poporul!*”. Iancu declara cu mândrie națională că „*Românii nu vor cerși libertatea ..., ei sunt destul de tari ca să și-o stoarcă prin luptă.*”. Au urmat și alte adunări. Crăișorul munților le vorbea oamenilor explicându-le revendicările națiunii române.

După publicarea desființării iobăgiei, românii au contestat unirea Transilvaniei cu Ungaria făcută împotriva voinței lor. Urmează lupte politice, persecuții, trădări. Iancu ajunge să lupte pe cont propriu în munții săi. Duce o luptă de rezistență admirată de mulți, chiar și de dușmani. La sfârșitul războiului, împreună cu Axente Sever trimite un memoriu conducerii austriece pentru câștigarea drepturilor cerute de români. Iancu este arestat, dar eliberat rapid în urma presiunii

românilor. Toți românii îl primeau cu entuziasm și-l supranumeau ”crăișorul” dovedind recunoașterea jertfei sale și iubirea lor pentru el. Țarul Rusiei îl decorează. Din păcate doleanțele românilor au primit doar promisiuni. Au urmat alte și alte memorii trimise de Iancu pentru moții săi și adresate conducerii austriece. După multe tulburări, capcane și promisiuni false, Iancu este arestat și maltrat. Judecat în grabă va fi totuși eliberat de frica românilor care îl susțineau. Scârbit de lipsa de onestitate a austrieșilor refuză orice slujbă oferită de aceștia, chiar și despăgubirile oferite pentru arestarea sa.

Avram Iancu – un răsunset

Poate că luptele duse de Iancu nu au avut rezultatele dorite, poate nu atunci, poate mult prea târziu, dar sigur e că ecoul a rămas, a crescut, a răsunit și românii nu au mai fost aceiași. Capetele s-au ridicat, pumnii s-au strâns, vocile s-au făcut auzite, demnitatea a renăscut. De atunci și până astăzi, numele său a fost rostit cu venerație, a fost cântat de femeile și pruncii gliei românești. Numele său a îmbărbătat alți și alți bărbați și femei să fie demni, să lupte și să învingă. Să-și iubească țara și poporul. Străzi și instituții i-au preluat numele ca un omagiu, ca o recunoaștere, ca o speranță că mereu Țara Românească va avea bărbați adevărați care să lupte pentru ea, că va avea OAMENI.

Bibliografie

- Dragomir, Silviu, *Avram Iancu*, ediția a II-a, Editura Științifică, București, 1968;
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Avram_Iancu#cite_note-128

LIVIU REBREANU: MENTORUL SPIRITUAL AL COLEGIULUI NAȚIONAL LIVIU REBREANU, BISTRIȚA

Prof. GEORGIU ALEXANDRU
Colegiul Național „Liviu Rebreanu”, Bistrița

Un sanctuar al spiritului și al istoriei

Colegiul Național „Liviu Rebreanu” din Bistrița (C.N.L.R.) nu reprezintă doar o unitate de elită a învățământului românesc contemporan, ci constituie, în esența sa, un spațiu de profundă confluență între istoria zbuciumată a Transilvaniei și universalitatea literaturii române. În inima burgului bistrițean, această instituție a depășit de mult funcția simplă de furnizor de educație, devenind un depozitar de memorie colectivă.

Adoptarea lui Liviu Rebreanu ca mentor spiritual nu a fost un act administrativ formal, dictat de conjuncturi politice sau geografice, ci a reprezentat o recunoaștere organică a valorilor morale și intelectuale pe care marele scriitor le-a profestat de-a lungul întregii sale existențe. Opera și viața sa rezonază profund cu misiunea pedagogică a instituției, creând o simbioză între rigoarea academică și explorarea abisurilor sufletului omenesc. Rebreanu nu este doar un nume pe frontispiciu, ci o prezență vie care ghidează pașii generațiilor de elevi spre o înțelegere superioară a demnității și a datoriei.

I. Reper arhitecturale și istorice: de la Gimnaziul Evanghelic la C.N.L.R.

Evoluția sediului colegiului este strâns legată de dezvoltarea urbană și culturală a Bistriței, oglindind transformările sociale ale ultimului secol. Clădirea monumentală care domină astăzi Bulevardul Republicii a apărut ca o necesitate de expansiune a vechiului Gimnaziu Evanghelic C.A. (Confesiune Augustană), o instituție cu rădăcini adânci în perioada medievală, care funcționa inițial în centrul istoric al orașului, lângă Biserica Sugălete.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, spațiul vechiului gimnaziu devenise insuficient pentru ambițiile educaționale ale comunității. Astfel, în anul 1900, vechea locație a fost vândută, permițând achiziționarea terenului actual, situat pe atunci la marginea orașului, într-o zonă ce urma să devină centrul civic modern. Clădirea actuală, un punct de referință arhitectural în stil neogotic cu elemente eclecticice, a fost proiectată pentru a impune respect și admirație. Inaugurarea sa în anul 1911 a marcat începutul unei noi ere pentru învățământul regional, oferind condiții de studiu comparabile cu marile centre universitare europene ale vremii.

După Marea Unire din 1918, instituția a trecut printr-un proces complex și necesar de adaptare la noua realitate statală și la legislația școlară românească. Din 1920, limbile română și franceză au devenit materii obligatorii, marcând deschiderea culturală a școlii către spațiul francofon și cel național, fără a nega însă moștenirea multiculturală saxonă. Această perioadă a fost una de eferescență, în care liceul a început să formeze elitele care aveau să modernizeze România.

Totuși, istoria nu a fost întotdeauna îngăduitoare. Anul 1944 a marcat o ruptură tragică și dureroasă în continuitatea educațională. Activitatea didactică a încetat brusc în luna martie, clădirea fiind rechiziționată și transformată în spital militar până în octombrie. Sălile de clasă, unde odinioară răsunau dezbateri literare și formule matematice, au devenit martorele suferinței umane, reflectând soarta întregii regiuni în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Revenirea la menirea sa inițială, după război, a fost un proces de reconstrucție nu doar materială, ci și spirituală.

II. Rebreanu – Modelul moral și intelectual. De ce el?

Întrebarea „De ce Liviu Rebreanu?” își găsește răspunsul în densitatea etică a operei sale. Născut în județul Bistrița-Năsăud, la Târlișua, în 1885, Rebreanu a purtat cu sine pretutindeni matricea stilistică și valorică a acestor locuri. El a devenit „vocea pământului” prin romanul *Ion* și „vocea conștiinței umane” prin *Pădurea Spânzuraților*. Pentru elevii colegiului, Rebreanu oferă trei lecții fundamentale:

1. Idealul ca motor al existenței - Scriitorul sublinia în însemnările sale că viața capătă valoare și sens doar prin urmărirea neabătută a unui ideal. „Idealul nu este o boltă de stele spre care privești, ci o forță care te împinge din spate”, părea să spună Rebreanu prin destinul personajelor sale care caută împlinirea. În cadrul colegiului, acest principiu se traduce prin încurajarea performanței. Elevii sunt învățați că excelența academică nu este un scop în sine, ci un mijloc de a-și atinge propriul ideal de viață, de a deveni arhitecții propriului destin.

2. Lecția introspecției și a integrității - În capodopera sa, *Pădurea Spânzuraților*, Rebreanu explorează cu o finețe chirurgicală echilibrul fragil dintre „lumea dinăuntru” și universul exterior, adesea ostil. Drama lui Apostol Bologna este drama alegerii corecte în momente de criză. În procesul educațional de la C.N.L.R., această temă este centrală: formarea caracterului. Elevii sunt învățați că forța interioară, onestitatea față de sine și hotărârile luate în solitudinea propriei conștiințe sunt pilonii pe care se va sprijini adultul de mâine. Într-o lume a zgomotului mediatic, capacitatea de a te privi în interior (introspecția) este o armă de supraviețuire morală.

3. Realismul, rigoarea și spiritul critic - Rebreanu a fost un truditor al cuvântului, un spirit riguros care nu a lăsat nimic la voia întâmplării. Opera sa nu cosmetizează realitatea, nu oferă soluții facile și nu se refugiază în idilisme ieftine, ci analizează lumea cu o luciditate tăioasă. Acest spirit critic este esențial în secolul al XXI-lea. Într-o lume informațională complexă, saturată de „fake news” și manipulare, colegiul își propune să formeze cetățeni capabili să discearnă adevărul, să analizeze datele cu obiectivitatea unui romancier realist și să refuze superficialitatea.

III. Simbolistica prezenței: Bustul, numele și spiritul locului

Anul 1971 a reprezentat un moment de cotitură identitară pentru instituție: liceul a primit oficial numele scriitorului Liviu Rebreanu. Această decizie nu a fost doar o schimbare de nomenclatură, ci o ancorare definitivă a școlii în panteonul culturii naționale. Din acel moment, responsabilitatea cadrelor didactice și a elevilor a crescut, fiecare succes fiind văzut ca un omagiu adus patronului spiritual.

Prezența fizică a scriitorului este dublată de bustul acestuia, amplasat strategic în incinta colegiului. Acest monument, inclus în lista monumentelor istorice, nu este o simplă piesă de patrimoniu din piatră sau bronz. El funcționează ca un „genius loci”, un memento zilnic al datoriei față de cultură, față de rigoarea morală și față de limba română. Pentru bobocul care trece pentru prima dată pragul liceului, privirea severă și totodată înțelegătoare a lui Rebreanu este prima lecție de demnitate. Pentru absolventul care își ia rămas bun, este un simbol al rădăcinilor pe care le va purta mereu în suflet, indiferent unde îl vor purta pașii pe glob.

Interiorul colegiului, cu holurile sale înalte și sălile de clasă ce respiră istorie, este el însuși o metaforă a construcției rebreniene: solid, impunător, bazat pe structuri logice și perene. Fiecare colț de coridor pare să șoptească fragmente din „Caietele” scriitorului, îndemnând la reflecție și studiu aprofundat.

IV. O ștafetă a valorilor: prezentul și viitorul

Astăzi, sub coordonarea echipei manageriale și a corpului profesoral de excepție, printre care se numără personalități precum prof. Monica Halaszi, Colegiul Național „Liviu Rebreanu” continuă să fie un „pilon al educației” transilvănene. Instituția a reușit performanța rară de a armoniza tradiția seculară cu exigențele modernității tehnologice.

Laboratoarele de ultimă generație și sălile de clasă digitalizate coexistă armonios cu biblioteca ce adăpostește volume rare și cu spiritul conservat de decenii. Mentoratul spiritual al lui Rebreanu oferă o direcție clară într-o lume în continuă schimbare, marcată de relativism. Această direcție se bazează pe trei piloni:

- **Dragostea de carte:** Înțeleasă nu ca obligație, ci ca singura cale spre libertate reală.
- **Respectul pentru rădăcini:** Cunoașterea istoriei locale și naționale ca fundament al identității europene.
- **Căutarea neobosită a adevărului:** O valoare supremă care transformă un simplu elev într-un intelectual veritabil.

Elevii de la „Rebreanu” sunt prezenți la olimpiade naționale și internaționale, dar sunt și cetățeni activi în comunitatea bistrițeană, demonstrând că modelul oferit de mentorul lor — cel al muncii asidue și al integrității — este mai actual ca niciodată. Ei sunt „ștafeta” care duce mai departe nu doar un nume, ci o întreagă viziune despre lume.

Concluzii: Testamentul Spiritual

În concluzie, legătura dintre Liviu Rebreanu și Colegiul Național din Bistrița care îi poartă numele este una indisolubilă, de natură aproape sacră. Rebreanu nu este doar un autor studiat la orele de limba română, ci este arhitectul invizibil al unei stări de spirit. El ne învață că, dincolo de zidurile monumentale ale unei școli, adevărata „clădire” care contează este cea a caracterului uman.

Prin tot ceea ce întreprinde, C.N.L.R. Bistrița demonstrează că educația de calitate este cea care reușește să cultive simultan mintea și sufletul. Mentoratul lui Rebreanu rămâne o busolă etică necesară, amintindu-ne tuturor — profesori, elevi și părinți — că „spiritul este cel care dă viață”, iar cultura este singura moștenire care nu se perimează niciodată sub povara timpului.

Referințe Bibliografice:

1. **Rebreanu, Liviu**, *Caiete*, Ediție îngrijită de N. Gheran, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1974. (O resursă esențială pentru înțelegerea laboratorului interior al scriitorului și a filozofiei sale de viață).
2. **Rebreanu, Liviu**, *Pădurea Spânzuraților*, Editura Cartea Românească, București, 1985. (Textul fundamental pentru analiza dilemelor etice și a introspecției).
3. **Gheorghe, I. (coord.)**, *Monografia Colegiului Național „Liviu Rebreanu” Bistrița*, Editura Mesagerul, Bistrița, 2011. (Documentul central pentru datele istorice și evoluția arhitecturală a instituției).

4. **Georgiu, Alexandru**, *Liviu Rebreanu – Mentorul Spiritual al C.N.L.R. Bistrița* (Documentar PPTX), 2025. (Sursa primară de sinteză a valorilor instituționale contemporane).
5. **Arhivele Naționale BN**, *Fondul Gimnaziului Evanghelic C.A. Bistrița* (Documente privind construcția 1911). (Sursa primară pentru detalierea parcursului istoric și administrativ al sediului).

AVRAM IANCU - MENTORUL SPIRITUAL AL ȘCOLII

Prof. învățământ primar: LAZĂR MARGARETA-ADELA
Prof. învățământ primar: SARCA-GRIGA MARIA-DIANA
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Avram Iancu a fost un avocat și un erou național al românilor din Ardeal. El fost unul dintre liderii de seamă ai Revoluției de la 1848 din Transilvania și al moșilor din Munții Apuseni. Numit și „Crăișorul Munților”, a deschis calea spre trezirea spiritului național și lupta pentru cauza românilor nu doar din Transilvania, ci și din țările vecine. Faptele sale au rămas în memoria colectivă și au constituit o piatră de temelie spre împlinirea visului milenar al românilor: Marea Unire. A fost îndrăgit și iubit de către popor, fiindu-i înălțate de-a lungul timpului statui și dedicându-i-se cântece, doine și ode, cea mai cunoscută dintre ele fiind Marșul lui Iancu.

S-a născut în anul 1824 în județul Alba. După ce a învățat o vreme în localitatea natală, a fost trimis de părinți la școala primară din satul Neagra, unde a învățat foarte bine. Mai departe, a urmat cursurile școlii din Câmpeni. În anul 1837 este dat de părinți la gimnaziul din Zlatna, la toate materiile obținând nota cea mai mare. Timp de patru ani, Avram s-a menținut printre primii elevi ai școlii. S-a înscris apoi, în anul 1841, în clasa superioară de umanități la Liceul Piaristilor din Cluj. Tot aici a absolvit și cele două clase de filozofie. După terminarea liceului, a urmat cursurile Facultății de Drept din Cluj, în anul 1846. S-a dedicat avocaturii și a plecat la Târgu Mureș unde a devenit „cancelist” la Tabla care juca rolul de curte supremă a principatului Transilvaniei. În martie 1848 și-a susținut examenul de avocatură.

În preajma izbucnirii revoluției făcea parte dintre fruntașii intelectualității românești transilvănene, luptătoare pentru emancipare socială și națională. A fost unul dintre inițiatorii și organizatorii adunărilor de la Blaj din 30 aprilie, 15-17 mai și 15-23 septembrie 1848 și conducătorul cetelor înarmate de țărani și de mineri din Munții Apuseni, în rândurile cărora și-a câștigat o mare popularitate.

O serie de cauze cum ar fi: demersul greoi de punere în aplicare a legii privind desființarea iobăgiei în Transilvania, refuzul guvernului revoluționar ungar de a acorda libertăți naționale românilor și votarea unirii Transilvaniei cu Ungaria la Dieta din Cluj, au dus la dezbinarea forțelor revoluționare române și la ridicarea țărănimii la lupta pentru rezolvarea problemei sociale și a celei naționale. Avram Iancu a devenit conducătorul oștii țărănești antirevoluționare. În fruntea acestei

oști și în colaborare cu autoritățile militare austriece a organizat apărarea în Munții Apuseni și a respins numeroasele atacuri ale trupelor revoluționare maghiare, superioare ca număr și ca armament, câștigându-și renumele de “craiu munților”.

Pe 4 mai 1849 a dat o nouă organizare civilă Munților Apuseni. În vara anului 1849 a locuit 10 luni la Viena, unde a ținut legătura cu autoritățile imperiale austriece.

Luptele din Munții Apuseni slăbiseră atât forțele revoluționare ale maghiarilor cât și pe cele ale românilor. Armata țaristă, chemată în ajutor de împăratul Austriei, Franz Joseph, a înfrânt armata revoluționară maghiară la Sighișoara. Copleșite de armatele austriece și de cele rusești, trădate de unii generali, trupele revoluționare maghiare au capitulat la Șiria pe 13 august 1849.

Avram Iancu a continuat să susțină cauza românilor și după înfrângerea Revoluției, aflându-se printre cei care au înmânat memoriile împăratului de la Viena (februarie și august 1850), dar fără a se concretiza ceva. Popularitatea de care se bucura în rândul românilor era incomodă pentru autoritățile austriece. Avram Iancu a fost arestat la un târg de țară din Hălmagiu (15 decembrie 1849), însă a fost eliberat imediat în urma presiunii populare. Forțat de poliție să părăsească orașul, a revenit în Munții Apuseni.

A fost decorat de țarul Rusiei, pentru vitejia sa, cu ordinul Sf. Ana clasa a II-a, dar și de împăratul Francisc Iosif, pe care, însă, l-a refuzat. Alungat din Viena (februarie 1851), Avram Iancu a fost arestat din nou (17 august 1852) și trimis la Alba Iulia, apoi la Sibiu unde a fost judecat și achitat. A refuzat invitația de a-l întâlni pe împăratul Austriei, Franz Joseph I, care a vizitat Transilvania .

Avram Iancu a încetat din viață la 10 septembrie 1872, la Baia de Criș, și a fost înmormântat, la Țebea, lângă "Gorunul lui Horea".

„Crăișorul Munților”, a fost un aprig susținător al luptei pentru emancipare națională și socială a românilor transilvăneni.

Anul 2024 a fost declarat de Parlamentul României ca fiind „Anul Avram Iancu”.

La 23 martie 1996 școala noastră primește numele marelui patriot „Avram Iancu”, devenind astfel Școala Generală „AVRAM IANCU” (2012 – ȘCOALA GIMNAZIALĂ „AVRAM IANCU”), unitate școlară în care a fi dascăl înseamnă o misiune ce ține de arta de a instrui și educa generația Mileniului III, de a-i pregăti pe tineri să găsească răspunsurile potrivite la provocările zilei de mâine. Avem o istorie, avem un nume, avem speranța pentru viitor.

Bibliografie

1. Avram Iancu / Silviu Dragomir: Prefață și tabele cronologice de Francisc Păcurariu. – București: Editura Minerva, 1988, p. 7-36.
2. Avram Iancu, viața și faptele unui erou și martir / Ștefan Pascu. – București: Editura Meridiane, 1972, passim.
3. Avram Iancu, erou al cauzei naționale / Marin Mihalache. – București: Editura LIBRA, 1992, passim. ISBN 973-9016-15-4.
4. <https://basilica.ro/anul-2024-este-dedicat-eroului-natiunii-romane-avram-iancu/>
5. <https://www.agerpres.ro/documentare/2024/01/01/documentar-2024-anul-avram-iancu--1226042>
6. https://ro.wikipedia.org/wiki/Avram_Iancu
7. <https://liceunet.ro/mari-personalitati-romanesti/istorie/avram-iancu>
8. https://www.craisorulmuntilor.ro/?page_id=

PAUL TANCO – SPIRIT ACADEMIC ȘI DEDICAȚIE PENTRU RIGOAREA GÂNDIRII MATEMATICE. MOTIVAȚIA ASUMĂRII NUMELUI DE CĂTRE ȘCOALA GIMNAZIALĂ MONOR

Prof. SOCACIU LIVIU-IGNAT
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Identitatea unei școli este strâns legată de valorile, principiile și modelele pe care le promovează în rândul generațiilor de elevi. Alegerea unui patron spiritual reprezintă nu doar un act simbolic, ci și o asumare conștientă a unei misiuni educaționale. Numele pe care îl poartă o instituție de învățământ devine o direcție, o responsabilitate și o invitație continuă la performanță. În acest context, Școala Gimnazială „Paul Tanco” din localitatea Monor, din județul Bistrița-Năsăud, și-a consolidat prestigiul prin asumarea unei personalități remarcabile: matematicianul și educatorul Paul Tanco.

Prin modelul reprezentat de acesta, elevii și cadrele didactice regăsesc un set de valori fundamentale – rigoare, disciplină, responsabilitate, competență profesională și dedicare pentru educație. Paul Tanco depășește statutul de nume simbolic: el reprezintă un reper cultural și intelectual, un îndemn la excelență și la formarea unei mentalități performante.

Fiu al grănicerului Ioan Tanco din Monor, Paul Tanco (24 iulie 1843 - 11 septembrie 1916) își începe învățătura la școala trivială din Monor, apoi ajunge la școala normală din Năsăud și de aici la Gimnaziul German din Bistrița, unde termină cursul inferior în 1860. Pleacă la Blaj după 2 ani și, luând maturitatea în 1866, este trimis cu bursă din fondurile grănicerești la Facultatea de științe din Viena. Paul Tanco și-a susținut doctoratul la Graz (Austria) abia în 1872, fiind astfel, primul român doctor în matematică (de fapt, în filosofie, în care era cuprinsă și matematica). Așadar, Paul Tanco a fost o personalitate de referință în domeniul matematicii. Traseul său

academic confirmă nu doar o vocație matematică de excepție, ci și o capacitate intelectuală remarcabilă, dublată de o maturitate științifică rar întâlnită la acea vreme. Activitatea sa universitară și didactică a contribuit la consolidarea culturii matematice în spațiul românesc. Paul Tanco a promovat o pedagogie modernă, construită pe înțelegerea conceptelor și pe dezvoltarea gândirii deductive, depășind metodele rigid mecanice specifice epocii. Din 1903 până în 1916 a fost director al societății de împrumut și păstrare „Aurora” din Năsăud. În perioada 1901–1905 a fost director (președinte) al Despărțământului Năsăud al Asociației Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român.

Pentru el, matematica nu era doar o știință a calculelor, ci un instrument de dezvoltare intelectuală, un limbaj al raționamentului logic și o cale spre cunoaștere. În timpul studiilor din Austria, face parte din conducerea societății literale-sociale „România” ca secretar, alături de Mihai Eminescu, Ioan Slavici, Constantin Moșil. A fost profesor de matematică și fizică la Gimnaziul din Năsăud. Din 1874 până în 1880, apoi între 1886 și 1889 și 1896 și 1899, a fost directorul gimnaziului. A fost și un apreciat autor de studii didactice și pedagogice:

- Unitatea sistemii solare (1875);
- Poziția cosmică a cometelor (1876);
- Considerațiuni pedagogice asupra disciplinelor matematice în gimnazii (1876);
- Descoperirea planetei Vulcan (1878).

De la Paul Tanco ne-au rămas lucrări originale de valoare științifică. A publicat șapte studii de matematici elementare, astronomie, cosmografie, fizică și filozofie și o culegere de „Probleme algebrice”. Cinci studii sunt publicate în anuarul liceului din Năsăud, iar două în revista „Recreații științifice” din Iași. În 1903 s-a pensionat.

Paul Tanco s-a remarcat printr-un model educațional avansat, centrat pe ideea că matematica trebuie înțeleasă, nu memorată. A militat pentru crearea unei culturi școlare bazate pe claritate, argumentare, precizie și independență în rezolvarea problemelor. Convingerea sa fundamentală era aceea că gândirea matematică formează caracterul: perseverența, atenția la detalii, disciplina mentală și spiritul critic reprezintă fundamente ale reușitei în viață. Contribuția lui Paul Tanco nu se limitează doar la sfera matematică propriu-zisă. Prin perspectiva interdisciplinară pe care a promovat-o, matematica devine un liant între domenii precum fizica, tehnologia, științele naturii, informatica și logica filozofică. În acest fel, educația matematică propusă de Paul Tanco a avut un impact major asupra formării generațiilor de elevi și profesori, promovând o cultură a învățării continue și a perfecționării profesionale.

Alegerea numelui „Paul Tanco” pentru școala din Monor (în anul 1996) reprezintă un act de recunoaștere a valorilor și a personalității unui om care a contribuit la prestigiul comunității locale și al învățământului românesc. Această decizie nu a fost una întâmplătoare, ci un gest identitar, motivațional și cultural. Școala își asumă, astfel, misiunea de a continua demersul educațional al mentorului spiritual: susținerea excelenței, promovarea rigoarei intelectuale și încurajarea pasiunii pentru cunoaștere. Profesorii și elevii devin purtătorii unei tradiții: aceea de a respecta educația și de a înțelege că performanța se dobândește prin muncă, perseverență și dedicare. Prin activități educative, culturale și științifice, memoria lui Paul Tanco este permanent păstrată vie în instituție. Numele acestuia nu rămâne doar pe perețele clădirii, ci devine o forță inspirațională, un model despre ce poate deveni omul prin studiu și caracter.

Numele „Paul Tanco” a contribuit în mod vizibil la consolidarea unei identități educaționale solide în comunitatea din Monor. Elevii cunosc repere din biografia mentorului spiritual, iar acest lucru determină o raportare diferită la actul învățării: înțeleg că au în față un exemplu concret de succes prin educație. Comunitatea locală percepe școala ca pe un spațiu al seriozității, al profesionalismului și al responsabilității. Cadrele didactice regăsesc în personalitatea celui pe care instituția îl onorează un etalon moral și profesional, motiv pentru care spiritul educativ al școlii nu este unul întâmplător, ci solid construit pe valori. Astfel, numele devine un reper cultural, iar școala – un simbol al respectului pentru învățarea autentică.

Paul Tanco rămâne un model inspirațional pentru întreaga comunitate școlară. Viața și activitatea sa demonstrează că excelența nu este întâmplătoare, ci rezultatul unei munci constante, al unei discipline de fier și al unei pasiuni reale pentru cunoaștere. Profesorul devine mentor spiritual atunci când educația nu se reduce la predare, ci devine misiune, vocație și responsabilitate morală.

Alegerea numelui „Paul Tanco” pentru Școala Gimnazială Monor reprezintă un act de continuitate și de respect, dar și o promisiune: aceea de a forma generații competente, motivate și responsabile. Elevii, profesorii și întreaga comunitate sunt astfel invitați să privească educația ca pe o șansă de transformare și ca pe un drum către împlinire personală și profesională.

În memoria sa, la inițiativa profesorului de matematică, în prezent detașat la Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Școala Gimnazială care-i poartă numele organizează concursul de matematică și științe „Paul Tanco”. Ajuns, în acest an, la ediția a V-a, acest concurs își propune să ducă mai departe renumele marelui matematician.

BIBLIOGRAFIE / WEBOGRAFIE

1. https://ro.wikipedia.org/wiki/Paul_Tanco
2. <https://scoalamonor.ro/despre.html>

VASILE LUCACIU – „LEUL DIN ȘIȘEȘTI”

Prof. STECKO VIORICA
Colegiul Național „Vasile Lucaciu” Baia Mare

În fiecare școală există modele care depășesc timpul și generațiile, personalități care nu sunt doar nume, ci adevărate repere morale. Colegiul Național „Vasile Lucaciu” poartă cu mândrie numele unei astfel de figuri emblematice a istoriei și culturii românești. Cunoașterea vieții și activității lui Vasile Lucaciu nu înseamnă doar o lecție de istorie, ci și o lecție de caracter, curaj și responsabilitate.

Cunoscut sub numele de „Leul din Șișești”, Vasile Lucaciu este una dintre personalitățile marcante ale istoriei românilor din Transilvania, fiind un adevărat model de demnitate, curaj și responsabilitate civică. El rămâne până astăzi o sursă de inspirație pentru elevii Colegiului Național care îi poartă numele, fiind un mentor simbolic prin valorile pe care le-a promovat de-a lungul vieții. Născut la 21 ianuarie 1852, în localitatea Apa din comitatul Sătmar, Vasile Lucaciu a fost preot greco-catolic, om de cultură și politician. A trăit într-o perioadă dificilă pentru românii din Transilvania, când drepturile acestora erau limitate în cadrul Imperiului Austro-Ungar. În acest context, Lucaciu a înțeles că lupta pentru libertate și demnitate națională nu poate fi câștigată fără educație, unitate și curaj.

Casa Memorială Dr. Vasile Lucaciu, localitatea Apa, jud. Satu-Mare

Sursă foto: <https://ghidulmuzeelor.cimec.ro/>

Prin activitatea sa politică, Vasile Lucaciu s-a implicat activ în susținerea drepturilor românilor. El a fost membru al Partidului Național Român și unul dintre susținătorii Memorandumului din 1892, document prin care românii cereau egalitate în drepturi și recunoașterea identității lor naționale. Discursurile sale erau puternice și pline de pasiune, reușind să mobilizeze și să inspire oamenii. Tocmai această forță a cuvântului și această hotărâre i-au adus

numele de „*Leul din Șişești*”. O etapă extrem de importantă a activității sale politice a fost în timpul **Primului Război Mondial**, când a promovat constant ideea unirii Transilvaniei cu România. Lucaciu a colaborat cu alți lideri români pentru pregătirea **Marii Adunări de la Alba Iulia**, călătorind și mobilizând populația românească să participe la evenimentul istoric din 1 decembrie 1918, care a marcat unirea Transilvaniei cu România. După 1918, Vasile Lucaciu a continuat să sprijine integrarea Transilvaniei în România și să vegheze la respectarea drepturilor românilor în noile structuri administrative. El a murit pe 29 noiembrie 1922, fiind înmormântat pe 1 decembrie în satul Șişești, la patru ani după marea unire, lăsând în urmă o moștenire de **curaj, patriotism și implicare politică**, fiind considerat unul dintre cei mai importanți lideri ai românilor din Transilvania.

Un aspect esențial al personalității sale a fost credința profundă în rolul educației. Vasile Lucaciu considera că școala este fundamentul libertății și al progresului unui popor. El a sprijinit dezvoltarea școlilor românești și i-a încurajat pe tineri să învețe, să își cunoască rădăcinile și să își apere valorile. Activitatea ca preot și dascăl la Șişești, pe parcursul celor 30 de ani, începând cu anul 1885, a avut un impact profund asupra comunității locale. Ca preot greco-catolic, Vasile Lucaciu nu s-a limitat doar la slujirea religioasă, ci a transformat biserica într-un centru al vieții spirituale, culturale și naționale. Prin predicile sale, îi îndemna pe oameni să își păstreze credința, limba și identitatea, insuflându-le demnitate și încredere în propriile forțe. Era aproape de enoriași, le cunoștea problemele și îi sprijinea nu doar moral, ci și practic, devenind un adevărat conducător al comunității. În calitate de dascăl, Lucaciu a înțeles că educația este cea mai puternică armă împotriva ignoranței și a nedreptății.

Elevii colegiului în vizită la Muzeul Memorial „Vasile Lucaciu”, Șişești

Sursă foto: arhivă proprie

Vasile Lucaciu a sprijinit activ școala din Șişești și s-a implicat în formarea tinerilor, încurajându-i să învețe temeinic și să își descopere potențialul. Îi îndemna pe elevi să fie disciplinați, curajoși și responsabili, pregătindu-i nu doar pentru examene, ci pentru viață. Prin

exemplul său personal, le arăta că un om cultivat și vertical poate schimba destinul unei comunități. Biserica și școala au devenit, sub influența lui Vasile Lucaciu, adevărate bastioane ale românismului la Șișești. Prin activitatea sa neobosită, a reușit să trezească în conștiința oamenilor sentimentul de apartenență națională și respectul pentru cultură. De aceea, rolul său de preot și dascăl nu a fost doar unul local, ci a contribuit la formarea unei generații de oameni conștienți de identitatea și valorile lor.

Pentru elevii Colegiului Național „Vasile Lucaciu” din Baia Mare, această personalitate istorică nu reprezintă doar un nume pe frontispiciul școlii, ci un adevărat model de viață. Curajul său, perseverența, spiritul de sacrificiu și implicarea în viața comunității sunt valori pe care fiecare elev le poate urma. Numele colegiului, ales în anul școlar 1990-1991, devine astfel o responsabilitate, dar și o motivație de a tinde spre excelență, seriozitate și implicare. Două motivații au stat la baza alegerii patronului spiritual al instituției: personalitatea lui Vasile Lucaciu, marcată de o moralitate ireproșabilă, demnitate politică și națională, putere oratorică, respectiv poziționarea instituției de învățământ în arealul geografic marcat de personalitatea lui Vasile Lucaciu.

Din exemplul lui Vasile Lucaciu învățăm că trebuie să avem curajul de a ne exprima opiniile, să luptăm pentru idealurile noastre și să nu renunțăm atunci când întâmpinăm dificultăți. De asemenea, el ne învață cât de important este să ne respectăm istoria, cultura și identitatea, contribuind prin faptele noastre la construirea unui viitor mai bun. Elevii colegiului, inspirați de personalitatea lui Vasile Lucaciu, au dezvoltat mai multe atitudini: curajul de a se exprima și de a-și apăra opiniile, responsabilitatea față de comunitate, perseverența în învățare și implicarea activă în proiecte civice și culturale. Ei învață să fie lideri prin exemplu, să respecte valorile tradiționale și să promoveze excelența, purtând mai departe spiritul de integritate și patriotism al mentorului lor.

În concluzie, Vasile Lucaciu rămâne un simbol al luptei pentru adevăr, libertate și educație. Pentru elevii Colegiului Național „Vasile Lucaciu”, el este un mentor spiritual care inspiră generații întregi să devină oameni responsabili, implicați și demni. Prin cunoașterea și respectarea valorilor pe care le-a promovat, putem duce mai departe moștenirea sa și îi putem onora cu adevărat numele. După cum spunea el însuși: „O națiune fără școli este ca o corabie fără vele.”

Bibliografie/Webografie:

1. Borcea, Gheorghe. *Vasile Lucaciu – viața și activitatea*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 2002.
2. Dudaș, Ioan. *Istoria românilor din Transilvania*. București: Editura Humanitas, 2010.
3. Manuale școlare de istorie – clasele VIII-XII, Editura Didactică și Pedagogică.
4. <https://www.lucaciu.ro/>
5. https://ro.wikipedia.org/wiki/Vasile_Lucaciu
6. <https://muzeusm.ro/muzeul-memorial-dr-vasile-lucaciu-apa/>
7. <https://ghidulmuzeelor.cimec.ro/id.asp?k=419&-ansamblul-muzeal-si-monumental-dr-vasile-lucaciu-sisesti-maramures>

CORNELIU BABA REZISTENȚA PRIN ARTĂ (SAU DINCOLO DE BARIERELE IDEOLOGICE ALE VREMII)

Prof. ȘTIR GAVRIL-FLAVIU
Liceul de Arte „Corneliu Baba” Bistrița

CORNELIU BABA (1906 -1997)

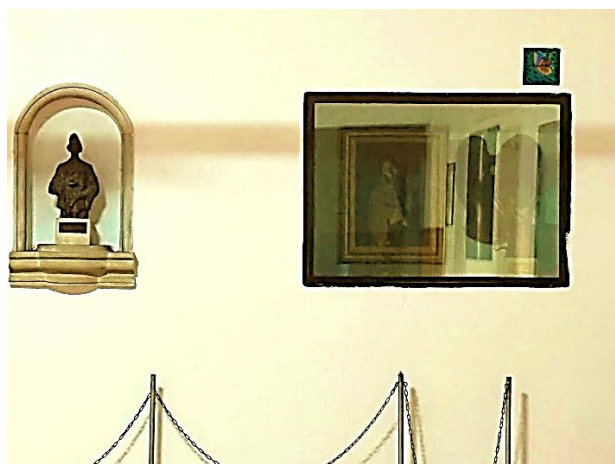

ȘTIAȚI CĂ?

Liceul de Arte “Corneliu Baba” din Bistrița poartă numele unui mare artist care a trăit în România între 1906-1997 și care s-a remarcat ca **pictor și grafician, profesor universitar de artă-pictură** la Iași și București și a expus în diferite țări lucrările sale.

Liceul a primit donație (în custodie) de la soția (Constanța) lui Corneliu Baba un tablou original cu un studiu după lucrarea portret “Spaima” care seamănă cu lucrarea “Regele nebun” a lui Corneliu Baba și un vas cu pensulele originale ale maestrului Corneliu Baba, acestea pot fi vizitate fiind expuse la sediul liceului de pe Bulevardul Independenței 3-5, la etajul I, fiind protejate de un geam securizat.

Lucrarea (foto de Ș.G.F.) aflată la Liceul de Arte „Corneliu Baba” din Bistrița e studiu de portret numit „Spaima” care seamănă cu studiile sale exersate la lucrarea “Regele nebun”. Majoritatea lucrărilor lui Corneliu Baba sunt expuse azi la Muzeul Național de Artă din Timișoara fiind un simbol al rezistenței prin artă și cultură în fața regimurilor totalitare, arta trecând dincolo de barierele ideologice ale vremii.

CORNELIU BABA

S-a născut la 18 noiembrie 1906 la Craiova, a decedat la 28 decembrie 1997 la București. În prima perioadă a vieții la Craiova a fost influențat de tatăl său care era pictor de biserici și studiasse în Viena la Academia de Artă ca bursier. Corneliu Baba a desfășurat activitate ca artist (pictor-grafician) și profesor universitar de arte-pictură la Iași și București. Prima dată finalizează în 1930 studiile la **Facultatea de Litere și Filosofie** studiind cu Nae Ionescu și Tudor Vianu, totuși pictura îl cucerește mereu.

Deși picta portrete încă de mic copil, chiar vindea portretele pictate cu măiestrie, spre maturitate a fost influențat mai apoi de Tonitza și a finalizat **Academia de Arte Frumoase**, a exersat în stilurile lui Rembrandt, El Greco și Goya. Refuză stilurile regimurilor politice din perioada sa, pentru aceasta va fi arestat mai ales pentru lucrarea “Jucătorul de șah”. Tematicile lucrărilor sale sunt în tehnica ulei cu dominanta contrastului clar-obscur în tonuri de roșu-negru-ocru precum: portretul social, natură moartă, peisajul, autoportretul, arlechinul, regele nebun, etc. Pictează și personalități marcante: Enescu, Arghezi, Sadoveanu etc.

Expoziții în: Veneția 1954, 1956, Tokio 1964, New York 1970, Beijing, Bruxelles, București 1978, Leningrad 1979 și Berlin.

Primește **distincțiile**: Premiul de stat pentru artă (1954) sau Premiul pentru excelență acordat de Fundația culturală română (1997). A fost membru titular al Academiei române, membru de onoare al Academie de artă a Rusiei, membru corespondent al Academiei din Berlin.” etc.

Conform datelor prezente și pe site-ul Institutului Cultural Român “după debutul său oficial la salonul de artă din București cu o pictură numită “Jucătorul de șah”, a fost arestat și închis pentru scurtă vreme la închisoarea Galata din Iași. anul următor a fost suspendat fără explicații din postul său de la facultate și mutat de la Iași la București.”

Cele mai multe lucrări ale lui Corneliu Baba se află azi la Muzeul Național de Artă din Timișoara.

Rămâne un maestru și mentor longeviv, Corneliu Baba el însuși ghidat de intuiție, a studiat după mari maeștrii spunând că acest lucru e ca o rugăciune, un antrenament așa cum un muzician se antrenează înainte să-și cânte compoziția proprie, cu o piesă de Bach.

Privind munca lui Corneliu Baba în atelierul său și în afara sa unde a expus, el rămâne ca un reper realist, formând în stil propriu alți ucenici, prin artă și ei pot rezista în vremuri grele și pot trece peste barierele ideologice temporare.

Bibliografie

Baba Corneliu, *Eu jucându-mă de-a Rembrandt*, Ed. Fundația Culturală Română, Ediție îngrijită de Maria Muscalu Albani, text de Corneliu Baba, anul 2003.

Baba Corneliu, *Însemnările unui artist din est*, Ed. Fundația Culturală Română, Ediție îngrijită de Maria Muscalu Albani, text de Corneliu Baba, anul 1997.

Șușară Pavel, *Corneliu Baba*, (album monografic), Editura Monitorul Oficial, anul 2013.

Webografie

Atelierul lui Corneliu Baba (<https://corneliu-baba.org/ro/atelierul>).

foto Corneliu_Baba, attribution The National Museum of Romanian History

(https://ro.wikipedia.org/wiki/Corneliu_Baba).

Institutul Cultural Român (<https://www.icr.ro/pagini/corneliu-baba>).

Muzeul Național de Artă Timișoara (<https://mnart.museum/corneliu-baba/>).

Muzeul Național de Artă al României (<https://mnar.ro/descopera/galerii-permanente/74-galeria-de-arta-romaneasca-moderna/lucrari-in-galeria-de-arta-romaneasca-moderna/64-jucatorul-de-sah-1948>).

Secțiunea: Mentoratul didactic - experiențe personale**PRIMA ZI DIN CARIERA MEA DE PROFESOR PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE**

**Prof. pentru educație timpurie BALTĂ LOREDANA FLAVIA
G.P.P. Nr. 6 Bistrița, structura Dumbrava Minunată Bistrița**

Prima zi din cariera mea în învățământ a fost o zi pe care nu am uitat-o nici după douăzeci de ani. Nu pentru că a fost spectaculoasă, ci pentru că m-a obligat să înțeleg, din prima clipă, ce înseamnă responsabilitatea în educație. Emoțiile erau mari, necruțătoare chiar. Eram suplinitoare, cu studiile încă nefinalizate, iar starea aceea de stinghereală mă însoțea la fiecare pas. Aveam sentimentul că intru într-un loc în care nu am încă dreptul să fiu, că port o haină prea largă pentru mine. Întrebările îmi alergau prin minte fără oprire: Voi fi suficient de pregătită? Voi ști să gestionez o situație dificilă? Voi reuși să mă ridic la înălțimea așteptărilor? Și totuși, printre toate aceste gânduri, exista unul singur care le domina pe celelalte: nu aveam voie să-mi bat joc de copiii care urmau să-mi fie încredințați. Ei erau singurul reper stabil în tot haosul emoțional cu care începe cariera oricărui dascăl. Ei îți cer prezență și seriozitate încă din prima clipă, indiferent cât de pregătit sau nepregătit te simți. Locul în care mi-am început cariera didactică era departe de orice imagine idilică despre grădiniță. Suplinisem la o unitate mică, frecventată aproape exclusiv de copii de etnie, iar starea în care se afla spațiul educațional era, fără exagerare, una de dezolare totală. Îmi amintesc și astăzi primele momente în sala de grupă:

- soba nu funcționa, iar dacă cineva încerca să facă focul, sala se umplea instantaneu de fum
- în aer plutea un miros greu, persistent, semn clar al rozătoarelor care își revendicau spațiul
- printre câteva plușuri murdare se vedeau urme evidente de excremente
- ușile nu se închideau, iar frigul trecea nestingherit prin toate crăpăturile
- materialele didactice lipseau aproape complet, iar ceea ce exista era uzat, rupt, inutilizabil

Aceasta era „scena” în care urma să-mi încep cariera. În loc să mă gândesc la planuri de lecție, m-am trezit gândindu-mă la lucruri mult mai elementare: cum să încălzesc sala, cum să creez un mediu igienic, cum să ofer copiilor măcar un minim sentiment de siguranță.

Primul pas a fost să cer sprijinul primăriei din comună pentru igienizarea sălii și izolarea termică. Nu a fost ușor. Lipsa resurselor și birocrația pot întârzia orice încercare de a face bine. Dar nu am renunțat. Știam că fără un spațiu funcțional și sigur, educația nu poate exista. Am plătit

din fonduri proprii sobarul satului ca să repare soba. Era singura soluție ca să putem desfășura activități în sezonul rece. Alte opțiuni nu existau. Când îți dorești să începi cu adevărat, găsești soluții chiar și atunci când nu ai nimic la îndemână.

Apoi am trecut la partea care îmi era mai familiară: transformarea interiorului. Am înveselit sala cu panouri educative, planșe colorate, afișe, imagini, orice putea să schimbe atmosfera apăsătoare. Nu aveam bugete, aveam doar creativitatea și dorința de a construi un spațiu care să transmită copiilor un mesaj simplu: aici sunteți bineveniți, aici e locul vostru. Ultimul și cel mai greu pas a fost aducerea copiilor la grădiniță. Mulți părinți nu vedeau utilitatea educației timpurii. Era nevoie de vizite la domiciliu, de discuții lungi, de calm, de explicații repetate. În multe cazuri, era nevoie de răbdare dublată de fermitate.

Fiecare copil convins să vină era o victorie personală. Fiecare părinte care își schimba perspectiva reprezenta un pas înainte pentru întreaga comunitate. Îmi amintesc clar emoția cu care număram prezențele în fiecare dimineață, ca și cum aș fi contabilizat nu niște numere, ci rezultatul unei lupte duse din suflet.

În primele luni, am învățat mai mult decât în anii de studiu: am învățat ce înseamnă să fii dascăl nu doar la tablă, ci în viața concretă, într-o realitate care nu te menajează. Am învățat că educația nu începe cu resurse, ci cu caracter.

Au trecut douăzeci de ani de atunci. Privesc în urmă și înțeleg că începutul meu, oricât de dificil, mi-a format coloana vertebrală profesională. M-a învățat să lupt, să creez, să nu renunț. Mi-a arătat cât valorează cu adevărat un dascăl atunci când nu are nimic la dispoziție, în afară de conștiință și voință.

Astăzi, mulți tineri debutanți intră pentru prima dată în grădinițe sau școli dotate cu tablă interactivă, proiector, tablete educaționale, internet, aplicații și instrumente digitale. Sunt realități firești ale prezentului și sunt un câștig imens pentru sistem.

Dar, atunci când începutul li se pare greu, îi invit să se gândească la generațiile de dascăli care au intrat pentru prima oară într-un spațiu rece, cu oasele cuprinse de frig, cu lipsa totală a materialelor didactice, într-un mediu atât de sărac încât absența excrementelor de rozătoare dintre jucării putea fi considerată un lux.

Dificultatea nu este un obstacol, ci un test al vocației. Educația nu începe cu dotări, ci cu suflet. Nu începe cu comoditate, ci cu responsabilitate. Nu începe cu resurse, ci cu dorința autentică de a schimba ceva în viața unui copil

CUM AM DEVENIT ÎNVĂȚĂTOARE

Prof. înv. primar BUZILĂ ANCUȚA-MARIA
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Septembrie 2014 a însemnat pentru mine începutul unei povești pe care nu o voi uita niciodată. Cu emoție, nerăbdare și un strop de teamă, am pășit pentru prima dată în sala mea de clasă ca învățătoare „adevărată”. Mirosea a caiete noi, a creioane ascuțite și a vise mari – ale mele și ale copiilor care mă așteptau cu ochi curioși.

Îmi amintesc perfect cum îmi tremurau mâinile în timp ce scriam pe tablă primul „Bun venit!”.

Primul meu an ca învățătoare

Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița – Septembrie 2014

Mi se părea că fiecare gest al meu contează, că fiecare cuvânt trebuie ales cu grijă. A fost o zi în care am învățat, de fapt, că și emoțiile pot fi frumoase atunci când știi că pornești pe un drum pentru care ai fost făcut. Am început apoi să le citesc începutul „poveștii clasei albinuțelor”, cum sala de clasă era înainte a unor elevi mai mari, cum încet, încet în câteva zile a început să capete conturul unui stup vesel, pentru că așa îmi doream să fim mereu.

Copiii m-au privit cu încredere încă din prima clipă, iar asta mi-a dat puterea să cred că voi reuși. În ochii lor am văzut o lume întreagă, iar în inima mea am simțit că locul meu este acolo, lângă ei, la catedră. Fiecare zâmbet, fiecare întrebare, fiecare îmbrățișare mi-au transformat teama

în bucurie și emoțiile în curaj. Primul meu an ca învățătoare la Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița a fost începutul unei călătorii care m-a modelat, m-a responsabilizat și m-a împlinit. Din septembrie 2014 și până astăzi, port în suflet aceeași emoție ca în prima zi – emoția de a crește oameni.

Meseria de învățător este, fără îndoială, una dintre cele mai valoroase profesii din lume. Nu pentru că ar aduce bogăție materială, ci pentru că dăruiește ceva mult mai prețios: formarea sufletelor și minților tinere. Un învățător nu pune doar litere pe caiet și nu corectează doar exerciții; el aprinde curiozitatea, modelează caractere și deschide drumul cunoașterii. În fiecare dimineață, învățătorul intră în clasă cu o responsabilitate imensă și o inimă plină de răbdare. În ochii copiilor, el devine ghid, sprijin, prieten și, uneori, supererou. Fiecare lecție, fiecare zâmbet și fiecare încurajare poate schimba un destin. Meseria de învățător este o meserie de aur pentru că lucrează cu cea mai pură resursă: copilul. Asemenea unui bijutier care transformă metalul brut în podoabă, învățătorul șlefuieste mintea și sufletul elevilor, cu grijă, cu atenție și cu dragoste. Munca lui rămâne, crește și strălucește prin generațiile care îi trec prin fața catedrei.

De aceea, învățătorul nu este doar un profesionist. Este un model, un făuritor de drumuri și un constructor de viitor. Iar lumea de mâine va purta întotdeauna amprenta mâinilor și a inimii sale.

Bibliografie:

Ilie, M. (2020). Rolul învățătorului în formarea competențelor școlare. Revista de Pedagogie, nr. 1
<https://teachforromania.org/5-beneficii-de-a-fi-profesor-sau-invator/>

CUM AM DEVENIT PROFESOR: AMINTIRI DIN TRECUT ȘI CUGETĂRI ASUPRA VIITORULUI

Prof. CHIRA AMALIA

Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Școala m-a atras mereu. Poate nu întâmplător m-am născut în 15 septembrie, o zi emblematică pentru începutul anului școlar... Îmi amintesc cu emoție, din ipostaza de elev, magia resimțită în luna septembrie – prilej de achiziționare a unor caiete cu miros de nou, de primire a manualelor și de răsfoire cu entuziasm a acestora. Desigur, la începutul fiecărui an școlar îmi propuneam să excelez la toate materiile și eram convinsă că îmi pot atinge scopul prin multă muncă, sârguință și conștiinciozitate. Privind în urmă, realizez câte obiective mi-am fixat, iar acum, din perspectiva profesorului de limba germană, îmi vine să zâmbesc: cât de nerealiste erau! Dacă am putea desluși toate tainele și misterele atâtor discipline ar fi fantastic... sau poate e suficient să ne alegem o disciplină de suflet și să o aprofundăm pe aceasta?

Gândindu-mă la felul în care am decis să devin profesor, îmi vin în minte toate locurile de muncă avute anterior, care aveau un singur aspect în comun: **limba germană**. Indiferent de domeniul abordat, un lucru era cert: cunoștințele mele de germană trebuiau valorificate. În ciuda pasiunii pentru limba germană, nu m-am gândit niciodată că voi deveni profesor. Părea ceva măreț și de neatins. Deși eram apreciată la locul de muncă, mă luptam mereu cu sentimentul că ceva lipsește. Nu știam exact ce anume, însă la fiecare loc de muncă îmi puneam aceeași întrebare: *Eu ce caut aici?*

Limba germană nu era niciodată folosită atât de intens precum mi-aș fi dorit: nu existau suficiente delegații străine, suficienți clienți germani, suficiente conversații în limba mult iubită.

Ca absolventă a Colegiului Național „Liviu Rebreanu”, am simțit mereu o admirație față de clădire și îmi reveneau în minte diverse amintiri. Mă inspira atmosfera de învățare intensă și mediul erudit în care mă aflasem și eu pentru o perioadă mult prea scurtă. În adâncul ființei mele m-am gândit că poate... cândva... voi putea și eu să merg la catedră. Însă această dorință ascunsă dispărea instant, de îndată ce rațiunea îmi dicta că pentru această meserie e nevoie de vocație, iar eu credeam că nu o am.

Cum am devenit profesor?

Într-o zi tristă, am intrat într-o biserică, iar când am ieșit am simțit limpede că trebuie să încerc altceva - ceva ce părea imposibil de atins, dar care merita încercat. Așa am devenit profesor. Mi se pare și acum ireal, drept dovadă faptul că încă nu am avut curajul să mă declar profesor pe niciun mediu de socializare online.

Cum mă văd în viitor?

Îmi doresc să rămân un profesor dedicat, care să nu își piardă niciodată entuziasmul legat de materia pe care o predă și de elevii săi dragi. Nu sunt puține momentele în care simțim că cedăm, că munca noastră este uneori eroică, alteori firească. În acele momente îmi doresc să am înțelepciunea de a merge mai departe, amintindu-mi că este doar un moment dificil.

Ce îmi doresc? Ca elevii mei să iubească limba germană, să o vorbească cu plăcere și entuziasm. Îmi doresc ca, atunci când vor ajunge în clasa a IX-a, să mă viziteze și să-mi spună că sunt printre cei mai buni. Vizualizez o profesoară de germană sigură pe ea, calmă și liniștită, care gestionează orice situație cu blândețe, dar și cu fermitate. Copiii o iubesc, însă o și respectă. Mulți dintre ei revin la școală și îi transmit că a contat – germana ca materie, pentru că le-a permis să își găsească un loc de muncă bine plătit, așa cum le tot spuneam, dar și sentimentul de încredere și sprijin transmis de cadrul didactic.

Sper ca în viitor să am puterea de a continua această meserie cu demnitate, indiferent de vremurile tulburi, bune sau mai puțin bune, care pot apărea. Sunt convinsă că profesorul joacă un rol esențial în cultivarea dragostei pentru o materie, astfel că îmi doresc să devin și mai inventivă și mai spontană, pentru a îmbogăți mereu procesul de învățare.

Dragă Frau Amalia,

Nu te lăsa. Zi de zi ești mai aproape de Amalia din viitor: un profesor care a REUȘIT să predea limba germană cu frumusețe, un profesor înconjurat de copii care vorbesc limba germană cu naturalețe.

Amalia din viitor își desfășoară activitatea într-un laborator de informatică, predând germana cu aceeași pasiune, iar copiii, conectați la tehnologiile cele mai avansate, susțin discuții în limba germană cu vorbitori nativi. Această perspectivă poate părea greu de realizat, însă inovațiile recente mă fac să cred că nimic nu este imposibil. Cum este programa școlară? Una aerisită, în care muzica, dansul și teatrul au un rol esențial.

Ce voi face atunci când voi deveni acest profesor?

Îmi voi actualiza profilul de pe rețelele de socializare cu titlul de **PROFESOR DE LIMBA GERMANĂ**.

SCRISOARE PENTRU MINE ÎN VIITOR

Prof. învățământ primar DUMITRIU VALENTINA
Școala Gimnazială „Teofil Vâlcu” Hănești, Județul Botoșani

Dragă Valentina,

Îți scriu această scrisoare dintr-un timp în care încă numeri cu emoție anii dedicați școlii, copiilor și satului în care ai ales să rămâi. Ai 52 de ani acum, 35 de ani de carieră, iar acest drum nu a fost întotdeauna lin. Dar tocmai din cauza curbelor lui ai devenit profesoara, femeia și omul de astăzi. Mă adresez ție, celei care vei privi în urmă peste încă mulți ani, poate cu nostalgie, poate cu bucurie, dar sigur cu înțelepciunea pe care numai timpul o poate așeza în suflet.

Amintește-ți, te rog, câtă răbdare ai avut în toate acele zile în care ai intrat în clasă cu același zâmbet, chiar dacă uneori ai fi avut nevoie de sprijin, de odihnă, de un gând bun. Ai lucrat o viață întreagă în mediul rural, la clase cu predare simultană, acolo unde fiecare oră este de fapt trei ore într-una, iar tu ești un singur om pentru multe perechi de ochi care au nevoie de tine. Nu uita câtă creativitate ai folosit ca să îmbini materia, vârstele, ritmurile diferite ale fiecărui copil. În acele clase în care se auzeau uneori și șoapte, și ecouri, și pași de copii mici, tu ai reușit să creezi un univers în care fiecare a simțit că poate învăța.

Te rog, când vei citi aceste rânduri, să nu minimalizezi puterea cuvintelor tale sau impactul lor. E ușor să uiți că un copil crescut la sat, timid sau poate prea năzdrăvan, și-a luat zborul în viață fiindcă tu i-ai spus exact la momentul potrivit: „Eu cred în tine”.

Mulți au plecat, tu ai rămas. Și poate uneori te-ai întrebat dacă ai făcut alegerea potrivită. Dar când vei privi înapoi, te rog să-ți amintești toate chipurile prin care trece trecerea timpului: foști elevi care te salută cu respect, care își aduc copiii la clasa ta, familii care te consideră parte din comunitate. Toate acestea sunt dovada că munca ta nu a trecut neobservată.

Poate că nu ai avut catedre comode, poate că nu ai avut niciodată luxul de a lucra cu o singură generație odată, dar ai avut ceva mai prețios: un spațiu în care ai putut să vezi cât de mult poate crește un copil atunci când i se acordă timp, înțelegere și un om care nu renunță.

Când te vei uita înapoi, ține minte că rădăcinile nu sunt o limitare. Sunt un dar.

Dragă Valentina, sper ca în viitorul tău să existe mai mult timp pentru tine. Ai dăruit atât de mult altora — ani, energie, răbdare, chiar și părți din inima ta — încât e bine ca la un moment dat să te

așezi și să primești. Să primești liniște. Să primești recunoștință. Să primești bucuria de a vedea unde au ajuns cei pe care i-ai îndrumat.

Poate că vei continua încă o vreme să predai. Sau poate că vei simți că e momentul să te retragi treptat, să acorzi timp pasiunilor tale, oamenilor tăi dragi, propriei tale vieți interioare. Oricare va fi alegerea, fă-o cu încredere. Ai acumulat destulă înțelepciune încât să știi că deciziile tale sunt bune.

- Că ești un profesor complet, format nu doar din metode, ci și din suflet.
- Că ai transformat vieți mai mult decât vei ști vreodată.
- Că și atunci când ți-a fost greu, ai continuat — și asta spune totul despre tine.
- Că fiecare copil care a trecut prin clasele tale a luat cu el ceva din felul tău de a fi.
- Că nu ți-ai pierdut niciodată bucuria unei povești spuse la timp sau a unei lecții reușite.

Când vei reciti această scrisoare, poate într-o zi liniștită, într-un loc drag ție, sper să simți nu doar nostalgia anilor de școală, ci și mândrie. Ai reușit să construiești o carieră frumoasă, nu prin aplauze sau diplome, ci prin constanță, echilibru, bunătate și o grijă sinceră pentru copiii care ți-au fost încredințați.

Sper ca viitorul tău să fie blând. Să fie luminos. Să fie plin de momente în care să nu faci nimic altceva decât să te bucuri de ceea ce ai fost și de ceea ce încă ești.

Poate că, în viitor, vei privi cu surprindere cât de mult ai evoluat ca om datorită copiilor. Ei ți-au modelat răbdarea, ți-au împlânzit graba și te-au învățat să vezi lumea cu o prospețime pe care doar copilăria o poate păstra. Nu lăsa aceste lecții să se piardă. Fă-ți timp să te bucuri de ele, să le porți cu tine și să le așezi acolo unde îți încălzesc inima. Și mai ales, sper ca atunci când te vei privi în oglindă, să vezi un om care a trăit cu rost. Ai fost puntea dintre sat și lume, dintre neștiut și cunoaștere, dintre teamă și încredere. Ai fost un reper. Iar asta, Valentina, este un dar pe care puțini oameni îl pot revendica.

Cu drag și prețuire, **Valentina de altădată**

Bibliografie:

Experiențele personale acumulate în cei 35 de ani de activitate didactică în mediul rural.

Reflecții pedagogice formate prin munca la clase cu predare simultană.

Observații asupra evoluției elevilor și a comunității școlare de-a lungul carierei.

Valori și principii dezvoltate prin practica educațională zilnică.

ÎNTRE CRETĂ ȘI FLORI DE PRIMĂVARĂ

prof. HĂRUȚA CRISTIANA
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Mentoratul didactic nu începe, cred, dintr-un manual și nici dintr-o fișă de post, ci dintr-o întâlnire adevărată între oameni. Pentru mine, această întâlnire a avut loc în primul an de predare, în satul bunicilor mei, acolo unde am pășit în cancelarie cu emoție și cu un catalog nou sub braț...la Școala Generală Braniștea. Eram profesor de limba română, dar, în același timp, eram nepoata cuiva din sat, copilul care alergase cândva pe aceleași ulițe. Eram tânără, poate prea exigentă cu mine însămi, dar hotărâtă să dau sens fiecărei lecții de limba română.

Școala era destul de mare, cu ferestre înalte și cu sobe de teracotă în fiecare clasă. În diminețile reci, se făcea focul devreme, iar lemnele trosneau ușor, încălzind nu doar încăperea, ci și atmosfera. Scriam pe tablă cu cretă albă și, uneori, cu cretă colorată, ca să fac lecțiile mai vii, să dau viață literelor și regulilor gramaticale. Literele păreau mai frumoase în albastru sau în verde, iar copiii urmăreau fiecare mișcare cu o atenție care mă copleșea.

Predam la secția maghiară. La început nu mi-a venit ușor; diferențele de limbă și ritm mă puneau în dificultate. Dar, treptat, totul a devenit firesc. Am învățat să adaptez explicațiile, să am mai multă răbdare și să ascult. Copiii erau respectuoși, atenți, îmi spuneau „Doamna” cu o seriozitate emoționantă, iar efortul lor mă obliga să fiu mai bună în fiecare zi. Îi învățam despre substantiv, despre povești și personaje, iar ei mă învățau răbdarea și simplitatea.

Am avut clase și cu doar doi elevi. La început mi s-a părut ciudat să predau aproape individual, dar am înțeles repede că tocmai această apropiere era un dar, apropierea transformând ora într-un dialog firesc. Puteam să le ascult gândurile, să le înțeleg temerile și să le descopăr visurile. Când am ajuns într-o clasă cu doisprezece elevi, mi s-a părut numeroasă. Mă simțeam copleșită, dar și provocată să cresc.

Primăvara, sala de clasă se umplea de mirosul florilor pe care le aduceau din grădinile lor: liliac, narcise, buchețele de toporași. Le așezau sfios pe catedră, iar parfumul lor se amesteca cu

mirosul de lemn ars din sobă și cu praful fin de cretă. Pauzele le petreceam adesea în curte, pe iarba verde, printre pomii înfloriți.

Organizam serbări școlare la care participau elevi din toate clasele, iar emoția lor umplea sala mică de festivități. Marcam momentele importante ale anului în centrul satului, alături de preot și de primar, iar întreaga comunitate devenea parte din viața școlii. Fiecare colind, fiecare poezie rostită era o punte între generații. Întreaga comunitate trăia prin școală.

În școală exista și un CDI – un spațiu care mi se părea atunci aproape modern, plin de cărți noi și de miros de mobilier proaspăt. După-amiezile le petreceam acolo, pregătind lecțiile pentru a doua zi. Era un timp dedicat profesiei, un timp al liniștii și al construcției interioare. Era, într-un fel, un pas spre o lume nouă, mai deschisă, mai conectată. Și totuși, în inima mea, iubeam lumea veche a sobelor, a cretei și a liniștii de pe uliță.

Directoarea de acolo, doamna profesor Săplăcan Valeria, m-a învățat multe: rigoare, demnitate, echilibru. M-a învățat să fiu fermă fără să fiu aspră, să ascult înainte să judec și să cred în puterea exemplului personal. De la ea am înțeles că mentoratul didactic înseamnă să crești oameni, nu doar să formezi elevi.

Prezentul pare uneori dezamăgitor, în ciuda evoluției aparente. Tehnologia a avansat, școlile s-au modernizat, dar sufletul uman a rămas la nivelul aceleiași simplități. Poate că tocmai de aceea ar trebui să ne bucurăm mai mult de lucrurile simple, clasice, mărunte – de o lecție scrisă cu cretă, de o floare așezată pe catedră, de un „Mulțumesc, doamna” spus din inimă.

Satul bunicilor mei a fost locul în care am devenit profesor cu adevărat, iar acel an a rămas pentru mine temelie unei vocații trăite cu recunoștință. Astăzi privesc acei ani cu nostalgie. Apreciez faptul că am învățat atunci că adevăratele valori se văd în oameni, nu sunt doar teorii din cărți.

SCRISOARE PENTRU MINE ÎN VIITOR

Prof. învă. primar HRIȚAC RODICA
Școala Gimnazială „Teofil Vâlcu” Hănești

Stimate „eu” din viitor,

Îți scriu acum, la vârsta de 58 de ani, când încă pășesc zilnic pragul școlii cu aceeași emoție ca în prima zi la catedră. Trecerea timpului se simte în priviri, în pași, în voce, dar sufletul de dascăl a rămas tânăr, curios și dornic să învețe alături de copii.

Au trecut mai bine de 25 de ani de când am ales această profesie, iar astăzi privesc în urmă cu recunoștință. Am văzut generații crescând, am șters lacrimi, am aplaudat reușite, am plantat semințe de curiozitate și de bunătate. Poate că nu toți își vor aminti numele meu, dar sper că fiecare copil va purta undeva, în inimă, o fărâmă din ceea ce am dăruit.

În viitor, dragă „eu”, te rog să nu uiți de această lumină. Poate că vei fi deja pensionar, cu mai mult timp pentru tine, dar nu înceta să crezi în puterea educației. Poate nu vei mai scrie zilnic pe tablă, dar continuă să scrii în sufletele celor din jur – prin sfaturi, prin exemplu, prin blândețe.

Îți doresc să privești înapoi fără regrete. Știu că au fost ani grei, reforme, schimbări, generații diferite, dar dincolo de toate acestea a rămas dragostea de copil și bucuria de a vedea minți crescând.

Ține minte, draga mea, că un învățător nu iese niciodată cu adevărat la pensie. El rămâne în fiecare zâmbet al elevilor săi, în fiecare lecție care continuă să rodească, în fiecare pas pe care l-a făcut spre binele altora.

Aș vrea ca în viitor să îți găsești liniștea și mândria că ai trăit frumos și cu rost. Să îți amintești că fiecare zi petrecută în clasă a fost o investiție în viitorul lumii.

Timpul este, poate, cel mai exigent profesor al nostru. El ne învață lecții pe care nicio programă școlară nu le poate cuprinde: despre răbdare, recunoștință, schimbare și sens. Într-o lume în care totul se mișcă rapid – programe noi, generații diferite, reforme continue – învățătorul rămâne un punct de echilibru, o ancoră a valorilor și a învățării autentice.

Astăzi, când privesc spre cariera mea de peste două decenii și jumătate, simt nevoia unei pauze de reflecție. Această scrisoare este un exercițiu de sinceritate și recunoștință, o fereastră spre mine însămi, cea de mâine, dincolo de catedră, dar nu departe de vocația care mi-a definit viața.

Dragă „eu” din viitor, te privesc cu emoție și speranță. Ai ajuns, poate, la un moment de liniște după ani întregi de zbucium, planificări, corecturi, ședințe și emoții de început de an școlar. Îți scriu din prezentul meu de dascăl aflat aproape de pensie, dar încă plin de energie și visuri pentru copii.

A fost o călătorie lungă și frumoasă, începută cu teamă și entuziasm, când ai pășit pentru prima dată într-o clasă plină de ochi curioși. Ți-ai promis atunci că nu vei preda doar lecții, ci vei forma caractere. Au fost zile în care ai simțit oboseala și poate și neputința, dar ți-ai regăsit mereu motivația în zâmbetul unui copil care a înțeles ceva nou sau în mulțumirea unui părinte care ți-a spus simplu: „Vă mulțumim pentru tot.”

În acești 25 de ani, lumea s-a schimbat mult. Tehnologia a intrat în clase, generațiile au venit cu alte nevoi, alte repere. Dar tu ai rămas acolo, adaptându-te, învățând alături de ei, înțelegând că educația nu se termină niciodată – nici pentru elevi, nici pentru profesori.

Să nu uiți niciodată, dragă „eu”, că ai reușit să schimbi vieți. Poate nu toate, dar destule cât să fi meritat fiecare clipă petrecută la catedră. Ai oferit încredere, ai dăruit respect și ai crescut oameni – iar asta este cea mai mare împlinire.

Când te vei uita în urmă, să nu numeri anii, ci zâmbetele. Să nu regreți timpul dăruit școlii, pentru că el ți-a adus sens. Chiar dacă vei închide într-o zi catalogul, misiunea ta nu se va încheia. Învățătorul trăiește mai departe prin fiecare generație care poartă în suflet o parte din el.

Poate vei fi bunică sau mentor pentru tinerii colegi. Poate vei reveni în școală ca voluntar sau vei scrie amintiri despre anii de catedră. Oricum ar fi, nu înceta să inspire, să încurajezi, să înveți.

Știu că ți-e drag mirosul de cretă și zumzetul clasei, dar mai știu și că vine o vreme a liniștii, a bilanțului. Privește cu mândrie spre tot ce ai construit: caractere, prietenii, generații întregi. Ai fost parte dintr-un lanț de lumină, care nu se rupe, ci se transmite.

ROLUL MENTORULUI ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DIGITALE ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBA ENGLEZĂ ÎN ȘCOALA PRIMARĂ

Prof. LAZĂR ANDA LIANA
Școala Gimnazială Nr.4 Bistrița

„Școlile trebuie să fie compatibile cu toți copiii, indiferent de condiționările fizice, intelectuale, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură”. Declarația de la Salamanca și direcțiile de acțiune în domeniul educației, Salamanca, Spania, 7-10 Iunie 1994.

Un proces de învățare incluziv din punct de vedere digital înseamnă ca toți profesorii să recunoască faptul că diversitatea este „norma” în școli și că toți elevii, dintre care mulți pot avea nevoie de sprijin din diferite motive, la momente diferite, sunt responsabilitatea lor.

Rolul mentorului în definitivarea parcursului educațional este esențial, deoarece acesta oferă sprijin personalizat, îndrumare profesională și motivație continuă. Pe scurt, mentorul contribuie la transformarea procesului educațional într-un traseu coerent, conștient și orientat spre obiective reale.

Dintre toate tehnologiile media moderne care-i ajută pe elevi să se pregătească pentru un viitor digital incluziv, accesul la servicii de internet este probabil cel mai important. Acest instrument modern a devenit vital pentru modul în care toți oamenii, companiile, precum și comunitățile și chiar economia funcționează optim în fiecare zi.

Elevii trebuie ca, folosindu-se de toate instrumentele internetului și aplicațiilor media, să poată să-și dezvolte abilitățile de maximă eficientizare a învățării. De asemenea, trebuie menționat că nu întotdeauna accesul elevilor la aceste instrumente și aplicații media și cu inteligență artificială este posibil, iar eforturi în acest sens trebuie realizate de către toți factorii implicați.

Eforturile realizate în direcția îmbunătățirii constante a incluziunii digitale în sala de clasă s-au intensificat la capacitate maximă în contextul epidemiologic generat de pandemia de COVID-19, atât prin abordarea reală a tuturor problemelor de alfabetizare digitală și media, cât și a lipsei accesului elevilor la instrumentele TIC.

- ❖ Cercetările din domeniu evidențiază impactul puternic al dispozitivelor mobile asupra pedagogiei și utilizatorilor mediului digital.

- ❖ Utilizarea mediului digital devine astfel un proces care presupune o mai mare implicare a educabililor în tot procesul de învățare și un nivel crescut de colaborare.
- ❖ Pentru elevii moderni, ancorați în lumea tehnologiei de la vârste fragede, tehnologiile mobile media și cu inteligență artificială permit o individualizare mult mai largă a materialelor propuse spre învățare, precum și adaptarea constantă la stilurile personale de învățare.

Mentorul facilitează integrarea tehnologiei în activități de învățare adaptate vârstei, căci în ciclul primar, copiii învață cel mai bine prin joc, explorare și interacțiune vizuală. Mentorul îi ajută pe învățători/profesori să identifice și să folosească instrumente digitale potrivite pentru vârsta elevilor (aplicații interactive, platforme educaționale sigure, resurse video, exerciții gamificate). Astfel, elevii nu doar acumulează vocabular sau structuri de limbă engleză, ci se obișnuiesc cu utilizarea responsabilă a tehnologiei. Mentoratul oferă cadrul necesar pentru a integra resurse digitale în mod pedagogic – nu doar ca accesorii, ci ca mijloace care sprijină înțelegerea, repetarea și consolidarea limbii.

De asemenea, mentorul dezvoltă competențe digitale prin modelarea unor practici corecte și sigure și poate arăta profesorilor și elevilor cum să folosească tehnologia în mod etic și eficient. În orele de engleză, acesta poate facilita activități precum căutarea imaginilor potrivite pentru proiecte, folosirea dicționarelor digitale, aplicarea regulilor de protecție a datelor sau respectarea drepturilor de autor.

În acest fel, elevii învață încă de mici cum să navigheze pe platforme, cum să aleagă informații relevante și cum să comunice online într-un mod politicos și adecvat limbii engleze. Mentorul devine un model care ghidează elevii spre un comportament digital responsabil, consolidând astfel competențe esențiale pentru viitor.

Orice lecție, indiferent de instrumentele cu care este creată, trebuie să fie:

- ❖ Relevantă
- ❖ Provocatoare (să pună probleme)
- ❖ Captivantă (să stimuleze participarea)

Elevii nu au nevoie de nou de fiecare dată, nu au nevoie să fie distrați/ amuzați, au nevoie să fie captivați, să participe.

Cum se pot gestiona tablele inteligente/telefoanele/ tabletele/ laptopurile etc. în clasă? → în același fel în care sunt gestionate caietele, manualele, creioanele, hârtia. Instrumentele media creează tentația în rândul elevilor, dar nu sunt rădăcina comportamentelor nepotrivite.

Tehnologia nu va înlocui rolul profesorilor mentori. La fel cum școala va fi întotdeauna privită drept mediul formal al întregului proces de învățare, tot așa profesorii de acest tip vor juca întotdeauna rolul fundamental în procesul de învățare. În educație va fi întotdeauna nevoie de profesori mentori, însă ceea ce se va schimba este rolul lor.

ACTIVITĂȚILE DE LA ORELE DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT UNESC CLASELE

Prof. LAZARIC ȘTEFAN
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Educația fizică nu se ocupă doar de dezvoltarea motrică, ci oferă și un cadru important pentru construirea relațiilor între elevi și pentru întărirea grupului. La orele de educație fizică, elevii pot interacționa firesc, colaborând și comunicând. Metodele folosite de profesor pot

transforma aceste momente în oportunități pentru a uni clasa. Prin mișcare, joc și competiții bine organizate, elevii învață să lucreze împreună, să comunice și să se sprijine.

Un aspect important este folosirea jocului, care îi ajută pe elevi să colaboreze prin sarcini comune. Jocurile cu reguli simple, dar care cer implicarea tuturor, îi fac pe elevi să lucreze împreună, să își asume roluri diferite și să aibă încredere unii în alții. De exemplu, la jocurile de ștafetă sau de cooperare, echipa trebuie să funcționeze ca un tot, iar succesul depinde de fiecare membru. Elevii învață să îi ajute pe cei care au nevoie de mai mult timp sau încurajare. În astfel de situații, barierele dintre elevi dispar treptat, iar grupul devine mai unit.

O altă metodă care ajută la coeziunea clasei este **lucrul în echipe**. Profesorul poate organiza activități în care elevii sunt împărțiți în grupuri diferite, evitând formarea grupurilor obișnuite. Schimbarea componenței echipelor îi ajută pe elevi să descopere calități noi la colegii cu care nu interacționează des. Pe terenul de sport, abilitățile motrice sunt puse în valoare, iar elevii ajung să se aprecieze reciproc. De multe ori, cei care nu se remarcă la materiile teoretice găsesc la educația fizică locul unde pot arăta ce pot și primesc respectul colegilor. Metodele moderne, cum ar fi învățarea prin cooperare, stațiile de lucru sau proiectele sportive, aduc mai multă diversitate și implicare la ore. Prin activități unde fiecare elev are un rol în rezultatul final, clasa devine mai unită. Elevii își împart sarcinile, discută între ei, stabilesc strategii și își asumă roluri. Aceste experiențe îi ajută să dezvolte empatie, spirit de conducere și responsabilitate față de grup. Profesorul are rolul de a ghida comunicarea pozitivă și de a rezolva conflictele într-un mod constructiv.

De asemenea, **competiția** are un rol important dacă este bine organizată. Competițiile școlare, turneele interne sau provocările sportive îi ajută pe elevi să dezvolte fair-play-ul și sentimentul de apartenență. Ei învață să câștige împreună, să accepte înfrângerea cu demnitate, să

își susțină colegii și să își schimbe strategiile ca echipă. Profesorul transformă competiția dintr-o luptă individuală într-o experiență comună de învățare și dezvoltare.

Voi da două exemple concrete care arată cum elevii au înțeles cât de importante sunt colaborarea, respectul și acceptarea fiecăruia pentru a obține rezultatul dorit.

Într-o zi, am planificat o lecție de dezvoltare a vitezei și cooperării, folosind jocuri de tip ștafetă. Clasa a V-a era cunoscută pentru faptul că elevii se împărțeau adesea în „grupuri”, iar conflictele mici erau frecvente. Îmi doream să lucrez nu doar la abilitățile motrice, ci și la **spiritul de echipă**. După încălzire, am organizat o ștafetă mai specială: fiecare echipă trebuia să transporte o minge mare de fitness, ținând-o împreună, fără să o lase să atingă pământul. Regulile erau clare: comunicare, cooperare, strategie.

În prima rundă, elevii au alergat dezorganizat, s-au certat între ei și mingea a căzut de mai multe ori. Am oprit jocul și a întrebat ce cred ei că lipsește echipei pentru a reuși. Răspunsurile elevilor au fost timide: „atenție”, „să vorbim între noi”, „să ne sincronizăm”. Le-a cerut apoi să stabilească rapid roluri: cine ține mingea în față, cine o sprijină lateral, cine încheie rândul.

La a doua rundă, atmosfera s-a schimbat. Elevii comunicau, își strigau încurajări, se coordonau. După câteva încercări, toate echipele au reușit. La final, un elev care, de obicei, evita activitățile sportive, a spus: *„Nu credeam că pot să țin pasul cu grupa mea... dar m-au ajutat și am reușit!”*

Am folosit momentul acela pentru o scurtă reflecție din partea copiilor, dar și a mea. Concluzia la care au ajuns toți a fost că în sport, nu cel mai rapid câștigă mereu, ci echipa care lucrează împreună. Lecția s-a încheiat cu o atmosferă de unitate, iar elevii care până atunci se evitau au lucrat umăr la umăr. Pentru mine ca profesor, a fost o confirmare că educația fizică nu dezvoltă doar mușchii, ci și **caracterele**.

Într-o sâmbătă dimineață, școala a participat la etapa locală a Olimpiadei Naționale a Sportului Școlar (ONSS) la handbal. Echipa de băieți era emoționată, pentru că era prima dată când ajungeau în finală. Cunoșteam elevii aceia foarte bine, știam că au potențial, dar de multe ori își pierdeau concentrarea când întâlneau adversari mai puternici.

În finală, după primele 10 minute, scorul era 3 la 0 pentru adversari. Jucătorii mei păreau dezorientați, iar în sală se auzeau deja comentarii descurajante. La un time-out, le-am vorbit calm, dar hotărât. Le-am sugerat să uite scorul, să joace pentru ei, pentru echipa lor, pentru ce au muncit până în acel moment. Nu căutam perfecțiunea, ci colaborarea. Doar împreună puteau obține un rezultat bun.

Am efectuat o schimbare, am schimbat pozițiile a doi jucători: pivotul a trecut pe inter stânga, iar un băiat timid, dar rapid, a intrat ca extremă dreapta. Această schimbare i-a surprins pe adversari. A urmat momentul-cheie: băiatul timid, care nu avea prea multă încredere în el, a interceptat o minge și a marcat primul gol al echipei. Sala a izbucnit în aplauze. Am văzut în acel moment cum toată echipa s-a schimbat. Au început să comunice, să paseze mai precis și să se încurajeze.

Scorul final a fost 6 la 6, iar meciul s-a decis la aruncări de departajare. Echipa noastră a pierdut la un singur gol, dar nimeni nu era dezamăgit. Înainte de premiere, un elev mi-a spus: „Domn’ profesor, azi am simțit că suntem o echipă adevărată. Și nu ne-am lăsat!” Am înțeles toți că, deși nu au câștigat cupa, elevii au câștigat ceva mai valoros: încredere, unitate și respect pentru munca în echipă.

În concluzie, metodele folosite la educația fizică au un rol important în formarea elevilor, nu doar în dezvoltarea abilităților motrice. Prin joc, cooperare și competiție sănătoasă, elevii învață să fie uniți, să se respecte, să se ajute și să comunice bine. Ora de educație fizică devine un loc unde se formează nu doar sportivi, ci și o comunitate puternică, pregătită să colaboreze atât la școală, cât și în viața de zi cu zi.

MESERIA SAU VOCAȚIA DE PROFESOR: SATISFAȚIILE ȘI BUCURIILE EI

Prof. LUCA ALINA SILVIA
Școala Gimnazială “Avram Iancu” Bistrița

Aș dori să încep reflecțiile mele despre meseria de dascăl cu însușirile pe care un profesor adevărat ar trebui să le dețină. Acesta ar trebui să fie un om care s-a descoperit pe **Sine**, care a lucrat la el suficient de mult încât să fie un model pentru elevi, să fie un exemplu de iubire. Profesorul nu doar furnizează informații de geografie, biologie, etc., el trebuie să aibă vocație pentru meseria lui.

Din păcate dacă un profesor nu poate iubi copiii, el nu are ce cauta în fața elevilor. Locul lui este în altă parte. Unii dintre dascăli se iubesc doar pe ei, le place să vorbească în fața unui public, citesc lecțiile din carte și au impresia că predau, le place să aibă putere, să poată sancționa și pedepsi. Pentru a lucra în învățământ, e nevoie să iubești copiii, să fii acolo cu ei din dorința de a-i ajuta să crească, să se dezvolte frumos, să evolueze. Un copil care se simte iubit de profesorul lui de geografie, de exemplu, se deschide spre geografie, dar un copil orientat spre lectură, care adoră literatura ajunge să o respingă dacă profesoara lui e o scorpie.

Un elev va respinge o disciplină fascinantă pentru că are un profesor depășit, demodat, disprețuit, iar altul devine pasionat într-un anumit domeniu pentru că are un profesor pasionat. Profesorul trebuie să aibă calitate morale, să transmită iubire și să sădească în sufletele elevilor iubirea, nu doar pentru materia lui, ci și pentru alți oameni. Ce rost are să deții cunoștințe avansate, dacă sufletul tău e rece, dacă în tine nu există încredere și speranță, dacă nu îți poți controla agresivitatea, critica, tendința de a culpabiliza. Ce folos că deții toată cunoașterea din lume dacă ești nefericit, dacă în tine nu vibrează nimic, dacă nu transmit emoție, dacă nu emani decât teamă sau dorința de a domina?

Un profesor iubitor de copii și pasionat de meseria lui va fi căutat de elevi, își vor aminti de el peste ani, va rămâne o urmă de neuitat, el va inspira elevii, va trezi în ei dorința de a crea.

A fi dascăl este o artă. Adevărații dascăli sunt cei care reușesc să te facă să-i iubești pe ei, dar și materia predată de ei. Educatorul are o misiune grea, dar și frumoasă: formarea unor personalități autonome care să se poată integra în societate, cu capacități de gândire critică și creativă, cu un profil moral demn de urmat și cu o înaltă profesionalitate.

„Meseria de profesor este o mare și frumoasă profesiune, care nu seamănă cu nici o alta, o meserie care nu se părăsește seara odată cu hainele de lucru. O meserie aspră și plăcută, umilă și mândră, exigentă și liberă, o meserie în care mediocritatea nu este permisă, unde pregătirea excepțională este abia satisfăcătoare, o meserie care epuizează și înviorează, care te dispersează și exaltă, o meserie în care a ști nu înseamnă nimic fără emoție, în care dragostea e sterilă fără forța spirituală, o meserie când apăsătoare, când implacabilă, ingrată și plină de farmec”.

Mulți cred că a fi dascăl înseamnă doar a prezenta informații în fața învățăcelilor, a evalua nivelul acestora și a realiza un clasament pe baza notelor. Această meserie este mult mai profundă, solicită calități speciale. Cei care doresc să urmeze o carieră didactică trebuie să gândească foarte bine înainte de a face acest pas. Trebuie să fie conștient de importanța profesiei, pentru că a fi profesor înseamnă să te dedici celor pe care îi educi, să le oferi dragostea și respectul tău, să ai sentimente pozitive față de ei. Ești răspunzător în fața lor, a părinților și a societății de felul în care le influențezi viața.

Cariera didactică nu este „o manta de vreme rea”, o urmezi numai dacă îți place, dacă ai vocație, nu doar atunci când viața te refuză în alte locuri.

Sunt profesor de 20 de ani, și am ajuns ce sunt datorită dascălilor pe care i-am avut. Am fost întrebată de ce mi-am ales această meserie. Nu cred că aș fi putut să fac altceva. Din copilărie am visat că voi deveni profesoară, mă jucam de-a școala și de-a învățătoarea. De ce? Pentru că mi-am iubit învățătoarea, profesoarele de istorie. Îmi plăcea ce făceau ele, cum se purtau, cum vorbeau, cum râdeau, cum se îmbrăcau. Erau totul pentru mine. Mai târziu dragostea pentru copii m-a făcut să-mi iubesc profesia.

„Ce anume mă ajută să nu renunț? Deși meseria de profesor poate fi grea și epuizantă, când îi văd pe copiii cum se entuziasmează când învață ceva și cum progresează, reușesc să găsesc motivația necesară să merg mai departe.” E plăcut să-i vezi pe foștii tăi elevi deveniți adulți, să-i auzi spunându-ți că ceea ce au învățat de la tine le-a fost util. Te simți atât de încurajată când îți spun că își aduc aminte cu drag de anii petrecuți împreună“.

Una dintre cele mai mari satisfacții o simți atunci când îți dai seama că ai reușit să stimulezi interesul elevilor față de un anumit subiect. De exemplu, după ce am explicat un anumit subiect la ora de istorie, unii elevi mi-au zis: «Continuați! Mai spuneți-ne și altceva!» Aceste cuvinte spontane sunt ca o rază de soare într-o dimineață mohorâtă, deoarece îți dai seama că ai stârnit în

copii sentimente până atunci necunoscute de ei. E extraordinar să le vezi fețele radiind de bucurie pentru că au înțeles un anumit subiect.

„Te simți răsplătit din plin când un elev de care ești legat ca profesor își face timp să-ți scrie câteva rânduri prin care își exprimă recunoștința pentru eforturile tale“.

Voi încheia articolul cu o metaforă-„Meseria de profesor este comparabilă de cele mai multe ori, cu o călătorie cu trenul. În fiecare an urcă în trenul nostru elevi, care încep sau continuă o călătorie. Responsabilitatea noastră este de a-i călăuzi spre destinația bună. În alte vagoane sunt colegii noștri, profesorii care au ales același tren și alături de care am trăit momente de neuitat și cu care ar trebui să păstrăm legătura pentru a ne alimenta prietenia”.

DE LA CRETĂ LA CHATBOT – POVEȘTEA UNEI ADAPTĂRI CONTINUE

Prof. NELCA MIRELA-VENERA
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Am intrat pentru prima dată într-o sală de clasă în urmă cu 35 de ani, cu emoție, cu un catalog sub braț și cu mâinile albe de cretă. Era la Școala Generală „Florian Porcius” din Rodna, într-un mediu rural în care resursele erau puține, dar dorința de a învăța era mare. Tabla neagră era centrul universului didactic, iar creta – instrumentul prin care desenam scheme, scriam algoritmi și încercam să deschid elevilor mei drumul către o lume digitală aflată atunci la început.

La început, informatica părea un domeniu rezervat viitorului. Calculatoarele erau puține, internetul – aproape inexistent, iar noțiunile de programare stârneau mai degrabă curiozitate decât familiaritate. Am înțeles însă foarte devreme că lumea se schimbă rapid și că școala trebuie să țină pasul. Conștientă de această realitate, am urmat cursuri postuniversitare de informatică, dorind să îmi consolidez pregătirea și să pot oferi elevilor mei o educație ancorată în prezent.

Anii au adus transformări profunde. Tabla neagră a fost înlocuită de tabla albă, apoi de videoproiector, laborator modern, platforme educaționale și manuale digitale. Am trecut prin etapa dischetelor și a CD-urilor, prin entuziasmul primelor conexiuni la internet și prin provocările implementării tehnologiei în mediul educațional. Fiecare schimbare a însemnat adaptare, învățare, răbdare.

Pandemia a accelerat poate cel mai mult această transformare. Sala de clasă s-a mutat în mediul online, iar lecțiile au devenit întâlniri virtuale. A fost o perioadă în care experiența acumulată și dorința constantă de formare m-au ajutat să transform o criză într-o oportunitate de dezvoltare profesională.

Astăzi sunt profesor la Școala Gimnazială „Avram Iancu” din Bistrița, unde continui să predau informatică și TIC cu aceeași convingere că educația trebuie să evolueze permanent. Lumea

digitală a ajuns la un nou nivel: vorbim despre inteligență artificială, despre algoritmi care învață, despre chatbot-uri care pot sprijini procesul educațional. Dacă odinioară scriam cod cu creta pe tablă, astăzi discutăm despre aplicații interactive, despre siguranța în mediul online și despre utilizarea responsabilă a tehnologiei.

De la cretă la chatbot nu este doar o metaforă tehnologică, ci povestea unei adaptări continue. Am învățat că profesorul nu trebuie să fie doar un transmițător de informații, ci un model de flexibilitate, curiozitate și deschidere. Continui să urmez cursuri de formare și perfecționare, convinsă că învățarea nu se încheie niciodată.

Privind în urmă, realizez că adevărata transformare nu a fost doar a instrumentelor didactice, ci a mentalității. Tehnologia s-a schimbat, generațiile s-au schimbat, dar misiunea a rămas aceeași: să îi pregătesc pe elevi pentru o lume în continuă mișcare. Iar această lume, fie că începe cu o bucată de cretă sau cu un chatbot, are nevoie de profesori care aleg să se adapteze, zi de zi.

CUM AM “SUPRAVIEȚUIT” PRIMEI INSPECȚII DIN CARIERA MEA DE PROFESOR

Prof. PALALOGOS AURELIA-MELANIA
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Bistrița

Îmi amintesc cu multă emoție de prima mea inspecție avută la clasă, în anul 2004. A fost unul dintre cele mai emoționante și provocatoare momente ale carierei mele didactice. Devenisem titulară pe post la un grup școlar din orașul meu natal și doream să evoluez în carieră, obținând gradul definitiv în învățământ la disciplina limba franceză. Deși mă pregătisem temeinic, cu planuri de lecție atent realizate, scrise de mână și riguros întocmite pentru toate cele 4 ore, și cu materiale didactice pregătite până la cel mai mic detaliu (fișe de lucru și planșe realizate manual) și deși profesor metodist era una dintre fostele mele profesoare de limba franceză din gimnaziu și fostă colegă de-a mamei mele, emoțiile au existat inevitabil în acea zi și au fost destul de puternice. Pentru un cadru didactic aflat la început de drum, inspecția nu este percepută doar ca o etapă de evaluare în cariera profesională, ci și ca un moment de introspecție, de testare a propriei capacități de organizare, comunicare și adaptare. Astăzi, privesc înapoi cu liniște și cu recunoștință, pentru că această primă inspecție m-a ajutat să mă descopăr și să înțeleg ce înseamnă cu adevărat să fii profesor.

Pregătirea pentru inspecție a început cu 2-3 săptămâni înainte. Dorind să concep lecții care să impresioneze și să placă atât persoanei care urma să mă asiste, cât și directorului și mai ales elevilor, am început să îmi revizuiesc cunoștințele metodice din facultate, să caut strategii didactice moderne și să integrez activități variate, astfel încât lecția să fie nu doar corectă din punct de vedere pedagogic, ci și atractivă. Am început prin elaborarea planificărilor și a proiectelor de lecție, încercând să respect etapele desfășurării lecției, să integrez obiective clare, corect formulate, activități diferențiate și instrumente de evaluare formative. M-am gândit de asemenea la posibile situații neprevăzute și am pregătit variante alternative, în cazul în care ceva nu ar fi funcționat conform planului inițial. Totodată, am fost rugată să încerc să concep lecții pe diferite competențe, nu doar pe achiziția de conținuturi lexicale sau gramaticale. A urmat pregătirea materialelor didactice: fișe de lucru, imagini, cartonașe, planșe realizate manual și alte resurse (mici juculețe la începutul orei) menite să îi implice activ pe elevi. Pregătirea riguroasă a lecțiilor

mi-a oferit un sentiment de stabilitate. Chiar dacă emoția era maximă, știam că am făcut tot ce mi-a stat în putere pentru ca acestea să fie bine structurate, coerente și atractive.

Ziua inspecției a început cu un cumul de nerăbdare, teamă și speranță. Simțeam presiunea responsabilității; nu voiam doar să obțin o apreciere pozitivă și să fiu lăudată cât de bine stăpânesc conținuturile științifice și că știu să respect etapele unei lecții, ci și să le ofer elevilor o lecție în care să se simtă implicați și valorizați. Pe măsură ce prima oră se apropia, simțeam cum emoțiile cresc. Gândul meu era următorul: *Oare vor reuși elevii să fie receptivi și activi așa cum sunt ei, de obicei? Se vor implica în lecție, lăsând la o parte teama de a nu spune ceva greșit?* Emoțiile nu erau legate de prezența doamnei metodist în clasă (care între timp mă anunțase că nu ajunge la prima oră, dar eu să mă mobilizez și să îmi fac lecția), ci de dorința de a demonstra calitatea actului didactic pe care îl desfășuram zi de zi, oră de oră. Pentru a-mi controla emoțiile, am respirat adânc și mi-am reamintit că factorul central al lecției este elevul, nu metodistul sau directorul. Astfel, m-am liniștit în mod neașteptat, deoarece mi-am reamintit motivul pentru care am ales profesia de dascăl: pentru a educa, a inspira și a sprijini dezvoltarea copiilor, nu pentru a demonstra perfecțiunea.

Și când a început cea de-a doua lecție, așa am și procedat: am încercat să mă concentrez pe desfășurarea în sine, nu pe prezența metodistului sau a directorului. Elevii au fost receptivi, activi, implicați, au pus întrebări, au lucrat în perechi și au răspuns la solicitări, iar activitățile pregătite au decurs conform planificării. Starea lor și energia lor m-au ajutat să trec peste primele momente de tensiune și emoție. Bineînțeles, au existat și mici momente neprevăzute: 2-3 elevi mai agitați, un răspuns incomplet sau nesigur, o activitate care a necesitat câteva minute în plus. În trecut, astfel de situații m-ar fi neliniștit, dar în ziua inspecției am înțeles că spontaneitatea este parte din viața la clasă. Am intervenit cu destul de mult calm, am ajustat ritmul lecției când a fost necesar și am încercat să mențin atmosfera prietenoasă și colaborativă cu elevii, respectiv dintre ei. Finalul lecțiilor a venit cu un val de ușurare, dar și cu o curiozitate: *Cum a fost percepută fiecare lecție? Ce am făcut bine? Ce mi-a scăpat? Unde pot îmbunătăți?*

Cu zâmbetul pe buze și cu calm în voce, a sosit și feedbackul din partea metodistului. Am primit aprecieri pentru atmosfera de la clasă, pentru respectarea structurii lecției, pentru buna stăpânire a conținuturilor de specialitate și pentru implicarea elevilor, și am primit și sugestii valoroase pentru următoarele inspecții: mi s-a sugerat să folosesc mai mult evaluarea pe parcurs, să încerc să lucrez diferențiat cu elevii în funcție de nivelul acestora și să ofer mai mult spațiu

pentru reflecție elevilor. Am descoperit că aceste sugestii nu erau critici, ci instrumente prețioase pentru evoluția mea profesională. Atunci am realizat de altfel și faptul că o lecție bună nu înseamnă perfecțiune (chiar dacă nota obținută a fost 10), ci capacitatea de a îmbina planificarea cu flexibilitatea, teoria cu practica, explicația cu interacțiunea autentică. Fiecare lecție din acea zi a fost o experiență comună, la reușita căreia am contribuit atât eu, cât și elevii mei.

Ce am învățat din prima mea inspecție la clasă? Mai multe lecții importante, care mi-au modelat modul de lucru:

- indiferent de inspecție, atenția trebuie să se fixeze pe nevoile elevului. Elevul este în centrul actului de predare, nu profesorul. O lecție trăită autentic împreună cu elevii este întotdeauna apreciată.
- chiar dacă lecția nu decurge perfect, o planificare bine întocmită îți oferă puncte de sprijin și te ajută să gestionezi aspectele neprevăzute.
- un profesor bun este acela care știe nu doar să predea, ci și să se adapteze, să improvizeze și să transforme dificultățile în oportunități.
- emoțiile sunt inevitabile, dar sunt constructive; ele trebuie înțelese deoarece arată implicare, responsabilitate și dorința de a face lucrurile bine.
- feedbackul este aliatul profesorului. Criticile constructive nu sunt dovezi ale insuficiențelor, ci repere de creștere. Un profesor bun este întotdeauna un profesor care învață.

Privind acum în urmă, la acea zi din 2004 când am trecut cu bine de prima mea inspecție din cariera mea didactică, pot spune cu sinceritate că acesta a fost un moment definitoriu în formarea mea ca profesor. M-a învățat să am încredere în mine, să accept emoțiile ca parte a procesului și să văd lecția ca pe un act viu, în continuă transformare. Am “supraviețuit” primei inspecții pentru că am lucrat cu multă dedicare, am avut încredere în elevii mei și i-am tratat ca parteneri în învățare și am acceptat că procesul didactic este, înainte de toate, un drum al dezvoltării continue. Iar ceea ce am învățat atunci mă face să mă întreb mereu: *Cum pot fi astăzi un profesor mai bun decât am fost ieri?*

INSPIRAREA COMUNITĂȚII ȘCOLARE PRIN ACTIVITĂȚI DE MENTORAT

Prof. PAMPA TUDORICA
Liceul Tehnologic Grigore Moisil Bistrița

A fi profesor înseamnă certitudinea și anxietatea că ai ales o profesie complexă, că vei parcurge un traseu cognitiv de-a lungul întregii tale activități, dar și că ai puterea de a dăruia, de a găsi soluții care se află între vocație și cunoaștere, între raționalitate și intuiție.

În acest secol XXI interesant și contradictoriu, activitatea didactică înseamnă pentru profesor o dimensiune a cunoașterii și a dobândirii de competențe științifice, de strictă specialitate, dar și o dimensiune pedagogică și psihologică, prin care tânărul profesor pătrunde în lumea școlilor, gestionând diverse activități.

În toate acestea, mentorul va fi un ghid prin labirintul profesiei, care transmite idei, experiențe, sugestii într-un proces subtil de inițiere spre o posibilă perfecționare profesională.

Formarea inițială, etapa academică a pregătirii noastre se împlinește prin această nouă relație profesională între profesorul debutant/ student/ începător și mentorul/ maestrul/ profesorul experimentat care va lumina un drum al înțelegerii meseriei de profesor activ, de practician la catedră.

Dialogul între mentor debutant, fie el polemic, tensionat sau calm și conciliant, înseamnă a așeza în armonie cunoașterea și experiența, cu selecția lucidă, cu adaptarea obiectivelor demersului educațional. Este un dialog necesar, care va fi dublat de studiu, de recomandări, de asistență la ore, de a constitui unele portofolii prin care ceea ce pare nestructurat, excesiv, abstract devine clar și structurat, adevărată paradigmă pentru o învățare activă, relevantă, contextualizată.

Scopul relației dintre debutant și mentor, este acela de a oferi noului profesor, un sistem de sprijin care să-l poată ajuta pe acesta să reușească. Există o legătură între colaborarea dintre profesorul experimentat și debutant, în sensul că sunt mai multe șanse ca acesta din urmă să rămână în profesia de cadru didactic, decât cei care nu sunt susținuți.

Mentorii eficienți trebuie să aibă pregătirea și practica lucrului cu adulții, să știe să asculte, să facă observații, și să fie capabili de rezolvarea problemelor. Mai mult decât atât, succesul relației de mentorat se bazează pe emoția reciprocă dintre mentor și profesorul debutant, pe modul comun în care văd aceștia munca împreună și stilurile de învățare pe care le abordează.

Mentorul îl ajută pe profesorul debutant – care este orientat de către facultate mai ales asupra aspectelor tehnice ale învățământului – să nu ignore principiile morale care trebuie să-l călăuzească în activitatea didactică. Un profesor poate fi un foarte bun specialist la disciplina sa. El aplică tehnici variate de lucru la clasă, dar nu are rezultate. Atunci el trebuie să-și pună probleme referitoare la copiii cu care lucrează: Care este nivelul cultural din care provin? Pot fi identificate diferențe etnice, culturale, de stil de învățare?; Ce îndemânări/abilități și ce cunoștințe au ei totuși și cum modul de instruire abordat este adecvat abilităților deja existente? etc. Prin astfel de investigații reflectiv profesorul poate angaja în mod conștient dimensiunile morale ale instruirii, cunoscându-și mai bine elevii și posibilitățile lor de învățare.

Mentorii de succes trebuie să fie „cadre didactice, antrenori, formatori, modele, protectori și sponsori până la un anumit punct în timpul relațiilor lor cu novicii, să ofere oportunități pentru dezvoltarea altora, prin identificarea situațiilor și evenimentelor care contribuie cu cunoștințe și experiențe la viața novicilor”.

Formarea cadrelor didactice de cea mai bună calitate, pentru formarea și instruirea de cea mai bună calitate a elevilor, a devenit un motiv a politicilor educaționale la nivelul tuturor țărilor europene. Sectorul educațional poate furniza răspunsuri și soluții pentru toate provocările societății, datorită impactului asupra tuturor sferelor activității umane.

James B. Rowley (M. Crașovan, 2005) identifică șase calități de bază, esențiale ale unui bun mentor:

➤ *Un bun mentor este implicat în sarcina de a ajuta studenții practicanți, dar și debutanți în succesul și gratificarea în noua lor muncă.*

➤ *Un bun mentor acceptă cadrele didactice debutante - Empatia este definită ca fiind disponibilitatea educatorului de a înțelege atât de mult pe elev și student încât să fie în stare, să trăiască stările acestuia (bucuriile și necazurile).*

Mentorii buni nu judecă sau resping persoanele mentorate ca fiind slab pregătite, naive sau retrase, ci văd aceste caracteristici ca pe niște provocări ce trebuie depășite.

➤ *Un bun mentor dovedește suport instructional - Debutanții trebuie ajutați de către mentori să-și îmbunătățească performanțele, oricare ar fi nivelul lor de abilități. Este de un real folos discuțiile purtate între mentori și persoanele mentorate.*

➤ *Un bun mentor este eficient în contexte interpersonale diferite - Cadrul didactic debutant*

poate da dovadă, în mare măsură, de atitudini diferite în ceea ce privește ajutorul oferit de mentor.

➤ *Un bun mentor este un model de învățare continuu* - Mentorii conduc și iau parte la ateliere de lucru, predau și se înscriu la diferite forme de formare, dezvoltă și experimentează noi practici, își împărtășesc noile cunoștințe, într-o manieră colegială cu cadrele didactice debutante

➤ *Un bun mentor comunică speranță și optimism* - Aceasta se realizează prin conversații private și în întâlniri publice.

Calitatea unui mentor constă în dăruirea cu care împărtășește unui debutant experiența sa, oferind acestuia model de conduită, de profesionalism și sprijin în tot ceea ce înseamnă proiectare, predare și evaluare.

Mentorul, având o experiență pedagogică, oferă debutantului în învățământ, instrumentele și metodele folosite în cunoașterea elevului, îl poate sprijini în toate acțiunile sale, fiind deschis spre a încuraja găsirea unor noi tehnici eficiente pentru a surprinde cât mai natural personalitatea copilului.

Bibliografie

***Ghid MENTOR. Cum să implementăm modelul de mentorat în școală – sfaturi pentru școală, an școlar 2016/2017, Project and agreement number - 2014-1-PL01-KA200-003335

*** **Ghidul profesorului debutant**, Andreescu Magda Cornelia, Apetroae Mihaela, Apopei Alla, Iași, Editura Spiru Haret, 2014, ISBN 978-973-579-247-3

*** **Manualul mentorului**, Andreescu Magda Cornelia, Apetroae Mihaela, Apopei Alla, Iași, Editura Spiru Haret, 2014, ISBN 978-973-579-246-6

SCRISOARE PENTRU MINE DIN VIITOR

Prof. PESCARU LIVIA
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Dragă Eu din viitor,

Îți scriu aceste rânduri cu speranța că atunci când le vei reciti vei simți că timpul se oprește pentru o clipă. Poate ai trăit lucruri care te-au schimbat, poate ai obținut victorii la care doar visai sau poate că ai găsit răspunsuri care în aceste momente nu-ți dau pace.

Cred că ai făcut tot ceea ce ți-a stat în putință să faci în acele momente, cu ceea ce aveai. Ai luat-o de la zero, ai luptat pentru tot ceea ai devenit, ai avut momente în care te-ai îndoit de tine, dar nu ai renunțat. Ai avut curaj să mergi mai departe, chiar și atunci când credeai că nu mai ai nicio speranță.

Sper că ai învățat că fiecare pas înainte spre versiunea ta mai bună implică efort. Reamintește-ți de energia și dedicarea pe care le-ai investit, de ambiția de care ai dat dovadă în multe ocazii.

Îți scriu ca să-ți amintesc că ești mai puternică decât crezi și că toate drumurile întortocheate te-au adus aici. Fii mândră de tine, chiar și pentru lucrurile care ți se par mici – ele contează mai mult decât crezi.

Indiferent unde ești acum, îți doresc să fii prezentă, împăcată și încrezătoare în drumul tău. Și, mai ales, să nu uiți: meriți tot ce e mai bun.

Nu uita să râzi!

Să ai o inimă deschisă, să vezi frumosul în oameni, să acționezi cu curaj și să îți amintești că fiecare gest contează.

Cu speranță și prietenie,

Eu, din trecut

PRIMUL MEU AN CA EDUCATOARE ÎN CREȘĂ - CEA MAI MARE PROVOCARE A VIETII MELE

Prof. pentru educație timpurie STRUGARI IOANA CLAUDIA
Creșa Năsăud

Când am pășit pentru prima dată în creșă ca educatoare, într-o dimineață de toamnă, am simțit emoții pe care nu le mai trăisem niciodată. Holul era plin de jucării colorate, pereții decorati cu desene, iar în aer plutea mirosul de ceai de fructe și săpun pentru mâini. M-am oprit o clipă în ușă și am respirat adânc. „Acum începe totul”, mi-am spus.

Primii copii au început să sosească, unii somnoroși, alții agitați, câțiva cu lacrimi în colțul ochilor. Pentru ei eram o necunoscută. Pentru mine... erau o lume întreagă pe care abia o descopeream. Mi-am deschis brațele și inima și, rând pe rând, am început să cunosc fiecare chip, fiecare râs, fiecare supărare.

Dar nu a fost ușor ...

Au existat dimineți în care plânsul părea nesfârșit și îndoielile îmi dădeau târcoale: „Oare fac bine? Oare știu suficient? Oare sunt destul de bună pentru ei?”

Apoi apărea câte o mânuță mică ce îmi căuta palma, un zâmbet timid, un „Uite, am reușit!” spus cu mândrie, și tot greu dispărea ca prin farmec. Încet-încet, am început să formăm o mică familie. În fiecare zi învățam ceva nou unii despre alții: cine iubea să danseze, cine adormea doar cu lumina aprinsă, cine spunea „nu” doar ca să verifice limitele, cine avea nevoie de o îmbrățișare înainte de masă. Am învățat să transform plânsul în liniște, joaca în învățare și rutina în magie.

Seara, când părinții îi luau acasă, rămâneam câteva clipe privind jucăriile împrăștiate pe jos. Erau dovada zilei noastre, un adevărat „jurnal” al copilăriei.

A venit și prima iarnă. Apoi primăvara ...

Copiii au crescut sub ochii mei - unii au spus primele cuvinte, alții au renunțat la suzetă, iar câțiva au învățat să împartă pentru prima dată. Am fost acolo pentru fiecare pas mic, care pentru ei era un pas uriaș.

La final de an, în timp ce pregăteam portofoliile lor și priveam pozele adunate, mi-am dat seama cât de mult m-au schimbat. Eu venisem la creșă să îi învăț... dar ei m-au învățat la fel de multe: răbdare, blândete, creativitate, și mai ales, frumusețea lucrurilor mărunte.

Primul meu an ca educatoare la creșă nu a fost doar un început. A fost o poveste. Una pe care o voi purta mereu cu mine - plină de zâmbete mici, mâini lipicioase, cântece stângace și inimi mari. Și, mai presus de toate, a fost anul în care am înțeles că meseria mea nu este doar un job. Este o chemare, un dar, o binecuvântare.

